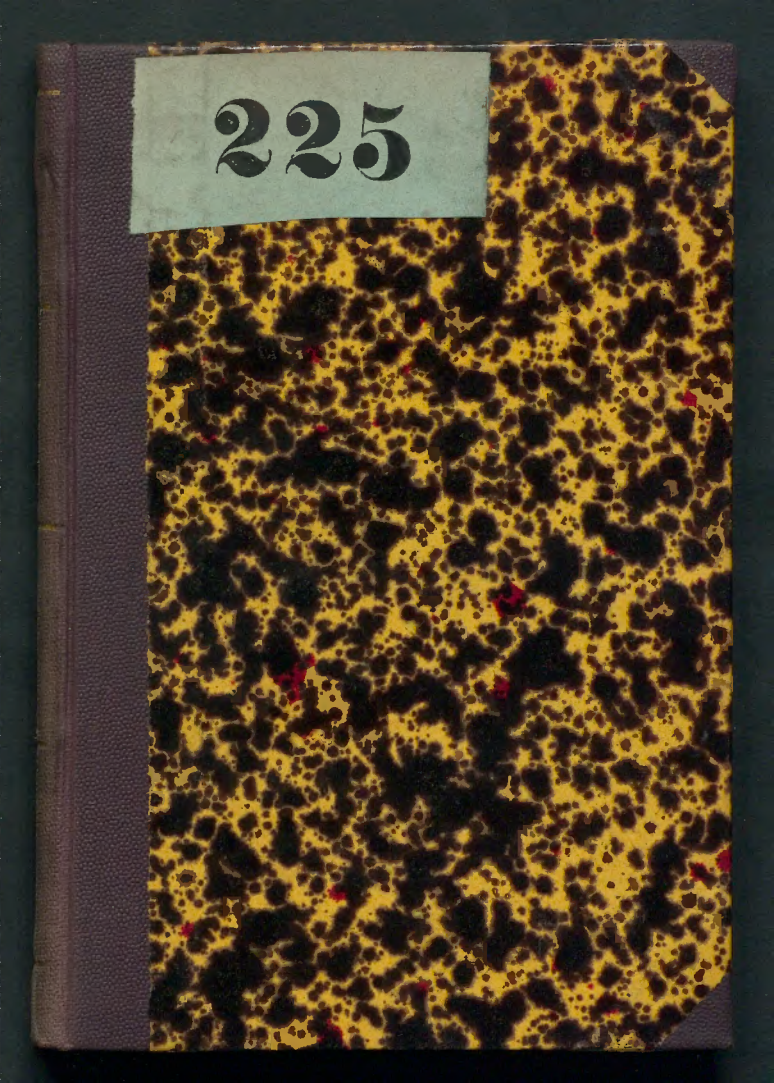
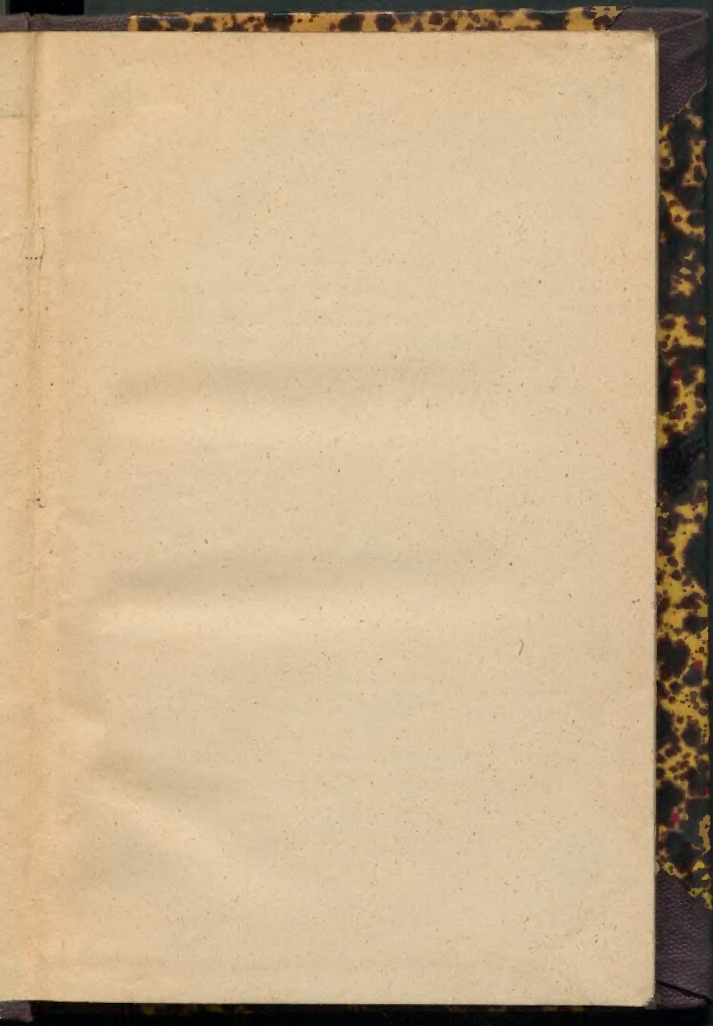

225

The image shows the front cover of a book. The cover is decorated with a leopard or cheetah print pattern in shades of yellow, black, and brown. A vertical strip of purple material, possibly leather or faux leather, runs along the spine on the left side. A small, rectangular white paper label is affixed to the top left corner of the cover, featuring the number '225' printed in a large, black, serif font. The corners of the book cover are rounded.

47.225.

ԿԻՐԱԿԻ ԿԻՒՆԻՒ

ԵԱՆՒ

ՀԱՐԱԹ ԿԻՒՆԻՒՆԻՒՆ ԸԼԼԱՎՅԱՆ ԹԱՆ-
ՏԻՆ ՕԼՈՒԳ ԵԳԵՏԻ ՖԱՐՉ ՎԵԳՕՐՃ Թ
ՕԼՄԱՍԸ՝ ՔՐԻՍՏՈՍ ԵՖԵՆՏԻ-
ՄԻՋՏԵՆ ԿԻՐԱԿԻ ԿԻՒՆԻՒՆԵ
ԹԵԳՏԵԼ ՕԼՈՒՆՄԱՍԸ՝
ՎԵ ՄԱԳԼԱՄԱՍԱՆԸՆ
ԴԱՐՈՒԳԻՒ՜ :

"Հարաթ՝ ատեն իջիւն օլտու, տէյիւ ատեն
շարաթ իջիւն": Սարկ. ք. 27:

ԻԶՄԻՐՏԵ

ԿՈՒԼԵԼՄՈՍ ԿՐԻՓ ՖԻԹԻՆ ԳԱՍՄԱԿԵ
ՆԵՍԻՆՏԵ ԳԱՍՄԱ ՕԼՈՒՆՏՈՒ՜ :

1845

ԿԻՐԵՆԻ ԿԻՒՆԻՒՆՏԻՆԵՆԸ ԸՆԴՀԱՆ
ԼԵԹՈՒՆԻՔԻ ԻՊԹԻՈՂԱԳՐԱԼ
ՕՐԱԲԵՐ :

Չափթառա եկտի կիւն իշտէ մէշուս օլ-
մագ՝ վիճիւտիւ՝ ա՛գլը վէ ճանը զայի՛ ֆլէտիը :
Խնսանըն միճագը տայիմ՝ է՛մէյէ տայանա՛-
մագ . վէ ՂԱՃԱՏ իժա՛ւալանըն նօմօսուէտա եէ-
տի կիւնտէ՛ պիր կիւն րաճաթ թէնպի՛ն օլուն-
մագտա՛ ա՛գիմ՝ ի՛լմ՝ պէյան օլունդը . Տէմ
պուսու ատէմին թէճրիւպէսի տալի իսպաթ
էտեր : Խշպու խուսուսուն իւզէրինէ պիր
գաւ . շէհատէթիէր թագտիմ՝ օլունդը :

Իսկ ի վերջերստա էլ լի սենե շերա՛սթ հա-
քի միայն իւէ դայեթ մեհուր Հէյլ ատընտա
պիր զաթ՝ տէր քի՝ “Կիրակի կիւնիւնտէ պե-
հէր հալն ի զթիգալը օլմայան տիւնեալի պիր
մապլահաթա էլ դօտուղում հէր պիր վագըթ-
տա , իշիմ իւլէրի կիթմէտի : Հէր վաղըթ
Բապպըն կիւնիւնէ մախտուս օլան պորճլարա
հէր նէ գատար գիյատէ դայըրթ վէ տիգգաթ
սարֆ էթտում իսէ , իշիմ կիւճլում վէ մաս-
լահաթ-լարում տախի օլ հաֆիթանըն զարֆըն-
տա օլ գատար գէյատէ իւլէրի վարըպ րասթ
կէլմիշ տիր” :

Եղիմ թիճարեթկեա՛հ օլա՛ն շէհրէրին պի-
րինտե պիր իխթիար թիւճճար շէհաոեթ է-
տէր քի , Աիրակի կիւնիւնտէ մաղազալա-
րընա կիթմէյի քէնտիւրինն ապեթ էթմիշ
թիւճճարլարըն ֆիւմէսի՛ ա՛ղիպեթ իֆլասէ՛
քզտրլար : Պոսնո՛ւ Ըլլահաան պիր միւճի-

ԿՒՐԱԿԻ ԿԻՒՆԻՒՒ՜:

ԵԱՆԻ

ՀԱՐԱԹ ԿԻՒՆԻՒՆԻՒՆ ԱԼԼԱՀՏԱՆ ԹԱՅԻՆ Օ-
ԼՈՒԳ ԵԳԵՏԻ ՖԱՐՁ ՎԵ ԳՕՐՃ ՕԼՄԱՍԸ՝
ՔՐԻՍՏՈՍ ԵՓԵՆՏԻՄԻՉՏԵՆ ԿԻՐԱԿԻ
ԿԻՒՆԻՒՆԵ ԹԵԳՏԻԼ ՕԼՈՒՆՄԱՍԸ՝
ՎԵ ՍԱԳԼԱՆՄԱՍԸՆԸՆ
ԴԱՐԻԳԻ՜:

“Շարաթ՝ ասեմ իջիւն օլտու, տէյիլ ասեմ շարաթ
իջիւն”: Մարկ. Բ. 27:

ԻԶՄԻՐՏԵ

ԿՈՒԼԻԵԼՄԱՍ ԿՐԻՖՖԻԹԻՆ ԳԱՍՄԱԽԱՅԵ-
ՍԻՆՏԵ ԳԱՍՄԱ ՕԼՈՒՆՏՈՒ՜:

1845

PLATE 11

1898

THE
PLATE
11
1898

THE
PLATE
11
1898

1898

THE
PLATE
11
1898

1898

ՏԵՕՐՏ ԻՒՆՃԻԻ ԹԵՆՊԻ Հ :

Շարաթ կիւնիւնիւ ֆիքրինտէ՝ դութ , քի օնու ա՛-
ղիղէյէսին : Ալթը կիւն չալըլըպ հեր իշինի իշէ-
ամմա եէտինճի կիւն՝ Ալլահըն ՚ճապըն Շարաթը՝ տըր •
(օնտա) հիւ պիր իշ իշէ՛մէյէսին , կերէք սէն՝ կերէք օղ-
լուն՝ կերէք գըղըն՝ քէօլէն վէ խալայըղըն՝ կերէք տա-
վարըն՝ կերէք գափուլարընտա օլան հապանճըն • զէրա
՚ճապպ կէօյիւ վէ եերի վէ տէնիզի՝ վէ օնլարտա հէփ օ-
լանլարը ալթը կիւնտէ՝ հափտը , վէ եէտինճի կիւնտէ ըա-
հաթլանտը • սու խուսուստան ՚ճապպ Շարաթ կիւ-
նիւնիւ միւպարէքլէտի , վէ օնու թագտիս էյլէտի :
Ելէց Ի . 8--11 :

ԿԻՐԱԿԻ ԿԻՒՆԻՒՆԻՒ

ՍԱԳԼԱՄԱՆԸՆ ԻՒԶԵՐԻՆԵ :

ԻՊԹԻՏԱՒ ԲԵԼԱՄ :

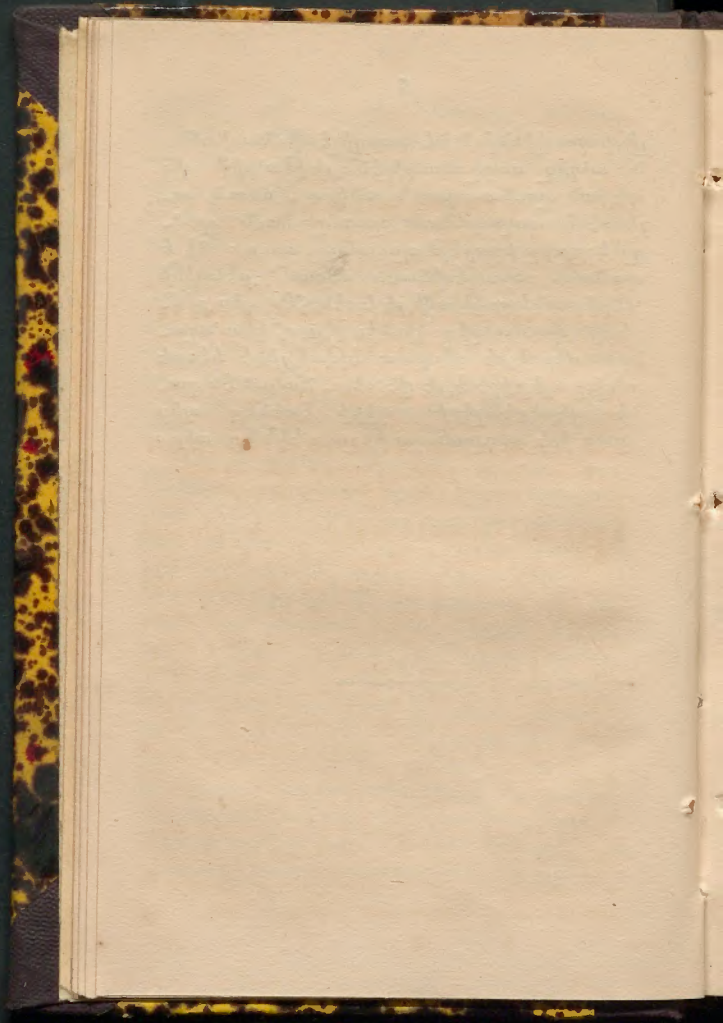
Կիրակի կիւնիւնիւն թախսիսի՝ Վրիս-
տոնեայ տինինտէ զայէթ մուհիմ պիր
զաննուն տուր , վէ վաճիպի իւզըն սագլան-
մասը՝ սահիճ բարեպաշտութիւնուն գուվ-
վէթ պուլմասընա հէր վէճհիլէ փէք իգթի-
զալը տըր : Լաքին գորգարըզ քի , նէ
օնուն ասըլ նէ օլտուղու տօղրու անկլաշը-
լըյօր , նէ տէ օնուն ա՛ղիզլիք իլէ սագլան-
մասը ֆարզ օլտուղու քիֆայէթ միգտարի
տույուլըյօր : Զօգ քիմսէլէր՝ կէօրիւ-
նիւր քի՝ օնուն պիր մախսուս հէօքմիւ Եօ՛գ
զանն էտէրլէր , վէ՝ գըյաս էտէրլէր քի ,
պուտա Եօրթու վէ փէրհիզ կիւնլէրի կիպի՝
պիր վագըթ ինսանտէն թա՛յին օլունմուշ
պիր կիւն տիւր , վէ պուննու տալի ա՛ղիզ
սագլամասը՝ հիչ տէյիլ իսէ փէրհիզ Եօր-
թու կիւնլէրինտէն զիյատէ ֆարզ տէյիլ
տիր :

Կէօրիւնիւր քի , պա՛ղըլարը տալի տիւ-

շիւնիւյօր քի , պու կիւն՝ եալընրզ Եէհու-
տիւէրին այինէրինէ մէրպուդ պիր դանու-
նու տուր քի , ասլա պագի դաիֆէլէրտէն
տիգգաթ իլէ սագլանմադ մէրամը իլէ
թախսիս օլունմամըլտը . վէ պու քիմնէլէր՝
պու միւլհազա իլէ՝ օնու քէյֆլէրինէ կէօրէ
սագլամաղա եախօտ սագլամամաղա քէնտի-
լէրինի ազանտ սայարլար . վէ էյէր օնու ա՝
զեզէիք իլէ սագլարլարսա , հագիգաթ քէն-
տիւէրինի՝ պիր սէվապ իճրա էտէր սայար-
լար , լաքին էյէր օնու սագլամաղ օլուրլար
իսէ , քէնտիւէրինի զէմմէ մուսթահագ սայ-
մազլար :

Պու ըիսալէնին մէրամը՝ Աիրակի կիւ-
նիւնիւն հագգընտա օլան իշպու պու գա-
տար եանդըրը՝ վէ ճանլը բարեպաշտուծիւ-
նուն մէնֆա՝աթինէ պու գատար զարարլը
զէւի՝ւմլէրի տէֆ՝ էտիպ տօղրուծմադ՝ վէ
օնուն հագիգաթ նէ օլտուղունու վէ մէ-
րամ ու մագսուտունու իզհար էթմէք
տիր : Պու էճիլտէն իւշ գըսըմա թագ-
սիմ օլունուպ՝ գըսմը էվվէլտէ՝ Հաբաթըն
ճիւմլէ ատէմլէր իչիւն թախսիս օլունուպ
օնուն տիգգաթ իլէ վէ ա՝զեզէիք իլէ սագ-
լամասը հէր քէսին պօյնունա պօրճ վէ
ֆարզ օլտուղունու սապիթ էթմէք զըմնըն-
տա իսպաթլէր թագտիմ՝ օլունմուշ տուր :
Վըսմը սանիտէ՝ պու կիւնիւն թէպտիլ օ-
լունմասը խուսուսունտա օլուպ , Վըսմը սա-

լիսի պու կիւնիւն նէ դարձիլէ միւնասիպին-
 ճէ ա'զիզ սագլանապիլէճէյի թա'րիֆ վէ
 պէյան օլունտուգտան սօնկրա , օնուն ա-
 լէսսէվի պօզուլմատա օլտուղունուն պա'-
 զը եօլլսրը իշարէթ օլունմուշ տուր : 1) Է
 պունուն ճիւմլէսինտէն մէրամ' քէնտինի
 Վրիստոնեայ թէսմիյէ էտէն հէր պիր քիմ-
 սէյի' պու ա'զիզ կիւնիւ Բլլաճ (ժա'ալա-
 նըն վէրմէյէ միւրատ էթտիյինէ կէօրէ
 ա'զիզ պէլլիլէմէյէ վէ օնու ճանա' էն դա-
 նի պէրէքէթլէրին պիրի էտէճէք պիր
 սըտգ իլէ սագլամաղա իրշատ էթմէք տիր :

ԳԸՍՄԻ ԵՎՎԵԼ:

ԿԻՐԱԿԻ ԿԻՒՆԻԻՆԻԻՆ ԱԼԼԱԿԱՆԻ ՎԵ ԵԳԵՏԻ

ԷԵՕԳՄԻԻ:

Փառլ 1. Որակինին ճ'եննէթտէ՝ վէ իշէհուտիւրին
նոմսունտան էվվէլ թախսիս օլմասընտան՝
էպէտի ֆարղ օլտուղունա իսպաթ:

Որակի կիւնիւնիւն Ալլահտան թա'յին
օլուպ քէնտինէ՝ մախսուս պիր կիւն օլ-
տուղու՝ ճիւմլէ Քրիստոնեայ միլէթլէրին-
տէն իգրար օլունույօր . վէ պու սէպէպ-
տէն՝ պիր թագրիպտէ օնլարտան սագլանը-
յօր : Աքին պու իգրար՝ հէր նէ գատար
ա'լէսսէվի՝ իսէ տէ , օ կիւնիւ լայըղը իւզըէ
ա'ղիզ սագլամասը պիր էպէտի ֆարղ օլ-
տուղունուն թէսիրի՝ եիւրէքլէրէ քիֆայէթ
միգտարի քեար էթմէյօր : Պիր ա'ճայըպ
սէպէպտէն էօթիւրիւ՝ ինսան գըսմը Ա-
բաթը ա'ղիզ սագլամանըն թէնպիհինի պօզ-
մաղա սայքի պագի թէնպիհլէրին ճիւմլէսին-
տէն պիրինէ գապահաթը օլմաղա էթտիքլէ-
րինտէն աղ գայտ էտէյօրլար :

գայտըղըն ասլը՝ պու ա՛ղիզ կիւնիւն Մլա-
հանի հէօքմիւնիւ վէ պիւր ա՛ղիզ ֆարզ օլ-
տուղունու թէքմիլ անկլամամագտան օլմա-
լը տըր :

Իմտի էվվէլա պու մատտէնին պու խուսու-
սունու՝ եա՛նի օլ կիւնիւն Մլահանի հէօք-
միւնիւ թա՛րիֆ վէ պէյան էտէլիմ : Ս է
պունու կէրէյինէ՛ կէօրէ իճրա էթմէք ի-
չիւն՝ օնուն թախսիս վէ թա՛յին օլմասընըն
իլք ասլընա վարալըմ : Նննդոց քիթա-
պընըն իքինճի՛ գլուխունուն իքինճի վէ
իւչիւնճիւ համարլարընտա պէօյլէ եազըլմըշ
տըր . " Ս է Մլահ էափարըլ իշնի էեփինճի
կիւնիւն լեհիլ էափի՛ էեփինճի կիւնիւն հեփ
էափարըլ իշնիւն բահալլանար : Իմտի
Մլահ էեփինճի կիւնիւն իւղարէլէափի վէ օ-
նու ա՛ղիզէափի . զերա օնաա՛ Մլահ էա-
փիլ էարալլարըլ ճիւղէ իշնիւն բահալլ-
անար : Իմտի պուրատա՝ Մլահըն Վէլա-
մընըն էն իպթիտսընտա իշպու կիւնիւն
թախսիս օլունմասընը՝ պուլուրուզ . վէ
պու թախսիս օլմանըն վուգուա՛թընընագլ
էտէն Սոփէսին նագլիյէթինտէն աշի-
քեարէ պէյան օլունույօր քի , օլ կիւն՝
եարատըշ թէքմիլ օ՛լտուղու կիպի՛ տէր
ա՛գապ թախսիս օլունտու : Հէր շէյ
եօգտան վարլըղա կէլտիքտէն սօնկրա , իր-
թէսի կիւն՝ եա՛նի տիւնեա ա՛լէմին եէտին-
ճի կիւնիւ՝ րահաթ կինիւ տէյիւ այրըլտը :
Իմտի պու կիւն՝ ասլընտան Ղէննէթտէ

Թախսիս օլունմուշ տուր . վէ տիւնեա նէ
գատար էսքի՛ իսէ , օ տախի օգատար էսքի
տիր : Պոլնտան տաճա աչըզ վէ աշիքեար
պիր շէյ օլամազ : Սէ տիւնեանըն օլ
իլք դարլարընտա (արաթ կիւնիւնիւն հա-
գիգաթ սագլանտըզը՝ օլ ա՛տիրլէրտէ վու-
գո՛ւ պուլան վուգուա՛յ լարտա օլան եէտի
կիւն տէյիւ պիր շօգ եէրլէրտէ զեքր օլ-
տուղունտան աշիքեար օլույօր : Սէսէլա՛
(անդոց քիթապընըն սէքիզինծի գլու-
խունուսն օնունծու վէ օն իքինծի համարլա-
յընտա օգուրուզ քի , Նոյ նաճապետ՝
թուֆանըն սուլարը տինմէյէ պաշլայընձա ,
տապանակտան տիշարը կէօյերճինի կէօն-
տերտի , վէ օ՛ թէկ կերի՛ տէօնտիւ : Սէ
Էէփէ կիւնիւն սօնունտա , օնու եի՛նէ կէօն-
տերտի . վէ եինէ Էէփէ կիւնիւն սօնուն-
տա պիր քերրէ տաճա՛ կէօնտերտի , քի
պու՛ իւջիւնծիւ տէֆա՛ օլտու : Իմտի Նոյ՝
նիշիւն ալլը եա աէփէ կիւն պէքլէ՛մէսին-
տէ , հէման Էէփէ կիւն պէքլէսին : ()-
նուն րասթ կէլէ պէօյլէ էթմէսի՛ ասլա իհ-
թիմալ տէյիւ տիր . լաքին պէսպէլլի կէօ-
րիւնիւր քի , օլ զէմանտէ տախի՛ զէման՝
եէտի կիւնտէն իպարէթ հաթթալարա թապ-
սիմ՝ օլունուրուտու՛ վէ պունտան հուգ-
իւզըէ պու թաճսին օլունա պիլիր քի , Նւ-
լաճըն տիւնեայը եարաթտըզ զէմանտէ
թանզիմ էթտիյի թէրթիպէ ի՛մ թիսալէն՝
Նոյ նաճապետ հէր եէտինծի կիւնիւ սագ-
լամագտա՛ իտի :

Ս է երեսնէ Նոնգոց քիթապընըն եիր-
մի տօգուզունճու գլուխունուն եիրմի
եէտինճի վէ եիրմի սէքիզինճի համարլա-
րընտա պուլուրուզ քի , վագըթ՝ հաֆթա-
լարա՝ թագսիմ՝ օլունույօր : “ Պունուն
հաֆթապընը պիթիր , վէ պանա էտէճէյին
խըզմէթ իչիւն օնու տա սանա վէրէյիմ :
Ս է հակօր էօյլէ էյլէտի վէ օնուն հաֆ-
թապընը պիթիրտի ” Եւ : Հաֆթա՝ լաֆզը
եէտի կիւն տէմէք տիր , վէ օնտան արթըզ
եա էքսիք կէօսթէյումէզ . վէ պու եէտի
կիւնիւն պիրի՝ տայիմա շաբաթ տըր : Եւ-
յէր. պու՝ զայրի եէրլէրտէ պէօյլէ իսէ , պու-
րատա տախի պէօյլէ օլմամաղա նէ՝ սէպէպ
ժար : Հաֆթա լուղէթի զայրի եէրլէրտէ
եէտի կիւն տէմէք օլույօր , վէ պուրատա
էօյլէ տէյիլ տիր տէմէյէ հիչ պիր վէտիլէմիզ
նօ՛գ տուր : Ս է պունտան աշիքեար կէօ-
րիւնիւր քի , վագթըն՝ հաֆթալարա թագ-
սիմ՝ օլմասընըն սէպէպի շաբաթ կիւնիւնիւն
սագլանմասը օլ ասիրտէ մէվճուտ օլմասը՝
տըր :

• Հաբաթըն Սինա տաղընտա ո՛ւմումի
դարզ իլէ էմը օլունմասընտան էվվէլ վար
օլմասընա՝ Ելից քիթապընըն օնալթընճը
գլուխունուն եիրմի իքի խանէսինտէն
եիրմի ալթը խանէսինէտէք զիքը օլունան
շէյլէր պիր իսպաթ տահա՝ տըր : Եւ՝ զիզ
Քիթապըն իշպու մահալինէ պիր մուրա-
ճա՝ աթ էյլէ : Պուրատա կէօրիւնիւր քի ,

Իսրայէլ օղուլարը արթննալ կիւնտէ մանանայր տէվէիրմէյէ շղգարգլարընտա՛ զայրի կիւնլէրտէքինին իբի գաթընը թօփլատըլար : Պոլ մատտէ Սոմսէսէ իֆատէ օլունտուգտա , օ՛ ճէվապ վերտի քի , Բապպըն սէջլէտիյի պոլ տուր . Եարըն Բապպիչիւն րաճաթըղըն մուգատտէս շաբաթը տըր . փիշիւրէճէյինիզի փիշիւրին , վէ գայնատաճաղընըզը գայնատըն , վէ ծիւմլէ արթանը՝ քէնտինիզէ սապաճա՛ արզգոյուն . . . Սէ Սոմսէս տէտի . ()նու պոլ կիւն եէյին . զիրա պուկիւն Բապպըն շաբաթը՛ տըր , օնու պուկիւն գըրտա պուլմանազընըզ . օնու արթը կիւն տէվէիրին , ամմա շաբաթ օլան հէտինճի կիւնտէ պուլունմապ " : Պուրաճըգտա սօրա պիլիւիզ քի , խալզնիչիւն արթննալ կիւնտէ՛ սայիւր կիւնլէրինքինին իբի գաթընը տէվէիրսինլէր : Եւաթ կիւնիւնիւն օլ զէմանտէ մէվճուտ օլմասընտան մա՛տա՛ նէ՛ սէպէպ թաճմին էտէ պիլիւիզ : Իսրայէլ ճէմա՛թընըն պու էթտիյի ճարաքէթին սէպէպի էյէր պու տէյի՛լ իսէ , օնա զայրի Տիչ պիր սէպէպ վէլիլէմէյիս՛ օնլարըն նէ՛ իչիւն էօյլէ էթտիքլէրի պիլէ դարանլլ՛գ տըր :

Լաքին պունտան գաղը՛նազար՝ Սոմսէս աչըգտան աչըղա թագրիւր էտէր քի , Իսրայէլ խալզը՛ Լաւաճըն էմրի շէրիֆինէ իմթիսալէն արթննալ կիւնտէ օպիր կիւնլէրին իբի գաթընը՛ տէվէիրտիլէր . շէօյլէ

քի , շաբաթ կիւնիւ իշիւն տախի զահիբէլէ-
 րի օլտուն , չիւն քի օլ կիւնտէ մանանայ
 եանդմայաճաղտոր : Պոլ էճիլտէն պիզ ,
 եալընըզ գըյաս ու թաճմին էթմէյէ պրա-
 ղըլմատըգ . իլս էլիմիզտէ՝ Լաւհըն փէյ-
 դամպէրի օլան Սոփսէսին պիր մոլղլագ
 թագրիրի՝ վար , քի շաբաթ կիւնիւ՝ օլ ա՝-
 սիրտէ տախի ազիզ պիլինմիշիտի : Պոլ-
 նո՛ւ տախի տիգգաթ էյէ քի , շաբաթըն
 ի՛ղգէթ ու թա՛ղիմի իշիւն հէր հաֆթա
 իւլ մի՛ւճիզաթլէր իճրա օլունուրուտու .
 օնլարըն պիրի՛ ալթընճը կիւնտէ իքի գաթ
 միգտարի եաղան մանանայ իտի , իքինճիսի՛
 մանանանըն եէտինճի կիւնտէ հիչ ապա
 կէլմէմէսի իտի , վէ իւշիւնճիւսիւ՝ շաբաթ
 կիւնիւ իշիւն սագլատըղլարը մանանայ՝ սա-
 յիր կիւնլէրտէ էվվէլքի կիւնտէն գալմըշ
 օլանկիպի գօգուպ գուրթլանմատըղը իտի :
 Սէ պունո՛ւ խաղըրընա կէթիր քի , պոլ
 զիքր օլունան վուգուա՛թլէր՝ Սինա տա-
 ղընտա շաբաթըն խուսուսունտա օլան թէն-
 պիհ էմր օլունմաղտան էվվէլ վուգո՛ւ
 պուլտու . վէ պունտան պէս պէլլի օլույօր
 քի , շաբաթ պոլ վուգուա՛թտէն էվվէլ է-
 յերչի լայրղընճա սագլանմաղ իտի իսէ տէ ,
 օլ զէմանլէրտէ պիր գանուն տէյիւ մա՛-
 լիւմ իտի :

Իմտի շաբաթ՝ տէյիլ եալընըզ ճէննէթ-
 տէ թա՛յին վէ թախիս օլունտու , իլա
 տիւնեանըն իլք գարլարընտա տնխի սագ-
 լանըրըտը : Սէ ինսան ճինսինին եարա

տրլմասընըն իպթիտասընտա թախսիս օլունմասընտան յահսս էտէրէք տէրիզ քի, օնու սագլամաղա ճիւմլէ ասէմլէրին պոյնունա ֆարզ տըր: () Լ զէմանտէ եալընըզ ճիւմլէ միլէթլէրին աթալարը օլան Լճամ իլէ Եւա մէվճուտ իտի. վէ պուկիւն՝ օնլարըն հըֆզ էթմէսի վէ մէնֆա՛ա. թը իչիւն թա՛յին օլունտուղունտան, օնլարըն էվլատլարընըն տախի հըֆզ էթմէլէրի վէ մէնֆա՛ա թլէրի իչիւն թա՛յին օլմուշ օլտուղու ա՛յան աշիքեար տըր: () Նլար աթալար իքէն՝ օնլարըն իւզէրինէ ֆարզ օլան՝ քէզալիք օնլարըն հէփ էվլատլարը իւզէրինէ տախի ֆարզ իտի: Լճէր Լլաճ թա՛ալա շաբաթը տէյիլ ճիւմլէ նէ՛վի պէնի Լճէմ՝ իչիւն՝ իլլա՛ օնլարըն պա՛ղտը իչիւն թա՛յին էթմիշ իսէ, նի՛չիւն օնու ատէմի եարաթտըղը՝ զէման թալին վէ թախսիս էյլէսին: Իմտի օնուն օնլարըն եարատրլալարընըն իպթիտասընտան թա՛յին օլմասը քեաֆի իսպաթ տըր քի, ալէսսէվի հէփ ատէմ՝ ճինսինին իւզէրինէ ֆարզ օլմաճ մէրամը իլէ թա՛յին օլմուշ տուր: Ինսան ճինսինին պիւր միգտարընա՛ ինսան ճինսինին ճիւմլէսինէ օլտուղունտան զիյատէ իգթիզալը վէ մուհիմ տէյիլ տիր:

Շաբաթըն սագլամասընը պօրճ էտէն թէնպիճ՝ Լստուածաշունչտա թէնպիճլէրին էն իլքի տիր, վէ պադի հէփ դանունլարըն իպթիտասընտա՛ տըր, վէրիլտիյի

վագըթ՝ տահա սայիր պիր օրէնք վերիլմէ-
միշիտի . վէ Եէհուտիլէրին այինլէր նօմօ-
սու եախօտ օն թէնպիհլէր պիլէ նէշր օ-
լունմաղտան էվվէլ՝ Եւբաթըն սագլան-
մասը թէրթիպ վէ թանզիմ՝ օլունմուշու-
տու : Եւլահ թա՛ալա պու թէնպիհի նէ՝
սէպէպտէն պու գատար էրքէն նէշր էյլէ-
տի . նիշիւն օնու՝ քէնտինին վէրտիյի նօ-
մօսլարընըն սիճիլինին էն պաշընա գօտու :
Եւլան աշիքեար տըր քի օնու էյլէ էթմէ-
սի՝ ճիւմլէսինին էն մուհիմի՝ վէ ո՛ւմումի
հէմ էպէտի պօրճ վէ ֆարղ օլտուղունտան
տըր : () նա իշպու վէրիլէն ա՛լա տէրէճէ՝
օնուն նէ օլտուղունու վէ օնու թախսիս
էթմէքտէն մերամ՝ նէ՛ իտիյինի պէյան է-
տէր :

Եւլէնմէնին վէ շաբաթըն իքի ա՛ղիմ
կարգլարը՝ ճէննէթտէ՝ թանզիմ օլունմուշ-
լար : Իմտի էվլէնմէք եալընըզ պիր միլ-
լէթ՝ եա պիր միւտտէթ իչիւն թա՛յին
օլմագ իտտիա՛սընտա հիչ պիր զէման պիր
օլան օլմատը : Պու պիր կարգ տըր քի ,
լայըղը իւզրէ սագլանտըղը թագտիրտէ՝
տիւնեանըն հէր դար ու զէմանընտա ճիւմ-
լէնին խօշ հալտէ օլմասընա մուգթապի
տիր : Տիւնեանըն օլ էրքէն վագթըն-
տա թա՛յին օլմասը կէօսթէրիյօր քի ,
իմաստու թիւնու վէ բարերարու թիւնու
պի նիհայէ օլան Եարատըճըմըզ օնու
նէվ՝ ինսանըն ճիւմլէսի իչիւն էն մուհիմ

չէյլերին իբր ընթացինտէ սայմըջտըր :
 Ա՛յ շաբաթը տախի հէման էջլէ՛ սայմը-
 ջտըր . վէ օնուէն օրէնք օլմասը՝ այնի էվլէն-
 մէք կիպի՛ ճիւմլէ ատէմլէ՛ր իչիւն օլմուշ-
 տուր : Օ՛խրա օնլարըն իքիսի՛ տախի՛
 ճ՛իւմլէնին հագիմի օլան Եարատըճըտան
 հէման պիր զէմանտէ թանգիմ՝ օլունմուշ-
 ւար տըր :

Պասլ 2 . Եարաթըն թա՛յին օլմասընըն մերամը կեօս-
 թէրիր .քի , տայիմ պիր պօ՛րճ օլմագ կերէք տիր :

Եարաթըն ճիւմլէ ա՛լէմ իչիւն՝ վէ է-
 պէտի ֆարզ վէ պօրճ օլմասընա՛ օնուէն
 թախտիս վէ թա՛յին օլմասընըն Դըրամընպան
 պիր պուրհան տահա՛ թահսիլ օլունա պի-
 լեր :

Իմտի շաբաթըն թա՛յին օլմասընտան
 մերամ՝ նէ՞ իտի : Այլ ճէվսպ՝ իշպու-
 աթի էլ պէյան իւչ գազիյէտէ պէյան օ-
 լունուր . եա՛նի՛ շաբաթըն թային օլունմա-
 սընտան մերամ՝ էվվէլա Եւլաճ (Թա՛ալա-
 յը՝ ճիւմլէ ա՛լէմի եարաթմասը իչիւն ի՛լ-
 մինի՛ գուտրէթինի վէ էյլիյինի զիքը հտէ-
 րէք թա՛ղիմ էթմէք տիր . իքինճիսի՛ էմէք
 իլէ չալըջան մախլուգ աթա հաֆթատաղահ-
 մէթտէն րահաթլանաճագ պիր կիւն վէր-
 մէք իտի . իւչիւնճիւսիւ՝ տիւշմիւշ ատէմ
 ճինսինէ ա՛ղիղիք քէսպ էթմէյէ վէ իսէլաս
 գազանմաղա պիր ֆուրսաթ վէրմէք իտի :

Պունլարըն հէր պիրի՝ պիր միլէթէ հէր
նէ գատար իգթիզալը իսէ պիր ղայրի միլ-
լէթէ տախի օ գատար իգթիզալը օլտուղու-
նա շիւպհէ եօգ տուր : Ալաճ ա՛ղիմուշ-
շանը Եարատըճըմըզ կիպի՝ ա՛ղիմ՝ քէմա-
լիյէթլէրի իշիւն թա՛ղիմ՝ էթմէյէ պօրճ-
լույուզ : Ապքին օնուն պու քէմալիյէթ-
լէրինէ աշնա օլմատըզըմըզ սուրէթտէ՝ օնա
լայըզընճա թա՛ղիմ՝ էտէ՛մէզիզ : ()նուն
իլմի գուտրէթի վէ էյլիյի՝ օնուն եա-
րաթտըզը տիւրլիւ տիւրլիւ զաթլարըն
ճիւմլէսինտէ այան կէօրիւնտիւյիւ գատար
պիր ղայրի եէրտէ կէօրիւնմէզ : ()նլարը
թէֆթիշ վէ թէֆէհհիւս էթտիյիմիզ զէ-
ման՝ օնուն պինիհայէ վէ ճէլիւ սիֆաթլէրի
պիզէ պուգատար միւնէվվէր պիր դարզ իլէ
կէօրիւնիւրլէր քի , օնլար իշիւն օնա թա՛-
ղիմ էթմէյէ տաճա զիյատէ հազըր պու-
լունուրուզ : Ապքին պու՝ հէր պիր ատէ-
մին՝ վէ ատէմլէրտէն ի՛պարէթ օլան հէր
պիր միլէթին պօրճու օլուպ՝ պիրինէֆարզ
վէ օպիրինէֆարզ տէյիլ օլմասը՝ միւմ-
քիւնսիւզ տիւր :

Վէզալիք շաբաթըն՝ զահմէթտէն պիր
րահաթլանաճագ կիւն օլմասը խուսու-
սունա , հէր քէսէ մա՛լիւմ՝ տիւր քի , զա-
պիաթըմըզըն հալի պու տուր քի , էօ՛միւր-
տէ չէքտէյիմիզ էմէքլէրտէն հէր կիւն
րահաթլանմաղա միւհլմաճըզ : Ըտէմ գըս-
մը հէրկիւնքի զահմէթտէն հէրկիւն րա-

հաթլանմազսա , թէզ իփրանըր : Ինսա-
 նըն վիւճիւտիւ՝ դապիաթինին հէօքմիւնէ
 կէօրէ տայիմ՝ զահմէթ ալթընտա գալմայը
 տայանմազ : Պիր հայվան՝ պա՛ղը կիւն-
 լէր եօրղունյոււք ալըպ րահաթլանմա-
 զա պրաղըլմայարագ՝ տայիմա իշլէտիլտիյի
 թագտիրտէ , ազ վագթըն իշինտէ իշէ
 եարամազ օլուր : Ենի պունուն կիպի
 ինսան տախի՝ էյէր վիւճիւտիւ տայիմ է-
 մէք վէ իշ ալթընա պրաղըլըրսա , իփրա-
 նըպ հէլաք օլուր : Վէ պունուն պէօյլէ
 օլտուղունա՝ տիւնեանըն՝ հէր դարափընըն
 էն՝ ա՛լիմ՝ վէ մէշհուր հէքիմլէրի տախի
 պիլ իթթիֆագ շէհատէթ էտէրլէր : Պուն-
 տան դագը՝ նազար թէճրիւպէ իլէ սահիհ
 պիլինմիշ տիր քի , պիրատէմ՝ եախօտ պիր
 եէրտէ պիր գաչատէմ՝ պիր քէսիլմիշ վէ
 թային օլմուշ վագըլթտա՝ տէյէլիմ քի ալ-
 թը այտա՝ ետտի կիւնտէ պիր կիւն րահաթ-
 լանմաղըլա , տուրմայըպ հէր կիւն իշլէմէքի-
 լէ էտէ պիլէճէքլէրինտէն զեյատէ իշ իշլէ-
 յէ պիլիլլէր : Պիր կիւնլիւք րահաթ իլէ
 թէքրար քէսպ էթտիքլէրի գուվվէթ՝ պա-
 դի գալան ալթը կիւնտէ տահա զեյատէ իշ
 կէօրմէյէ գատիր օլուրլար : Պու խու-
 սուստա չօդ էօրնէքլէր կէթիրիլէ պիլիւր :
 Իմտի վիւճուտլէրիմիզի պու դապիաթտէ
 եարատան՝ վէ նէ դատար տայանա պիլէճէ-
 յիմիզի պիլէն Բլլահ՝ պու րահաթ կիւնիւ-
 նիւ ֆայիտէմիզ իշինն ի՛նայէթի իլէ թա-
 յին էյլէտի :

«Պուռնուռն կիպի՝ զեքր օլունան իւչիւնճիւ սէպէպին տախի ճիւմլէ իչիւն մուհիմ օլմասը սահիհ տիր : Շիւմլէ ատէմլերին պիր ճիսմանի դապիա՝ թլէրի օլտուղունա կէօրէ՝ ճիւմլէսինէ տախի Բ. զիզլէնմէք իգթիզալը՝ տըր : Կիւնասլէրի իչիւն ճիւմլէսի էպէտի էօլիւմէ հէօքմ օլմալէրի իլէ՝ ճիւմլէսի տախի օնտան խէլաս պուլմաղա միւհլթաճլէր տիր : Խալասէ՝ հիչ պիր ատէմ եա պիր ատէմլէր միլլէթի պիր զայրի ատէմտէն եա միլլէթտէն. զի յատէ եա էքսիք միւհլթաճլըղը եօ՛գ տուր : պու խուսուստա հէփիսի պէրապէր տիր : Իմտի շաբաթ կիւնիւ իշպու փէք իգթիզալը վէ մուհիմ շէյլէրի քէսպ էթմէք իչիւն թա՛յին օլմուշ օլմա՛ղըլա , էլպէթ թէ ալէսսէվի հէփիսի իչիւն թա՛յի՛ն օլմուշ օլմալը տըր :

Պատւ 3 . Հաբաթը դուրսմագտա Բլլահն քէնտի
ի պրէթի :

«Պահարմըլա՝ Բլլահ թա՛ալանըն քէնտի ի՛պրէթինտէն պիր իսպաթ տահա՛ չըգարա պիլլերիզ : Օննգոց քիթապընըն իքինճի գլուխուն իւչիւնճիւ համարընտա եազըլմըշ տըր քի , «Իմտի Բլլահ եէտինճի կիւնիւ միւպարէքլէսի , վէ օնու ա՛ղիզլէտի . զէրա օնպա Բլլահ էտիլլա էտրաթիլլազը ճիւլլէ էշնիպէն բահաթլանիլլա » : Պուրատա՛ շաբաթ իչիւն վէրիլէն սէպէպ՝ Բլլա-

հըն եկտինճի կիւնտէ եարատուշըն իշինտէն
 րահաթլանմասը տըր: Իմտի էյէր օնուն
 եարաթտըղը մախլուգաթլարընտան պա-
 զըլարընա օնուն ի'պրէթինէ կէօրէ ա'մէլ
 էթմէյէ ֆարզ օլույօր իսէ, հէփիսինէ տա-
 խի ֆարզ օլմալը տըր. վէ պու կիւնիւն՝ զա-
 թինտէն հէր պիր ա'գլ ու ֆիքրէ մալէք օ-
 լան մախլուգաթըն իւզէրինէ սաղլանմասը
 պօրճ օլտուղու պէս պէլլի տիր: Եթիւն
 եալընըղ Եէհուտիլէրէ ֆարզի ա'յին օ-
 լուր տէ՝ ճիւմլէ ատէմլէրէ օլմայօր. ա'գըլ
 պունա պիր սէպէպ պուլամալ: Իմտի
 պու սէօյլէնէն շէյլէրտէն՝ շաբաթըն էպէ-
 տի վէ ո'ւմումի պիր ֆարզ վէ պօրճ օլտու-
 ղու աշիքեսար օլմաղմը: ()նուն էրքէն
 ճ'էննէթտէ թախսիս վէ թա'յին օլմասը՝
 ինսան ճինսինէ վէրիլէն էմր ու թէնպիհէ-
 րին իլքի օլմասը՝ վէրիլմէսինին մագսուտու
 վէ պախուսուս Ելլաճ իմա'ալանըն քէնտի
 ի'պրէթի՝ պունլարըն ճիւմլէսի՝ շաբաթըն
 պիր Եէհուտիլէրէ գանունու տէյիլ տէ՝ ճիւմլէ
 տիւշմիւշ ատէմ՝ ճինսի իշիւն օլտուղունու
 աշիքեսար կէօսթէրմէղմի:

Ֆասլ 4. Շաբաթ՝ եալընըղ Եէհուտիլէրէ մախսու
 թա'յին օլունմամըտըր:

Շաբաթըն ֆարզ օլմասընր իւզէրլէ-
 րինտէն աթմագ իշիւն՝ չօդ քիմէլէլ իտ-
 տիա՝ էտէրլէր քի, օլ կիւն՝ եալընըղ Եէ-

հուտիւէրէ մախսուս թա'յին օլունմուշ
 տուր : Լաքին շիմտիյէ գատար սէօյլէ-
 տիյիմիզ շէյլէրտէն աշիքեար կէօրիւնտիւ-
 քի , պունուն պէօյլէ օլմասը դապիլսիզ
 տիր : Օլիրա օլ կիւն թա'յին օլունտու-
 ղու զէման' տահա Եէհուտի միլէթի մէյ-
 տանտա եօղուտու : ()նլարըն իլք փէտէ-
 րի օլան Հայր Լաւրահամ' պունտան իքի
 պինտէն զիյատէ սէնէ սօնկրա տօղտու :
 Լյէր շալաթ մախսուսէն եալընըլ Եէ-
 հուտիւէր իշիւն թա'յին օլունմուշ իտի ի-
 սէ , նիջիւն օնլար տիւնեսայէ զուհր էթ-
 մէզտէն պու գատար սէնէ էվլէլ թա'յին
 օլունտու : Սագլանաճագ պիր կիւնիւ'
 սագլանմաղա պաշլանմասընտան իքի պին
 երլ էվլէլ թա'յին էթմէք նէ' ա'ճայըպ
 պիր շէյ տիր : Լ'տէվէր' պիր ա'զիմ վու-
 գուա'թըն վուգո'ւ պուլտուղու կիւնիւ օլ
 շէյին զիքրի զըմնընտա սագլանաղա թա'-
 յին էթտիքլէրի վագըլթտա' օլ կիւնիւ օլ
 վուգուա'թըն վուգու պուլտուղու վա-
 գըլթտա' եախօտ տէր ա'գապ' եա օնտան
 պիրազ սօնկրա թա'յին էտէրլէր : Պու-
 նուն ասըլ տօղրու գայի'տէսի պո'ւ տուր :
 Պունծիլէյին Եէհուտիլէրին Պասեքի Ս'ը-
 ւըրտա օնլարըն հէման օլ գուրթուլտուգ-
 լարը կէճէտէն թա'յին օլունմուշուտու :
 Պունուն կիպի եարատըշտա Լալահ ա'զիմ
 ուշան պու կիւնիւ թա'յին էթտիյի զէ-
 մանտէ' մէրամը պու ա'զիզ կիւն ինսան

Ճինսինին՝ պէլքի օն պին փայլընըն պիր փա-
յընտան զիյստէ օլմայան Եէհուտի միլ-
լէթի կիպի պիրազընտան սագլանմագ տէ-
յիլիտի, իլլա աչըգտան աչըղա միւրատի շէ-
րիֆի պոլլ իտի քի, ճիւլէ ատէմէրտէն
սագլանա :

Իմտի շաբաթըն հէօքմիւ՝ միւմքիւնի
մէրթէպէ ա՛ղիմ՝ հէօքիւմէթէ մալիք օլան
պինիհայէ վէ պիղայէթ լծա՛ալատէն վէ-
րիլմիշ իտիյի՝ հէր վէճհիլէ աշիքնարէ
մա՛լիւմիւմիւզ օլտուղու լծագտիրտէ, Եէ-
հուտիլէրին եախօտ օսլարըն հէր պիր նօ-
մօսլաբընըն վարըղա կէլմէլէրինտէն էվվէլ
թա՛յին օլտուղունտան, օլ նօմօսլարըն օ-
նուն իւզէրինէ հիչ պիր լիէսիրի օլամայըպ
քէնտինէ մախսուս պիր հէօքմէ մալիք օլ-
տուղու այան աշիքնար տըր :

Պասլ 5 . Հաբաթըն գանունու՝ Սինա տաղընտա
Եէհուտիլէրէ թէճտիտ օլմասը :

Հ իմտի՝ իշպու գանունուն Սինա տա-
ղընտա թէքրարէն նէշը օլմասընա կէլէլիմ՝
Պուրատա տախի՝ օնուն ո՛ւմոմի վէ էպէ-
տի ֆարզ վէ պօրճ օլմասընա ղայէթ գուվ-
վէթլի իսպաթ պուլուրուզ : Պու իսպաթ՝
իշպու թիսալէնին պաշընտա լծագտիմ՝ օլու-
նան սէօզլէր իլէ պաշլար . “ Հաբաթ կիւ-
նիւնիւ ֆիքրինէ՝ դու թ , քի օնու ա՛ղիվլէ-
յէսին . ալթը կիւն չալըշույ՝ հէր իշինի իշ-

լէ" Եւ: (Եւր. Ի. 8:) Պուրաճըգտա տիգ-
գաթ օլունուր քի, պու մահալտէ" "Յիւրիւն-
րէ Կու" սեօղլէրինէ նազար էթտիյի-
միզ թագտիրտէ՝ անկլաշըլըր քի, պու կիւն՝
օլ զէմանտէ հալա վար իտի, վէ օլ թէն-
պիհ օլունան քիմնէլէրէ հալա մալիւմ՝ իտի:
Օյրա օնլարա փէշին էմր օլունմամը խա-
պերլէրի օլմայան շէյի նամըլ խաղըրտա
դուլթա պիլիլլէր իտի: Իմտի աշիքեար
կէօրիւնիւր քի, օլ զէմանտէ՝ իլք տէֆա՝
թէնպիհ վէ թէքիտ օլունմատը. իլլա պալա-
տէ կէօսթէրտիյիմիզ վէճհ իւզրէ իպթիտա
ճ'էննէթտէ թախսիս վէ թա'յին օլունուպ՝
շիմտի պուրատա օնլարա եալընըլ թէքրար
թէնպիհ օլունույօր:

Պունտան գաղը՝ նազար՝ նամօս վէրիճի-
նին օնու թագտիմ՝ էյլէտիյի պու մախ-
սուս դարզ վէ ուսուլինտէն անկլաշըլըյօր
քի, օ՝ օնու մախսուսէն ա'ղիզ սայայօր:
Իյէրշի պագի տօգուզ թէնպիհլէր տախի
պիլինմիշ իտի իսէլէրտէ՝ օնլարըն հիւ պի-
րինի պու միսիլլի տիգգաթ ճէլպ էտէճէք
պիր թա'պիր իլէ պաշլա՝մատը: (Օլ թէն-
պիհլէր եալընըլ վասֆ իլէ սեջլէնիպ՝ "Լ-
տէմ էօլտիւրմէյէսին՝ Խըրսըղըզ էթմէ-
յէսին" Եւ տէյիւ էմր օլունույօր: Ի ա-
քին պիլ ա'քս՝ շաբաթ կիւնիւ զիքր օլուն-
տուղո՛ւ վագըլթտա՝ "Շաբաթ կիւնիւնիւ
ֆիքրինէ դուլթ" Եւ տէնիյօր: Տէյիլ
պիւ շաբաթ՝ իլլա շաբաթ կիւնիւնիւ տէնի-

յօր : Կէրէք “նիւ” հարփլերինտէ վէ կէ-
րէք “Փիւրինպէ Կուլ” սէօզլերինտէ պիր
մախսուս գուպվէթ վար քի, օպիր թէնպիհ-
լերին հիչ պիրինտէ պուլունմայօր : Պու
թա'պիր մեկնել օլունսա, պու տէմէք օ-
լուր : “Լյ Եհհուտի միլէթի” պու շիմտի
իլթ թա'յին օլունմուշ պիր շաբաթ տէյիլ,
իլլա օլ' պունտան պունճէ սէնէ ագտէմ
թա'յին օլունան շաբաթ կիւնիւ, օլ ա'-
զիզ վէ պունճէ պերէքթիլէր իլէ տօլու փէք
մուհիմ շաբաթ կիւնիւտիւր, Լյլահ թա'ա-
լանրն պու դատար մուհիմ սայտըղը շօլ
կիւնտիւր քի, օնուս սագլանմասընը ճ'էն-
նէթտէ պիլէ թա'յին էյլէտի, սէնին ա-
զիզ սագլամաղա մէմուր օլտուղուն պու
կիւնտիւր : Սէն օնա դայէթ էհմալլը'գ
կէօսթէրտին, վէ օնու պիւթիւն պիւթիւ-
նէ ունութմանա ազ պիր շէյ գալտը, վէ
օնու հիչէ սայմաղա մէյիլն չօ'գ տուր :
Սէնին էդրաֆընտա պուլունան փութփէ-
րէսթ դաիֆէլէր օնու պիլ քիւլլիյէ մահվ
էթտիլէր : Լյէրչի օ' ատէմլէրին մէն-
ֆա'աթը իչիւն եափըլտը' իսէտէ, եէրին
դաիֆէլէրի օնու եօ'ղ էթտիլէր, վէ օնուն
էսէրլէրի կիւճպէլա' պուլունույօր : Լա-
քին սէն' պիգգալլը' օլ, սագըն օնու ու-
նու.թմայասըն : Սէնին օնու ունու.թմաղա
օլան դապիա'թտէն մէյիլն' եախօտ էդրա-
ֆընտա օլան փու.թփէրէսթլէրին ի'պրէթի'
եա պիր կէօնէ պիր սէպէպ եա ի'ղվա' օնու

խօր կէօրմէյէ ասլա սէնի գուլաղուզլամա-
սըն : () նու տինէ տայիր մատտէլէրէ
թա'յին էտէրէք ա'ղիզ սագլամաղա պիր
չօգ տիգգա'թ էյլէ : Պու պէօյլէ մուհիմ'
վէ իգթիզալը պիր ֆարզ տըր քի , օնուն
սագլանմամասը՝ ատէմէ փէք պէօյիւք մու-
սիպէթլէրէ կիրիֆթար օլմաղա վէսիլէ օ-
լուր " : Իշպու թէնպիհին թագտիմ' օլ-
մասընըն դարզընտան պունուն կիպի միւլ-
հազալար հասիլ օլուր . պագի թէնպիհլէ-
րին սէօյլէնտիյի ուսուլտան իսէ , էօյլէ պիր
շէյ անկլաշըլմայօր : Պու խուսուստա
պունուն իլէ օպիր թէնպիհլէրին արասըն-
տա աշիքեար պիր ֆարգ վար . վէ օնուն
սէպէպի՝ պու կիւնէ միւթա'լիւգ օլունան
մախսուս աղիզլիք վէ ֆարզիյէթ օլմալը
տըր :

Սոփսէս Սինա տաղընըն թէփէսինէ չա-
ղըլտըղը՝ զէման , օնա պիրի պիրինտէն
ֆարգը իքի նօմօս սիճիլէրի վէրիլտի :
Պու սիճիլէրին պիրի՝ դաշ լէվհլէր իւզէ-
րինէ Լլահ Լիա'ալանըն քէնտի փարմաղը
իլէ եազըլմըշտը . վէ օպիրի՝ Սոփսէստէն
Լլահըն աղզընտան ալընտը : Պիրինէ՝ եա-
նի խըրսըզլըղը՝ գաթլ էթմէյի՝ զինայը լը
եասագ էտիպ՝ շաբաթ կիւնիւ խուսուսուն-
տա թէնպիհէ շամիշ օլանա՝ Յա-խա-խա-
օրէն , տէնիր . օպիրի իսէ՝ Օ-խա-խա-
անկըլըր : Օ-խա-խա-օրէնք՝ հէր քէսին
իգրար էթտիյինէ կէօրէ՝ արթըգ հիշ քիմ-

սէնին իւզէրինէ Փարզ տէյիտիր : Լա-
 քին օպիրի՝ ճիւմէ ա՛լէմին պօյնու՛նա էպէ-
 տի Փարզ տըր : Պու օրէնք՝ ատէմին Լլ-
 լաճա վէ քէնտինէ՝ վէ քէնտի կիպի օլան ին-
 սանլարա պօրճլարընը թա՛յին վէ թագրիր
 էտէր : Պու պօրճլար՝ ատէմին քէնտի
 դա՛պիաթինտէն վէ Լլաճա չէմ՝ ատէմէ-
 րէ օլան ա՛լադալարընտան սատոր օլուպ՝
 օնլար ասլա մաճվ օլմազլար , վէ դապիա՛թ-
 լէրինտէ տէյիշմէզլէր : Իմտի օնլարը թա՛-
 յին էտէն օրէնքլէրին չէօքմիւ՝ տայիմա
 սապիթ գալմալը տըր : ()նլարըն դաշ-
 լէվճէր իւզէրինէ՝ վէ Լլաճըն քէնտի
 փարմաղը իլէ եազըլմալէրի՝ օնլարըն տայի-
 մա գալմագ մէրամը իլէ վէրիտիյինի պէ-
 յան էտէյօր : Ալէլլիմ՝ քի , շարաթըն
 սագլանմասը՝ իշպու սիճիլտէ եազըլան օ-
 րէնքլէրին պիրի օլտուղունտան , պէլի
 տիր քի , Լլաճըն միւրատը պո՛ւ իտի
 քի , օ՛ տաիի օպիրլէրի կիպի չէր քէսին իւ-
 ղէրինէ էպէտի պօրճ վէ Փարզ օլա : Լյ-
 յէր Լլաճ օնու աճ պիր վագըլթ սագլան-
 մագ միւրատէ իլէ եապիմըլ օլայըտը , օ զէ-
 ման օնու օլ էպէտի տուրաճագ օրէնքլէրին
 արասընա գօ՛րմու իտի : Լյէր պիր նօ-
 մօս վէրիճի՝ պիր դագըմը տայիմ՝ գալմագ՝
 վէ պիր դագըմը պէրաղ վագըլթ գալմագ
 միւրատը իլէ իքի նէվ՝ նօմօսլար եաիսա ,
 օլ տայիմ՝ գալաճագ նօմօսլարըն արասըն-
 տա պիր ալ վագըլթ գալաճագ պիր նօմօ-

սու սօգա՞րմը : Եւր պու իճթիմալ տէ-
 յիլ իսէ , Բլաճ թա՛ալանըն Յաւիտե-
 նական օրէնքլէրին արասընտա պիր ային-
 լէրէ տայիր օլան յիսական օրէնք գօյա-
 ճաղընը թահմին էտէճէք ճիչ պիր վէսիլէ-
 միզ եօգ տուր : Ա է պունտան աշիքեարէ
 չըգան նէթիճէ պու տուրքի , Բլաճ շա-
 բաթ խուսուսունտա օլան թէնպիճի՛ օն
 թէնպիճին սըրասընտա օլան ճէր պիր թէն-
 պիճի տիգգաթ իլէ սագլանմագ միւրատը
 իլէ ճէր նէ գատար եաիտը իսէ պունո՛ւ
 տախի ճէման օ՛ միւրատ իլէ եաիմը տըր :
 Ա է պունտան պէօյլէ՛ էյէր պիր ատէմէ
 իրըսըզլըգ էթմէմէսի վէ ատէմ՛ էօլտիւր-
 մէմէսի՛ եա զինա էթմէմէսի եախօտ եալան
 շէճատէթ էթմէմէսի ֆարզ իսէ , շաբաթը
 տախի պօզուպ տէ կիւնաճ ալթընա տիւշ-
 մէմէսի միւմքիւնսիւզ տիւր : Օ իրա շա-
 բաթը պօզմագ՛ էյէրչի պիր պէօյիւք ֆէ-
 նաքեարլըգ սայըլմայօր իսէտէ՛ պու օրէնք-
 լէրէ նազարէն Բլաճա գարշը՛ ատէմ՛
 գաթլ էթմէք եախօտ խըրսըզլըգ էթմէք
 կիպի կիւնաճ տըր : Պու թէնպիճլէրին
 պիրինի տէ օպիրինի տէ ճէման օ՛ Բլաճ
 էմը էտէյօր , վէ իքիսինին տէ ճէօքմիւ
 ճէման պիր տիր : Բլաճ օնլարըն ճէօքմիւ
 խուսուսունտա արալարընտա պիր ֆարգ
 կէօսթէրմէմիշ տիր : ()՝ պազըլարընըն
 ֆարգիյէթի չօգ վէ պա՛զըլարընըն ազ տըր
 տէմէտի իլլա տէտի քի , օնլարըն ճիւմլէ-

սինին հէօքմիւ պիր տիր. պու սէպէպտէն
 շարաթը պօղան ատէմ՝ այնի էմնալի պիր
 ատէմին է՝ օմրիւնիւ գալտըրըր կիպի՝ Եւ
 լահ (Թա՛ւլանըն հուզուրունտա կիւնահ
 իշէր : Պէլքի շարաթ պօղմանըն կիւնա-
 հը օնուն գատար քէօթիւ սայըլմայա . լա-
 քին Եւլահըն նաղարընտա օնուն գատար
 կերչէքտէն պիր կիւնահ օլուպ ֆէնա՝ կէօ-
 րիւնիւր : Ա՛հ պու պէօյլէ իքէն , գա՛հ
 քիմնէլէր վար քի , օն թէնպիհէրին եասագ
 էթտիյի գաթլ էթմէք՝ խըրսըզլըզ էթմէք
 և՛ . կիպի կիւնահլարըն իշէնմէսի ֆիքըլէ-
 րինտէն պիլէ կէչսէ , եիւրէքլէրի ա՛ղիմ
 գօրգու վէ իքրահ իլէ տօլար տա , տիւրլիւ
 տիւրլիւ եօլլարտա շարաթը պօղմաղա աս-
 լա զամմ եէմէզլէր : () Նլար պունու՝ հիչ
 ասլա կիւնահ էտէյօրուզ տէյիւ շիւպհէ
 էթմէյէրէք էտէրլէր : Պու էթտիքլէրի ի-
 չիւն Եւլահըն օնլարա զազապլանտըզ՝ աս-
 լա ազըլլարընտան պիլէ կէչմէզ :

Իշպու օրէնքլէրին աղըր վէ էպէտի
 ֆարզ օլմալէրի՝ օնլարըն վէրիլտիյի վա-
 գըթ վուգու պուլան վուգուաթլարտան
 տախի աշիքեար օլուր : () Նլարը Աինա
 տաղընտա Ա՛ռվսէս ալտըզը զէման , ճիւմէ
 խալգ իւչ կիւն քէնտիլէրինի փարլէմէյէ
 մէմուր օլտուլար . քեսհինլէրէ՝ տախի էմր
 օլունտու քի , օնլար տա էօյլէ էյլէյէլէր ,
 շէօյլէքի , կերէք օնլար վէ կերէք օնլարըն
 խալգը պու վուգուաթա հաղըր օլալար :

Թա'յինն օլունմոռ Վագրթ կէտիյինտէ ,
 օլ կիւն " Ալ էսսապահ կիւրիւթիւէր վէ
 շիմէքլէր վէ տաղըն թէփէսինտէ պիր գօ-
 յու պուլութ վէ զայէթ գուվվէթլի պօրու
 սէտասը օլտու , վէ օրտուտա օլան ճիւմէ
 գավմ' գօրգտու " : (Եւջ ԺԹ . 16 :) " Ալ է
 Սինա տաղը պիւքիւլիյէ տիւթէր իտի .
 զերա Բապպ օնուս իւղէրինէ աթէշլէ էն
 տի . վէ թիւթիւնիւ քիւլճան թիւթիւ-
 նի կիպի չըգարըտը , վէ պիւթիւն տաղ
 զայէթլէ տիթրէրիտի " : (Եւջ ԺԹ . 18 :)
 " Ալ է ճիւմէ գավմ' կիւրիւթիւէրի վէ
 շիմէքլէրի վէ պօրունուն սէտասընը վէ
 տաղըն թիւթիւնիւնիւ կէօրիւրլէրիտի " :
 (Եւջ Ժ . 18 :) Ալ է իշպու ալէսսէվի գօր-
 գու վէ խաֆտէն Ս'ոլսէս պիլէ Տիսսէտար
 օլտու . զիրա " Կէօրիւնէն շէյ պոննճիւ-
 յին Տիյպէթլու իտի իքի , Ս'ոլսէս տէտի .
 " Ղայէթլէ գօրգարըմ' , վէ տիթրէրիմ' " :
 (Եբր . Ժբ . 21 :) Ալ է եագլաշմաղա տէյիլ
 եալընըզ Տէփ ատէմլէրէ իլլա Տայվանլարա
 պիլէ եասագ օլունտու . " Օ'իրա' էյէր
 տաղա ճանավար պիլէ տօգունուրսա , դաշ-
 լանա , եա մըզըագ իլէ սափլանա տէյի օլան
 եասաղա' թէճամիւլ էթմէտիլէր " : (Եբր .
 Ժբ . 20 :)

Հիմտի կէլէլիմ քի , պու թէնպիճլէր
 վէրիլտիյի զէման' պու Տիյպէթլու ա'լա-
 մէթլէր նիճիւն իճրա օլունույօր . իալըն
 եիւրէյինի գօրգու իլէ տօլտուրմաղա նիճ

չիւն պէօյլէ մախսուս սէպէպլէր իսթի՛մալ
 օլունույօր : Եւ պէսէ եօգ տուր քի ,
 խալգըն խալֆ իլէ վէ ա՛ղիմ տիգգաթ իլէ
 օլ թէնպիհլէրի սագգամաղա պօրճլու օլ-
 տուղու եիւրէյինտէ եէր էթսին իչիւն իճ-
 րա օլունույօր : () պիր թէնպիհլէրին հիչ
 պիրի Եէհուտիլէրէ պու հիյպէթլու դարգ-
 տա վէրիլմէտի . օպիրլէրին հիչ պիրի Լւ-
 լահ (մա՛ալանըն փարմաղը իլէ եազըլմատը :
 Լէյերչի պիր դաչ քէրրէ պիրի պիրինտէն
 ֆարգլը օրէնքլէր վէրիլտի իսէտէ՛ վէրիլ-
 տիքլէրի զէման պուլնուլն էմնալի հիյպէթ-
 լու վուգուա՛թլէր օլմատը : Լւլահ շիւպ-
 հէսիգ՝ պու օրէնքլէրի պէօյլէ ա՛լամէթլէր
 իլէ զայրիլէրին ճիւմլէսինտէն մախսուսէն
 այըրա էթմէյէ միւրատ էյլէտի . վէ պու
 եիւզտէն՝ զայէթ իգթիլալը օլտուգլարընը՝
 վէ սագլանմալարը փէք մուհիմ՝ օլտուղու-
 նու կէօսթէրմէք զըմնընտա օնլարըն իւզէ-
 րինէ պիր նիչան գօտու : Իմտի զիքր էթ-
 տիյիմիզէ կէօրէ՛ շաբաթըն օրէնքի օնլարըն
 պիրի օլմաղըլա , շիմտի Վրիսթիանլարըն
 նազարընտա՝ օն թէնպիհլէրին Եէհուտի-
 լէրին նազարընտա մալիք օլտուգլարը հէօքմ
 ու նուֆուզա վէ ֆարղիյէթէ մալիք օլմա-
 լըտըր : Պու օն թէնպիհլէր՝ օլ զէման
 Եէհուտիլէրին նազարընտա նէ գատար ա՛-
 զիմ վէ ա՛ղիզ կէօրիւնմէլիյիտի : () նլա-
 րըն դուլագլարընտա օրթալըղը գափլայան
 կէօք կիւրլէմէլէրինին սէտասը կիւրլէտիյի՛

վէ շիմէքլէրին զիյասը կէօզլէրինէ փար-
լատըղընը վէ տաղըն թէփէսինտէն տիւմա-
նըն հափայտ եիւճէլտիյինի կէօրիւպ տաղըն
թէմէլէրինաէն սարսըլտըղընը տույտուգ-
լարը զէման , օնլար էյի տույմուշ օլմալը-
տըրլար քի , Ալլահըն օլ անտէ նէշը էյլէտի-
յի էմր ու թէնպիհլէրինի իհմալ էտիպտէ՝
ա՛ղիմ՝ ա՛ղապէ տիւշմէմէսի միւմքիւն տէ-
յիլ տիր : Պու վէճհ իւզրէ շիմտի հէր
պիր Վրիսթիան տախի տէյիլ եալընըզ
պագի տօգուզ թէնպիհլէրի՝ իլլա շարա-
թըն ա՛ղիզ սագլանմասընը էմր էտէն իշ-
պու թէնպիհի տախի հէման օ՛ նազար իլէ
պագմալտըրլար : Պու՝ պիր զայրի թէն-
պիհի պօզմագտա Ալլահըն տարղընըղըն-
տան գօրգմաղա հէր նէ գատար սէպէպ իւ-
սէ , պու թէնպիհի պօզմագտա տախի սէ-
պէպ տիր :

Իմտի շարաթը ֆարզ վէ պօրճ էտէն օ-
րէնքին ա՛ղիմ՝ վէ ճէլիլ հէօքմ ու նու-
ֆուզու պէօլէ՝ տիր : Պու օրէնքին հիշ
պիր իպդալ օլունտուղու եօգ տուր : Հին
կտակարանտա՝ եախօտ՝ Կոր կտակարան-
տա՝ օնու իպդալ էտէն հիշ պիր գանուն
պուլունմազ : Ա է Աֆէնտիմիզ տէր .
“ Սանման քի , նօմսու եա փէյղամպէր-
լէրի պօզմաղա՝ կէլտիմ . (օնլարը) պօզմա-
ղա՝ կէլմէտիմ , իլլա թէքմիլ էտէյիմ”
(Սաթ. Ե . 17) : Հիւպհէսիզ պու՝
Յաւիտենական օրէնքին խուսուսունտա

սէօյլէնտի , քի շաբաթ՝ օնուն իչինտէ՛ տիր :
 Չիւն քի Պօղոս Բ. ռաքեալ՝ Ի՛ պրանիլէրէ
 մէքթուպինտէ թափսիլէն կէօսթէրիյօր
 քի , Օրիսական օրէնքին հէօքմիւ կէչմէք
 կէրէք իտի : Իմտի Հին Կտակարանըն ա-
 յին ու ատէթլէրի կէչիպ պաղդալ օլտու-
 լար իսէ տէ , իքի լէվհէրին իւզէրինտէ եա-
 զըլան օրէնքլէր թէքմիլ գուվվէթլէրի ի-
 լէ պագը գալմըշա՛ր տըր : Իֆէնտիմիզ
 Քրիստոս՝ շաբաթա տայիմա թա՛ղիմ՝ էյ-
 լէտի : Հագիգաթ օնտան՝ շաբաթը պօ-
 զայօր տէյիւ պա՛զը տէֆա՛ շիքեայէթ օ-
 լունտու : Ի աքին օնուն իւզէրինէ պու մի-
 սիլլի թէօհմէթ հէր պիր աթտըգլարը վա-
 գըթ , օ՛ քէնտինի պու թէօհմէթտէն փաք
 չըգարըպ կէօսթէրտի քի , շաբաթ կիւ-
 նիւնտէ եալընըզ օլ կիւնիւն ա՛ղիզլիյինէ
 եագըշըր իգթիզա օլան հաճէթէ տայիր իշ-
 լէր էյլէտի :

Իմտի շաբաթըն լսյըղը իւզըէ սագլան-
 մասը խուսուսունտա պահս էթմէմիզտէ՛ օր
 գոյանլարմըղը պիր պայաղը՝ իախօտ իգ-
 թիզալը նիզամըն սագլանմասընա տէյիլ՝
 իլլա Բ. լահըն էն պէօյիւք ա՛ղամէթ գօ-
 տուղու պիր ֆարգըն սագլանմասընը տիգ-
 գաթ էթմէյէ տա՛վէթ էտէյօրուզ : Պու
 զիզիմ՝ քէյֆիմիզէ կէօրէ սագլամաղա եա-
 խօտ սագլամամաղա րուխսաթըմըզ վար
 պիր գանուն տէյիլ տիր : Իլլա պէօյլէ պիր
 թէնպիհ տիր քի , օնու իհմալ էթմէսի

(Թա՛ալանըն նիհայէթսիզ հիւքմ ու նու-
 ֆուզունու խօր կէօրմէք տիր : Պու՛ պիր ին-
 սան էմրի տէյիլ տիր , իլլա՛ Լլաճ (Թա՛ա-
 լանըն քէնտինտէն սատիր օլմուշ պիր ֆէր-
 մանի ա՛լիշան տըր : Եէհուտիլէրին պագի
 ային ու ատէթլէրի իլէ պագդալ օլուպ
 մաճվ օլունմուշ եալընըզ պիր Եէհուտի
 գանունու տէյիլ տիր , իլլա Լլաճըն հեր
 պիր օրէնքի օլա պիլտիյի գատար սապիթ
 վէ պագի պիր օրէնք տիր : Լշէր պիր
 քիմսէ պիզի՝ պու կիւնիւն խուսուսունտա
 զիւր՝ միլէրիմիզտէ փէք գաւի վէ լազըմըն-
 տա զիյատէ տիգգաթլը զանն էտէճէք օ-
 լուրսա , օնա ճէվապըմըզ պո՛ւ տուր քի ,
 պիզ՝ Լլաճըն Վէլամընտան զիյատէ գաւի
 վէ տիգգաթլը տէյիլիզ : Պիզիմ պու տա՛-
 վա էթտիյիմիզ շէյ՝ քէնտի իճատըմըզ
 տէյիլ տիր , իլլա Լլաճըն քէնտի թան-
 զիմ էթտիյի շէյ տիր : Պու մատտէնին
 իւզէրինէ հէփ սէյլէտիյիմիզէ՝ դարաֆը-
 մըզտան եանա պիր “ Բապպ պէյլէ՛ տէր ”
 վար : Ս է գօրգունուզ՝ օնուն ա՛ղիլլի-
 յինի թա՛րիֆ էթմէքտէ հագտէն աշերի
 կիտէյօրուզ տէյիլ տէյիլ տիր , իլլա գօր-
 գարըզ քի , լայըզ վէ միւնասիպ օլանը սէյ-
 լէմէքտէ կէրի գալըյօրուզ :

Քառ 6 . Բլաճ պիղտէն եւտի կիւնտէ պիր կիւնտէն .
մա՛տա սագլամաղա դալապ էթմէմիշ տիր :

Ս է պուրաճըգտա իշարէթ էտերիզ քի ,
պու՛ Բլաճ թա՛ալանըն թա՛յին էյլէտի-
յի եալընըզ կիւն տիր : Պագի սագլա-
նան կիւնլէր հէր նէ իտիլէր իսէ՛ եախօտ
շիմտի հէր նէ իսէլէր , օնլար Բլաճտան
թա՛յին օլունմուշլէր տէյիլ՝ իլա ինսանտան
թա՛յին օլունմուշլէր տիր . վէ օնլարըն
սագլանմասընա հէր նէ սէպէպլէր թագտիմ՝
օլունա պիլիւր իսէտէ , օնլարըն Բլաճանի
նուֆուզ վէ հէօքմիւ եօ՛գ տուր : ()ն-
լարըն խուսուսունտա պիր Բլաճանի թէն-
պիհ եօ՛գ տուր : Բլաճ՝ “Շաբաթ վէ
հէփ հօրթու կիւնլէրինի ֆիքրինէ դուլթ”
տէմէտի . իլա եալընըզ “Շաբաթը” տէ-
տի : Պուրատա զայրի կիւնլէր դուլթմանըն
եախօտ դուլթմամանըն հագգ վէ տօղըու
օլտուշու եախօտ օլմատըզը խուսուսունուն
մուզաքէրէսինէ կիրմէյէ միւրատըմըզ եօ՛գ
տուր : Բաքին տէրիզ պու գատարը սա-
հիհ տիր քի , պու կիւն՝ ա՛զիզ տէնիլէն
զայրի կիւնլէրին պէրապէրի սայըլմազ :
Պու՛ ինսանտան տէյիլ՝ իլա Բլաճտան
թա՛յին օլունմուշտուր . վէ պու սէպէպ-
տէն պունուն՝ օլ միսիլի կիւնլէրէ վէրիլէն
հէօքմտէն՝ նիհայէթսիզ զիյատէ հէօքմ-
ու նուֆուզու վար . վէ օնու՛ օնլար իլէ պէ-
րապէր պիր սըրայա գօմաղըլա , օնուն ա՛-

զեղլի յինի փէք աշաղա վուրուրուզ . վէ
 ինսպնըն իհտաս էթտիյի գանուՆու Ալա-
 Տըն օրէնքինէ պէրապէր էթմիշ օլուրուզ .
 վէ պիր սատէ ինսանտան թա'յին օլունմուշ
 շէյին իհմալ էթմէսինի' պու գատար ա'զիմ
 վէ ճէլիլ վուգուա' թլէր իլէ վէրիլէն Ալ-
 լաՏըն օրէնքինի պօզմագ իլէ պէրապէր
 սայարըզ : Աքին պու միսիլի շէյի հիշ
 քիմսէ միւնասիպ տէյիւ թէսահիւպ էտէ-
 մէզ : Խայրը . էյէր շաբաթը պօզարսապ'
 ԱլաՏըն օրէնքինէ ա'սը օլուրուզ . լաքին
 էյէր օպիրլէրինի իհմալ էտէրսէք , սատէճէ
 ինսանլարըն մադլուպլարընը թէրք էտէ-
 րիզ : Եյէր պու կիւնլէրէ սարֆ օլունան
 պունճէ զէմանը իշիմիզտէն կիւճիւմիւզտէն
 քէսիպ սարֆ էթմէյէ գըզգանմայօր իսէք ,
 եէտի կիւնտէ պիր կիւն ԱլաՏըն իըզմէ-
 թինէ շազըղըլա վագֆ էթմէյէ նէ գա-
 տար տահա զիյատէ հազըր օլմալըլըզ :
 Սէ էյէր' պէրէքէթ վէրիլմէյէ իշպու
 ԱլաՏանի վա'տլէրի օլմայան կիւնլէրտէ
 պիր բուհանի ֆայիտէ թահսիլ էթմէյէ ու-
 մարսագ , ԱլաՏըն օլ լայըղը իւզըն սագ-
 լանմասընը զայէթ զիյատէսի իլէ վէ մախ-
 սուսէն միւպարէքլէմէյէ վա'տ էթտիյի
 կիւնիւ սագլատըղմըզտա ԱլաՏըն լուդ-
 ֆունա նայիլ օլմասընը պէքլէմէյէ նէ գա-
 տար տահա զիյատէ իւմիտ էտէ պիլիբիզ :
 Պունտան գադը' նազար' եէտի կիւնտէ
 պիր կիւն պըրմասը լայըզ օլտուղու ֆէք

աշխփեար տրր : Պոլ՝ նէ փէք չօգ տուր ,
 շէջլէ քի տիւնեատէ իշիմիզէ կիւծիւմիւ-
 զէ վէ մասլահաթլարըմըզա պաշլըճա պիր
 քէտէր վէ զարար վէրէ , նէ տէ փէք ազ
 տըր , շէջլէ քի՝ պիր ա՛ղիմ՝ հէմ տիւնեա-
 վի վէ հէմ բուհանի ֆայիտէ յէ պայիս օլ-
 մայա : 'Ալէթիճէյի քէլամ՝ պիր ատէմին
 մասլահաթը հէր նէ գատար մոհհիմ՝ վէ
 պէճիտ օլսա , հիչ պիր զարար կէօրմէյէ-
 րէք՝ եէտի կիւնտէ պիր կիւն թաթիլ էտէ
 պիլիր : Ալ էէյէր պոլ պիր կիւն բարե-
 պաշտ վէ լայըզ պիր դարզ իլէ սարֆ օլու-
 նաճագ օլուրսա , պիր էպէտի պէրէքէթ
 գազանմաղա քիւաֆի տիր : Ֆիլ վագի՝ ա-
 տէմին մալիք օլտուղու ա՛ղիզ վագթըն
 ճիւլէաֆ պոլ տուր . Ալլահ իմա՛ալանըն
 ատէմ իշիւն ա՛ղիզէաֆի վագթըթ եալընըզ
 պոլ տուր . պագիլէրին ճիւմլէսի իսէ ին-
 սանլէրին թա՛յին էթտիքլէրի կիւնլէր օ-
 լուպ՝ օնլարտա Ալլահ պէրէքէթ վէ ա՛ղիզ-
 լիք կէօնտէրմէք վա՛տ էյլէմէմիշ տիր :

ԳԸՍՄԻ ՍԱՆԻ

ՀԱՅԵԹ ԿԻՆՆԻՆԻՆ ԿԻՐԱԿԻ ԿԻՆՆԻՆԵ
ԹԵՊՏԻԼ ՕԼՈՒՆՄԱՍԸ:

Պատ 1. Իշպու կիննին թէպտիլ օլունմասընա
Վրիստոս Լեֆէնտիմիզին ի'պրէթի:

Տէնիլէ պիլիւր քի, “Պիղ Լլաճ Թա'ա-
լանըն թա'յին էյլէտիյի շարաթ կիւ-
նիւնիւ սագլամայօրուզ, իլլա պիր զայրի
կիւն՝ եա'նի հաֆթանըն իլք կիւնիւնիւ
սագլայօրուզ”: Պունա ճէվապըմըզ պո-
տուր քի, պու թէպտիլիք իւզրէ ա'մէլ
էթմէմիզ՝ հէօքիւմէթին էն ա'զիմի՝ եանի
Վրիստոսուն վէ Լուաքեալլարընըն հէ-
թիւմէթի իւզէրինէ թէմէլէնիր: Պէօյլէ
պիր թէպտիլիյին վուգո'ւ պուլմասընա՝
Նոր Կտակարանտա գարշը սէօյլէնմէզ
իսպաթլար պուլունուր:

Իշպու իսպաթլարը թագտիմ՝ էթմէզ-
տէն էվվէլ՝ տէօրտիւնճիւ թէնպիհին թագ-
րիր օլունտուղու թա'պիրին իւզէրինէ պիր
իքի սէօզ սէօյլէյէլիմ, զիրա օլ թա'պիր-

Լաքին մախսուսէն մերամ օյան շաբաթ՝
եա՛նի րահաթ կիւնիւ իտի . շէջլէ քի
կիւնիւ՝ հագգ վէ տօղրու հէօքմ ու նու-
ֆուղ իլէ՝ թէպտիլ օլունա պիլսին :

Եւմտի՝ Լոր կտակարանտա պու թէպ-
տիլլիյին խուսուսունտա օլան իսպաթլարը
նազար էտէլիմ : Ա է էվվէլա՝ Բըրիստա
Լաֆէնտիլլէն ի՛պրէլլի : Լոր կտակարա-
նըն հիչ պիր մահալինտէ՝ Լաֆէնտիլլիզին
էօլիլէրտէն տիրիլտիքտէն սօնկրա Եէ-
հուտիլէրին շաբաթընը դուլթուղունու
պուլմազըզ : Լաքին պիլ ա՛քս՝ շայիրտէ-
րինէ պիր գաչ տէֆա՝ գըյամ ալտըղը
կիւնտէ՝ եա՛նի հաֆթանըն պիրինճի կիւն-
տէ կէօրիւնտիւ , քի օլ՝ շիմտիքի կիրակի
կիւնիւ տիւր : Լաֆվէլա՝ պա՛զը գարըլարա
կէօրիւնտիւ . (Ա՛պալ . իր . 9) օնտան սօնկրա
Պետրոսա (Ա՛պալ . իր . 34) օնտան սօնկրա
Լամաուսա կիտէն իքի շայիրտէրէ՝ (Ա՛պալ .
իր . 18-33) վէ էնճամը՝ օն շայիրտէրէ
կէօրիւնտիւ : ()նտան սօնկրա՝ “ ()լ կիւն-
տէ՝ հաֆթանըն իլք կիւնիւնտէ ախշամ օ-
լունճա՝ վէ շայիրտէրին ճէմ՝ օլտուղու
մահալին գաւիուլարը՝ Եէհուտիլէրին գօր-
գուսունտան գաւիալը իքէն , ()սուս կէլտի ,
վէ օրթատա տուրտու , վէ օնլարա տէտի .
“Աէլամ սիզէ” (Ա՛պալ . իր . 19) : Պունուն
ճիւմէսի՝ կէօրիւնիւ ր քի՝ գըյամ էյլէտի-
յի կիւնտէ օլտու : Պիր հաֆթատան սօնկ-
րա , երինէ օնտան սօնկրաքի հաֆթանըն

իլք կիւնիւնտէ՝ թէքրար օնլար իլէ պուլու-
շուպ՝ էվվէլքի կիպի օնլարա եինէ՝ “Սէլամ
սիզէ տէտի” Յու՛ն . Ի . 26 :

Իմտի էյէր Լփէնտիմիզ սագլանաճագ
տէյիլ հաֆթանըն իլք կիւնիւ՝ իլլա էվվէլ-
քի կիպի եէտինճի կիւնիւ օլմագ մերամըն-
տա՝ իտի իսէ , նի՛ջիւն օնու պունճիլէյին
պրաղըպ՝ իլք կիւնէ պու գատար ի՛զզէթ
էյլէտի : Պուրաճըգտա զէքր օլունան օ-
նուն կէօրիւնտիւյիւ սօն տէֆա՝ իլէ օնտան
էվվէլքի տէֆա՝տէ , կէօրիւնիւր քի , շա-
յիրտլէրի Լլլահա ի՛պատէթ էթմէյէ ճէմ՝
օլմուշլարըտը . վէ՛ Բրիստոս արալարընա
կէլիպ օնլարը միւպարէքլէմէսի իլէ՝ օնլա-
րըն պու հարաքէթինէ ըիզա վէրիպ օնու
մուգարրէր էյլէտի : Լյէր Եէհուտիլէ-
րին շաբաթը տէվամ իւզըէ պագի գալմա-
ղա մերամ օլունսայըտը , մէմիւլ օլու-
նուրուտու քի , Բրիստոս Լփէնտիմիզ՝ քի
քէնտինի “Եւաբաթըն սահիպի” տէմիշ ի-
տի՝ քէնտի հարաքէթ ու ի՛պրէթի իլէ պու-
նու աշիքեարէ պէյան էտէրիտի : Լաքին
պունուն ճիւմլէսինի հաֆթանըն իլք կիւ-
նիւնտէ էթտիյինտէն աշիքեար կէօրիւ-
նիւր քի , արթըգ ա՛զիզ սագլանաճագ՝
հաֆթանըն իլք կիւնիւ օլմալը :

Պատ 2 • Կիւնիւն Թէպտիւ օլմարնա Բռաքեալա-
րն ի պրէթի :

Բռաքեալարն պու կիւնիւ եանի հաֆ-
թանըն իւ իւնիւնիւ սագլատըգլարը աշի-
քեար տըր . վէ օնլարն տիքտիքլէրի քիլի-
սէլէր տախի պու կիւնտէ ի'պատէթ իչիւն
ճէմ' օլուրլարըտը : Պունճիլէյին Վործք
Բռաքեղոց քիթապընըն եիրմինճի Վու-
խունուն ալթընճը վէ եէտինճի համարա-
րընտա պէօյլէ եաղըլմըշ պուլուրուզ .
“Վ է պէշ կիւնտէ օնլարա Տրուվասա կէլ-
տիք” . (եա'նի Պօղոս վէ օնուն արգատաշ-
լարը .) “վէ օրատա եէտի կիւն տուրոուգ .
վէ հաֆթանըն իւք կիւնիւնտէ' պիզ էքմէք
տօղրամաղա ճէմ' օլմուշ իքէն , Պօղոս
էրթէսի կիւնտէ չըգաճադ օլմաղըլա , օն-
լարա սէօյլէրիտի” (եա'նի վազ էտէրիտի) :
Պէս պէլլի տիր քի , Պօղոս պուրատա' շա-
յիրտլէրի ճէմա'աթ իլէ ի'պատէթ էթմէյէ
ա'տէթ էթմիշ իտիքլէրի կիւնտէ ճէմա'աթ-
լէրինէ վարմագ իչիւն պիր գաշ կիւն պէք-
լէտի . վէ օ կիւն' հաֆթանըն իւ իւնիւնիւ ի-
տի :

Վ է եինէ' Պօղոս Բռաքեալ Կորնթացի-
լէրէ պէօյլէ թէնպիհ էտէր . “Վաղատիանըն
քիլիսէլէրինէ թէրթիպ էթտիյիմ կիպի'
սիզտէ էօյլէ էյլէյին : Հաֆթանըն իւ կիւ-
նիւնտէ սիզին հէր պիրինիզ էլինտէն կէլտի-

յինի ճէմ՝ էտիպ՝ եանընտա՝ գօսուէն . թա-
քիմ պէնիմ՝ կելտիյիմտէ՝ տէվշիրմէլէր օզէ-
ման օլմասըն՝ (ա՛ Կարնի . Ժգ . 1, 2 :) Իշ-
պու համար աչըգ աչըղա կէօսթէրիբ քի , քի-
լիսէլէր թէր թիպ իւլըէ հէր հաֆթանըն իլք
կիւնիւնտէ ճէմ՝ օլմաղա քէնտիլէրինէ ա՛-
տէթ էթմիշլէրիտի : Տրովաստա՝ Կորըն-
թոստա վէ Գաղատիանըն քիլիսէլէրինտէ
պէօյլէ էթտիքլէրի աշիքեար տըր . վէ
պուշլարտա իճրա օլունան՝ պագիլէրին
ճիւմլէսինտէ տախի իճրա օլունտուղունա
շիւպհէ եօգ տուր : Ա՛ է պուրատա տիգ-
գաթէ շայէսթէ օլան պո՛ւ տուր քի , պու-
շէյ՝ Լաքեալլարըն մախսուսէն ըիզա վէ-
րիպ մագպուլ սայմալէրի իլէ օլուրուտու :
Վրիսթիան քիլիսէսինի թանպիմ՝ վէ օնուէ
հէր պիր պինլէրինի թա՛յին էթմէսինի
Վրիստոս Լ՝ֆէնտիմիզ մախսուսէն Լ՝ռա-
քեալլարա իհալէ էթմիշ իտի . իմտի հաֆ-
թանըն եէտինճի կիւնիւ սագլանմագ ֆարզ
իքէն , օնլար օնու պօչուպ տա՛ հաֆթանըն
իլք կիւնիւնիւ սագլամաղա՝ (էյէյր պու-
թէպտիլլիյէ Վրիստոս ըիզա վէրմէմիշ օ-
լայրտը) գավլի գարար էտէճէքլէրինի
թահմին էթմէյէ եէրիմիզ վա՛ր մը : Վու-
թէպտիլլիյի՝ Լլահըն այան աշիքեար օ-
լան տէօրտիւնճիւ թէնպիհինտէ թագրիբ
օլունմուշ պու մախսուս կիւնիւն իուտու-
տունտա թէնպիհինէ գարշը եալընըզ քէնտի
նուֆուզլէրի իլէ էտէ պիլիլլէրմի իտի :

Ս'իւմքիւն միւս քի' թաճմին էտէլիմ' , քի' օնլար' պիր մախսուս իզինլերի օլմագսըզըն' Բլլաճըն պիր ա'ղիմ' էմրինի տէյիշթիրմէյէ ճէսարէթ էտէճէքլերիտի : Խալըր . օնլար Վրիստոսուն աջգտան սէօյլէնմիշ պիր էմրի միւճէպինճէ ա'մէլ վէ հարաքէթ էթմիշ օլմալը . պու թէպտիլլիյի էթմէյէ օնլարա օ' էմր էթմիշ օլմալը տըր . վէ պու սէպէպտէն' հաֆթանըն իլք կիւնիւնիւն սագլանմասը' իլք քիլիսէլերին սապիթ վէ մուգարուէր օլմուշ ա'տէթի' օլտու : Իմտի շիմտի տախի օլ կիւն սագլամագ կերէք օլտուղու նէթիճէսինէ կէլմէքտէն զայրի չալէմիզ ևօ'գ տուր :

Ֆաալ 3 . 'Կոր Կտակարանտա Աիրակի լուղէթիստէն իսպաթ :

Յայտնութիւն քիթապընըն պիրինճի' Վյուխունուն օնունճու խանէսինտէ պուլունան Աիրակի Koriakhi լուղէթի Եունանիճէ պիր լուղէթ օլուպ օլ լիսանտէ "Բապպըն կիւնիւ " տէմէք տիր . պունուն իչիւն պուլուղէթին Հայոց լիսանընտա տախի տալը մա'նասը' եինէ օ' եանի "Բապպըն կիւնիւ" օլմալը : Յովհաննէս Բլետարանիչ 96 թարիխինտէ Յայտնութիւնու եազտըզըզէման' Վրիսթիանլարըն շարաթը եա'նի րահաթ կիւնիւ' պու իսիմ իլէ մէշհուր իտի , վէ օնտան պերի շիմտիյէ գատար պու

իսիմ՝ իլէ անկըլըյօր : ()նա պո՛ւ իսիմ
 վէրիլմիշ տիր , չիւն քի Քրիստոս էօլիւ-
 լէրտէն՝ օ՛լ կիւնտէ տիրիլտի , վէ ()նա-
 քեալլար Տէմ՝ իլք քիլիսէլէր՝ օլ կիւնիւ օ-
 նուէն ի՛ պատէթինէ թախսիս էյլէտիլէր :
 Պոլ էճիլտէն օնլար օնու մախսուս պիր
 դարզ իլէ օնո՛ւն սայարլար իտի , վէ օնու՝
 օնուէն ատը իլէ թէսմիյէ էյլէտիլէր : ()ն-
 լարա կէօրէ՛ պու կիւն օնտան սօնկրա ար-
 թըզ ասէլէրն՝ կիւնիւ տէյիլ՝ իլա ()ապ-
 պըն կիւնիւ իտի . արթըզ օլ կիւն՝ օնտան
 սօնկրա ատէմլէրին միւրատ ու մապաճաթ-
 լարընա տէյիլ՝ իլա օնլարըն ()ապպընըն
 էօլիւլէրտէն տիրիլմէսինին՝ վէ օնուէն օ
 կիւնտէ իճրա էյլէտիյի ա՛ղիմ իւլլասըն
 զիքրինէ սարֆ օլունաճագ պիր կիւն իտի :
 Հէմ՝ տալի վիէք իՏթիմալ տըր քի , պու
 իսիմ՝ եիւզ օն սէքիզինճի Սաղմոսուն եիր-
 մի տէօրտիւնճիւ համարընտա պուլունան՝
 “ ()ապպըն եսիտըղը կիւն պո՛ւ տուր .
 օնտա մէսրուր վէ շատ օլալըմ ” սէօզլէ-
 րինտէն ալընմըշ տըր : Պոլ Սաղմոստա՝
 շիւպՏէսիլ Քրիստոս զիքր օլունույօր ,
 վէ սէօյլէնիլէն կիւն՝ օնուէն գըյամ՝ էթտի-
 յի կիւն տիւր . վէ պու վէճՏիլէ՛ օ կիւնիւն
 թէպտիլ օլմասը իչիւն Հին Ստակարանտան
 պիլէ իսպաթ պուլունույօր :

Պատժ 4. Իւր քիւսէքին՝ Տէրունի Ընթրիք իշխն
 Վիրակի կիւնիւնիւ սէշմէքի :

Պու կիւն՝ տին այինէրինին էն ազիմի օ-
 լան Տէրունի Ընթրիքէ թա՛յին օլունմուշ-
 ուտու : Գործք Ըռաքելոցուն եիրմին-
 ճի Գլուխունուն ետինճի խանէսինտէ
 պէօյլէ եազըլմըշ պուլուրուզ . “ Ս է հաֆ-
 թանըն իլք կիւնիւնտէ՝ պիզ էթէ՝ քոզրա-
 մաղա թօփլանմըշ իքէն , Պօղոս էրթէսի
 կիւնտէ չըզաճապ օլմաղըլա օնլարա սէօյ-
 լէրիտի ” : Իթէ՝ քոզրամաք թա՛պիրինին
 մանասը՝ Տէրունի Ընթրիքտէն շաղօրդել
 օլմապ տըր , նիճէ՝ քի՝ Վորնթոսլուլարա
 պիրինճի մէքթուպուն օնունճու գլուխու-
 նուն օն ալթընճը համարընտա պէյան օ-
 լունույօր : Ս է եինէ օ մէքթուպուն օն
 պիրինճի գլուխունուն եիրմինճիտէն օ-
 թուզ տէօրտիւնճիւ համարընա վարընճա-
 յա գատար՝ Պօղոս Ըռաքեալ օնլարըն պու
 ա՛զիպ այինի իճրա էթմէլէրի իշխն ճէմ՝
 օլտուգլարը խուսուսունտա սէօյլէյօր . վէ
 եօգարըտա պէյան օլունտուղու կիպի՝ հէմ
 եինէ օլ մէքթուպուն օն ալթընճը գլու-
 խունուն պիրինճի վէ իքինճի համար-
 լարընտան պէյան օլունտուղունա կէօրէ՝
 օնլար հաֆթանըն իլք կիւնիւնտէ օլմաղա
 ա՛տէթ էթմիշլէրիտի : Ս է պունտան փէք
 աշիքեարէ կէօրիւնիւր քի , հէփ այինէրին

էն ա'ղիմի վէ ա'ղիզի օլան պու ային՝ հէր
 հաֆթա պու կիւնտէ իճրա օլունուրուտու :
 (Հիմտի կէլէլիմ քի , էյէր Եէհուտիլէրին
 շաբաթը տէվամ իւզըէ պագի գալմաղա
 մէրամ օլունսայըտը , մէմիւլ էթմէլի տէ-
 յիլմիյիզ քի , պու ա'ղիզ ա'յինի շայիւտ-
 լէր օ'լ կիւնտէ իճրա էտէճէքլէրիտի :)
 էյէր տայիմա սագլանաճագ շաբաթ օ' իտի
 իսէ , օնլար նիճիւն օնա օնլարըն պու էն
 ա'ղիմ ա'յինլէրի իլէ թա'ղիմ էթմէզլէրի-
 տի : () օնլարըն պէօյլէ էթմէյիպ՝ տայիմա
 հաֆթանըն իլք կիւնիւնիւ պու խուսուս ի-
 չիւն սէշտիքլէրի կէօսթէրիք քի , օնլար
 պու կիւնիւ հէր վէճհիլէ ա'ղիզ՝ վէ քէնտի-
 լէրինին (շաբաթը՝ վէ սագլամասը պօյուն-
 լարընա ֆարզ վէ պօրճ օլան եալընըզ կիւն
 տէյիւ սայարլարըտը :

Ֆասս 5 • Ե'ղիզ Բուհուն տէօքիւտիլի Պենտեկոստէ
 կիւնիւ օ'լ կիւնտէ օլտուղունտան իսպաթ :

Հաֆթանըն իլք կիւնիւնիւ Ելլահ
 թա'ալա պիր չօգ միւպարէքլէտիյի վէ օ-
 նու ի'զգէթլէտիյիսին նիշանէլէրինտէն պի-
 րի տէ՝ Ե'ղիզ Բուհունու տէօքտիյիւ
 Պենտեկոստէ կիւնիւ հաֆթանըն իլք կիւ-
 նիւ օլտուղու տուր : Պորճք Եռաքելոց
 քիթապընըն իքինճ' գլուխունուն պիրինճի
 համարընտա պէյան օլունտուղունա՝ կէօ-
 րէ՝ պու վագի՝ օլտուղու զէմանտէ Եռա-

քեալարուն՝ հէփիսի կէօնիւլ պիրլէ պիր
 եերտէ իտիլէր՝ . վէ պէս պէլլի քի , ի՛-
 պատէթ իչիւն ճէմ՝ օլմուշարըտը : ()ն-
 լար պէօյլէ ճէմ՝ օլմուշ իքէն , եիւճէլէր-
 տէն օնլարուն իւզէրինէ Մ'զիզ Րուհ տէօ-
 քիւլտիւ , վէ եատ տիլէր իլէ սէօյլէմէյէ
 պաշլատըլար : Պետրոս Րուսքեալ՝ օնլա-
 րուն էդրաֆընտա ճէմ՝ օլուպ հայրան օլ-
 մուշ քալապալըղա վա'զ էյլէտի . վէ Մ'-
 զիզ Րուհուն վասիդասի իլէ ճշմարտու-
 թիւն օնլարուն եիւրէքլէրինէ վէ խղճմը-
 տանքլարընա օ'լ տէրէճէ իլլէտի՝ քի , օլ
 կիւնտէ իւչ պին քիշի տէօնտիւլէր , քի
 Վուրթարըճըմըղըն տիւնեատէ օլտուղուն-
 տա՝ պիլէ պուգատար քիշի պիրտէն իմանա
 կէլտիյի եօղուտու : Հիմաի կէլէլիմ՝
 քի , էյէր Մլլահըն միւրատը՝ հաֆթանըն
 տէյիլ իլք կիւնիւ իլլա եէտինճի կիւնիւ
 սագլամաղա օլայրտը , պու կիւնիւ՝ պու
 վուգուաթտա էյլէտիյի կիպի միւպարէք-
 լէրմիյիտի վէ օնու էօյլէ իզզէթլէրմի-
 յիտի : Այէր պա'զըլարուն զիւի'ւմինէ
 կէօրէ՝ պու կիւնիւն թէպտիլ օլմասը-
 նա հէօքմ՝ օլմասույրտը , օլ զէման իլք
 շայիրտէր եէտինճի կիւնիւն եերինէ իլք
 կիւնիւ սագլատըզլարընտա՝ Մլլահա ի-
 դա'աթսըզլըգ էթմիշ օլուրլարտը , վէ
 պէօյլէ իքէն տէ օ՝ օնլարուն պու իգա'աթ-
 սըզ հալլէրինտէ՝ պիլէ օնլարը փէք ա'ճա-
 յըպ պիր դարզ իլէ միւպարէքլէմիշ օլու-
 յօր : Խայրը . պու մատտէնին հալլ Բ-

լուսնմաղա միւմքիւն օլան եօլու պու տուր
քի՝ օնլար Բլաճըն իրատէթինէ կէօրէ ա՝
մէլ վէ հարաքէթ էթտիլէր, վէ Բլաճ
օնլարըն էթտիյինտէն բազի օլուպ՝ օնլա-
րըն իւգէրինէ Բուհունուսն պէրէթէթլէրի-
նի տէօքտիւ :

Ֆապ 6 : Արենին թէպտիւ օլունմասընա պա՛զը իս-
պաթլար տաճտ :

Իմտի ճիւմլէ պու միւլհաղալարա նազա-
րէն, րէյիմիզ պու տուր քի, հէր պիր
թամ ա՛գըլա՝ աշիքեար վէ զահիր օլմալը
տըր քի, Կոր Ատակարան պու թէպտիւ-
լիյէ տէյիլ եալընըլ միւսա՛ատէ՝ էտէյօր,
իլա օնու պիզտէն դալապ էտէյօր : Ա՛ է
պունա իմթիսալէն պուլուրուզ քի, Բա-
քեալլարտան տէր ա՛գապ սօնկրա կէլէն
դարլարտա, ումուսնէն պու թէպտիլլիյէ
կէօրէ ա՛մէլ օլունուրուտու : Այու թէպ-
տիլլիք օ իլք եկեղեցիլէրտէն իճատ օլուն-
մուշ տէյիլ իտի իլա օնու՝ սատէճէ Բ-
ռաքեալլարտան՝ վէ օնլարըն տիքտիլէրի
քիլիսէլէրտէն ալմըլարըտը : Եսքի Հայ-
րապետէրին հիչ պիրինտէ պիր իսպաթ
պուլունմալ քի, պու թէպտիլլիք իպթիտա՝
օնլարըն գէմանընտա իճատ օլմուշ տուր .
իլա օնուն խուսուսունտա հալա մէվճիւտ՝
վէ ումուսնէն իսթիմալ օլունուր պիր ատէթ
կիպի սէյլէրլէր : Իգնատիոս 101 Թա-
ի

բիւրիստէ՝ Կղեմէս Մղէքսանդրացի 192
 թարիխինտէ՝ վէ Սրոգինէս 230 թարիխին-
 տէ ետզուպ պու կիւնիւ զիբր էթաթիլէրի
 զէման, աշխրեար կէօրիւնիւր քի հաֆթա-
 նըն իբր կիւնիւնիւ սագլարլարտը : Ե-
 րանոս 167 թարիխինտէ մախսուսէն թագ-
 րիւր էտէր քի, օնլարըն շարաթը՝ Կիրակի՝
 կիւնիւ իտի : Իշպու թէպտիլլիյին ի-
 թիգատընըն սապիթի զըմնընտա Հայրա-
 պետէրտէն պիւր չօգ իսպաթլար տաշա՝ կէ-
 թիւրիլէ պիլիւր, յաքին հիչ իգթիզատըր եօ՛գ
 տուր : Փուլթիէրէսթէրտէն օլան Պրու-
 սա վալիսի Վլինիոս՝ 107 թարիխինտէ
 թարախանոս փատիշահա ետզտըղը պիւր մէք-
 թուպինտէ պու կիւնիւ օ՛ տախի զիբր է-
 տէյօր :

Իմաի պուստան պէօլլէ՝ Կոր Կտակա-
 րանըն նուֆուզու՝ Հայրապետէրին հէօք-
 միւ՝ պիւր փուլթիէրէսթ մուսանիֆին շէ-
 հատէթի վէ իբր Մաքեալլարըն կիւնլէ-
 րինտէն պէրու շիմաիյէ գատար հէփ
 Բրիսթիան քիլիսէլէրինին ա՛մէլ ու հա-
 րաքէթի պու թէպտիլլիյի սապիթ էտէր-
 իէր : Եկեղեցիինին էսքի պատմութիւնու-
 նա վուգուֆ վէ աշնա օլան հէր քէսէ մա՛-
 իւմաիւր քի, ալէսօէփի սագլանան կիւն պու
 իտի, վէ եալընըզ պու կիւն իտի :

Պատ 7 . Ղիւնիւն թէպտիւ օլմաւընըն սէպէպլէրի :

Աքին էյերչի պու կիւն թէպտիւ օլունտու իսէ տէ , շարաթ նէսիս օլունմաւը : Պիլ Եէհուտի շարաթընը սագլամմագ կէրէքիլ տէյիւ՝ օնուն իշիւն մուային կիւնիւ ա՛ղիլ սագլամմաւըն պօրճունտա՛ն տախի ազատ տէյիլիլ : Եէհուտիլէր քէնտի շարաթլարընը սագլամաղա հէր նէ գատար պօրճլու իտիլէր իսէ , պիլ տախի Վրիսթիւն շարաթընը՝ եա՛նի Աիրակի կիւնիւնիւ սագլամաղա օ՛ գատար պօրճլույուլ : Օլորա պիր եօրթու կիւնիւնիւն պիր զայրի կիւնէ թէպտիլ օլմաւը իլէ՝ օնուն սագլամմաւընըն գարզը՝ տախի թէպտիլ օլունմագ իգթիզա էթմէլ : Տիւնեայը եարատըպ շարաթը իլք թային էտէնին օնու թէպտիլ էթմէյէ տախի հագգը վարըտը . հէմ հագիգաթ պէօյլէ էթմէյէ ա՛ծայըպ սէպէպլէրի վարըտը : Խմնի կիւնիւ թէպտիլ էթմէնին պէօյիւք սէպէպի պու իտի : Բօլընտան շարաթ՝ Վրիստոսուն վասիդատը իլէ իճրա օլունան եարատընըն (Յովհ . Թ . 3) զիքրի իշիւն թա՛յին օլունմուշուտու : Պու վուգուաթ զայէթ աղիմ՝ վէ ճէլիլ օլմաւը հասէպի իլէ՝ միստուսէն զիքր օլունմաղա շայէսթէ վէ լայրգիտի : Աքին հէր նէ գատար ա՛ղիմ՝ վէ քէպիր պիր ա՛մէլ իտի իսէ տէ , օնուն

գուլվէթինին սէօզիւ իլէ իճրա օլուհտու :
Պուհն՝ օնուհն եայլընրզ սէօզիւ քիֆայէթ
էյլէտի : Լաքին տիւննայր խելաս էյլէ-
տիյի զէման՝ գանընը տէօքմէքտէն էքսիք
պիր շէյ քիֆայէթ էթմէտի . վէ պուհնու՝
էն շէտիտ վէ աճը էզիյէթ վէ իսքէնճէլէրի
չէքմէքսիպին իճրա էտէմէտի :

Խմտի էյէր տիւննանըն եարատըշընը
զիքր էթմէտի միւսթաճագ վէ լայր՝ գիտի
իսէ , պու ինսանըն եէնի եարատըշը օլան
խելասէ նէ՞ գատար տաճա զիյատէ լայրզ
վէ միւսթաճագ իտի : Պու ա՛մէլլէրին իլ-
քինին վասիգասի իլէ՝ նիչէ նիչէ մախլու-
գաթէր վարըղա կէթիրիլտի . լաքին ա-
խըրը իլէ՝ ազլ ու ֆիքրէ մալիք զաթէր է-
պէտի Տէլաք վէ պէրպատ օլմագտէն խելաս
պուլուպ՝ օնլար իշիւն էպէտի սա՛ատէթ վէ
պէրէքէթլէ՛ր Տազըրլանմըշ տըր : Պու
սէպէպտէն եարատըշտան՝ Լփէնտիմիպին
Տարութիւն ալմասընա գատար՝ եէտինճի
կիւն սագլանըրըտը . Լաքին Վրիստոս
Պուրթարըճը Տաֆթանըն իլք կիւնիւնտէ
յարութիւն ալմասը՝ վէ խելասըն ա՛ճայրպ
ա՛մէլինի օ՛լ կիւնտէ թէքմիլ էթմէտի իլէ ,
օնտսն սօնկրա արթըգ՝ տէյիլ օնուհն եա-
լընրզ եարաթմաղա մալիք օլտուղու գուլ-
վէթինին՝ իլա իուսուսա օնուհն տաճա ճէ-
լիլ վէ ա՛լա ա՛մէլի օլան խելասըն պիքրի ի-
շիւն օ՛լ կիւն սագլանմագ իճապ էթտի :

Պուհնտան գազը՝ նաղար պու ա՛զիգ

սագլանաճագ կիւն՝ մոռղլագա պիր մախսուս
 կիւն տէյիլ՝ իլլա հէր վէճհիլէ եէտի կիւն-
 տէ պիր կիւն տիւր . վէ մոռղլագա զէմանըն
 պիր մախսուս գըդա՛սը տէյիլ տիր , իլլա
 զէմանըն հէր հալտէ եէտի փայընըն պիր
 փայը՛ տըր : () իրա քիւրէի արզըն իւ-
 զէրինտէ կիւնտիւզ իլէ կէճէ հէր եէրտէ
 տայիմա հէման պիր վագըլթտա տէյիլ՝ իլ-
 լա եէրին պիր մահալինին վագթը պիր զայ-
 րի մահալինին վագթընտան ֆարգը՛ օլուպ
 պիր մահալտէ հէնուզ սապահ օլտուղու
 զէման պիր զայրի մահալտէ էօյլէն եա ի-
 քինտի եա ախշաւ՛ եա կէճէ եարըսը եախօտ
 պուռլարըն ճիւղէսինտէն ֆարգը պիր զէ-
 ման տըր . վէ պու սէպէպտէն էյէր մոռղ-
 լագա մախսուս պիր կիւն եա պիր մախսուս
 զէման սագլանմաղա ճէհտ օլունսա պիլէ՛
 իճրասը միւմքիւնսի՛ւզ տիւր : () էսէլլա
 տէվլէթի ա՛լիյէի () սմանիյէնին մէմալի-
 քինտէ սաքին օլան Վրիսթիանլար Աիրակի
 կիւնիւնիւ սագլատըզլարը զէմանտէ , քիւր-
 րէի արզըն օլ մէմալիքին օպիր դարաֆըն-
 տա պուլունան Սանտվիչ վէ լիւահիթի ա-
 տալարընըն Վրիսթիան օլան էհալիսի տա-
 հա Աիրակի կիւնիւնիւ սագլամաղա պաշ-
 լամազլար . զիրա պուրատա կիւնտիւզ օլ-
 տուղու զէման , օրատա կէճէ՛ տիր : () մտի
 պուռտան աշիքեար տըր քի , զըպգը՛ զըպ-
 գըյա պիւլթիւն տիւնեատէ հէման օ՛ եիր-
 մի տէօլթ սա՛ալթը սագլամասը միւմքիւն-

սիւզ տիւր: (շարժ (շաշ) լուղէթի
 Ի'պրանի պիր սէօղ տիւր, վէ օլ լիսանտէ
 մա'նասը՝ րաճաթ կիւնիւ տէմէք օլուպ'
 եէտինճի կիւն տէմէք տէյիլ տիր. զիրա
 եէտիմանասընա օլան շէպա" Ի'պրանի-
 ճէ պէօյլէ նազըլըր Եճա՞ վէ պու՝ զայէթ
 Փարգը պիր լուղէթ տիր: Իմտի պու կիւ-
 նիւն թայիս օլունմասընտան մէրամ՝ Տաֆ-
 թանըն իշինտէ չէքիլէն էմէք ու զաճմ թ-
 լէրտէն րաճաթ սապիթ էթմէք տիր: Լա-
 քին էյէրչի պու թէնպիճին աշիքերէ
 րուհու պու իսէտէ, օնու թէպտիլ էթմէ-
 յէ՝ օնու թախսիս էտէն Լալաճ (մա'ալա-
 տէն զայրի՝ Տիչ պիր քիմնէնին Տազգը եօ'գ
 տուր: Լաքին պու կիւնիւն թէպտիլ օլուն-
 մասը՝ օնուն մախսուս Տիւքմ ու նուֆու-
 զու իլէ օլտուղու էճիլտէն, պիլէ օնու օնա
 կէօրէ սագլամաղա տէյիլ նալընըզ Տէօ-
 քիւմէթ վէրիլտի, իլա էօյլէ էթմէսի իւզէ-
 րիմիլէ Փարզ օլունտու:

ԳԸՍՄԻ ՍԱԼԻՍ .

ԿԻՐԱԿԻ ԿԻՆԻԿԻԻՒԻ ՍԱԳԼԱՄԱՆԸՆ ԴԱՐՁԸ :

ԻՊՏԻՏՆԻ ՔԷԼԵՍ Կիրակի կինիւնիւ սագլանմանըն
դարզընա մախտու գանուելար խուսուսունտա :

Շիմտի իշպու կիւնիւն սագլանմաղա վա-
ճիպ օլան դարզ ու ուսուլի խուսու-
սունտա սէջլէյէճէյիզ : Սէ պուրատա՝
ոգույանլարըմըզը եինէ պու ըիսալէնին պա-
շընտա թադտիմ՝ օլունան աշխքեար թէն-
պիհէ կէօնտերմէլիյիզ . քի օլ թէնպիհ՝
պէջլէ՝ պաշլաշօր . “Շարաթ կիւնիւնիւ
ֆիքրինէ՝ դութ , քի օնու ա՛ղիզլէյէսին :
Լըթը կիւն չալըշըպ՝ հէր իշինի իշլէ . ամմա
եէտինճի կիւն՝ Լըահըն Բապպըն շարաթը
տըր . (օնտա) հիշ պիր իշ իշլէ՛մէյէսին” Ե՛ն :
Պու՝ դայէթ աշըգ՝ վէ մուա՛զզամ պիր
թագրի՛ր տիր : Պուրաճըգտա՝ “աղիզլէ-
մէք” վէ “ա՛ղիզ սագլանմագ” նէ՞ տէմէք
տիր տէյիւ սիւալ էտէլիմ : Լստուաճաշուն-

չուն պիր չօգ մահալինտէ պու սեօզ՝ պիր
 քիմնէյի եախօտ պիր շէյի՝ տինէ տայիր
 պիր ա՛ղիզ խրղմէթ իշինն այլըմագ տէմէք
 տիր : Պունճիլէյին իլք տօղան էվլասլար
 թագտիս օլունուրլար եախօտ ա՛ղիզլէնիր-
 լէ՛ր իտի . եա՛նի Րապպա վագֆ օլունուր-
 լարլար (Ելէյ Ժգ . 2 :) Ա՛ է պունուն կի-
 պի Չատրը՝ Տաճար՝ Վ.եահինլէր՝ Ս՛էզ-
 պահլար եմ . Հին Վտակարանտա տէնիր
 քի , թագտիս օլունուրլար՝ եախօտ ա՛ղիզ-
 լէնիրլէր իտի , քի պու՝ պիր ա՛ղիզ խրղմէ-
 թէ թախտիս օլուրլարլար տէմէք տիր :
 Վ.էղալիք եարատըշն սօնունտա՝ (Ն)ննգ .
 Թ . 3) տէնիյօր քի , Մ.լահ շալաթը ա՛-
 զիլլէտի , եա՛նի օնու ա՛տէթա տիւնեա
 իրղմէթլէրինտէն այլըրպ՝ ա՛ղիզ մատտէ-
 լէրէթա՛յին էյլէտի : (Ն) կիւն՝ պայազը
 կիւնլէր կիպի սարֆ օլունմագ կէրէք տէ-
 յիլ իտի , իլլա ա՛ղիզ խրղմէթլէրէ սարֆ
 օլունմագ կէրէք իտի : (Ն) կիւնտէ՝ պու
 է՛օմիւրէ տայիր օլան իշլէր տէյիլ՝ իլլա
 էօլիւմսիւզ ճանտ տայիր օլան մատտէլէր
 պագըլմագ կէրէք իտի : Իմտի պու պէջ-
 լէ օլունճա , օլ կիւնտէ՝ հէր տիւրլիւ իշ՝
 վէ հէր կէօնա տիւնեալի խրղմէթտէն կէրի
 տուրուլմալը : Պագըրկեան քէնտի մաղա-
 զասընը գափամալը , էսնաֆ տիւքքեանընը
 ա՛շմամալը , իշճի իշինտէն ֆարիզ կէլմէլի ,
 վէ չիֆթճի օլ կիւն չիֆթինի չուպուգու-
 նու թէրք էթմէլի : (Ն) Րապպըն ա՛ղիզ

կիւնիւնտէ՝ տէյիլ նալընըղ հէր կիւնքի
 իշտէն՝ իլլա տիւրլիւ տիւրլիւ ատէթտէն
 տիշարը վագի օլան իշէրտէն տախի՝ մէսէ-
 լա էվի նիզամա գօմագ՝ պաղէյի եա պա-
 ղը եա տութլուղու տիւզէթմէք՝ փաղարըդ
 էթմէք՝ ագչէ վէրիպ ռլմագ՝ հիսապլար
 կէօրմէք՝ մասլահաթ սըրայա գօմագ վէ
 պուռուկ կիպի պիր շէյէ մէշղուլ օլմագ-
 տան պիլ քիւլիւլէ կէրի տուրուլմալը :
 Պիր իշ հէր նէ գատար իգթիղալը վէ մու-
 հիմ օլսա , վէ օնուկ եափրլմաշը ինսանլա-
 րըն նաղարընտա հէր նէ գատար խօշ վէ
 էյի կէօրիւնսէ , Բապպըն կիւնիւնտէ եա-
 փրլմասը՝ Վեետարանըն րուհունա կէօրէ
 մէրհամէթ վէ էյլիք էթմէք խրղմէթի օլ-
 մատրգճա՝ օլ ա՛ղիղ կիւնիւ պօղմագ սա-
 յըլըր : Պու խուսուստա օլան թէնպիհ
 փէք սըգը՝ տըր . “ () նտա հիշ ալը իշ իշ-
 լէ՛մէյէսին ” տէյօր : Իշէր “ հիշ պիր
 իշ ” իշէնմէմէք կէրէք իսէ , էլպէթթէ՝ տէ-
 յիլ նալընըղ պայաղը հէր կիւնլիւք իշ իշ-
 լէնմէմէք կէրէք , իլլա ատէթտէն խարիճ
 վագի՝ օլան խրղմէթէրտէն տախի կէրի
 տուրմագ կէրէք տիր : Պունտան պէօյլէ՝
 պիր իշին ա՛ղիմ վէ մուհիմ օլմասը՝ օլ կիւն-
 տէ իշլէնմէսինէ է՛օղիւր տիւր տէմէյէ
 հագգըմըղ ես՛գ տուր : Պու էօ՛ղիւր՝ փէք
 չօգ քէրրէ թագտիմ օլուռւյօր : Չօգ
 տէֆա՝ սէօյլէնիր քի , էյէր օլ իշ օ կիւնտէ
 օլմաղսա , պիր պէօյիւք մալ զարարընա

եախօտ պիր փէք ֆէնա վուգուա' թէ վէ
 պէքի պիր ազիմ պէլայէ սէպէպ օլաճագ :
 Ինքեար էթմէմ քի , պա'զը տէֆա' պիր
 առէմ' քէնտիսինին իրատէթինէ մուղայիր
 պէջլէ պիր հալտէ պուլունա պիլիւր քի ,
 հիչ պիր չարէսի օլմայարագ' Բապպըն
 կիւնիւնիւն ի'զզէթինէ եագըշմազ կէօրիւ-
 նէն պիր խրզմէթ էթմէյէ մէճպուր օլա :
 Եաքին պու' փէք նատիր պիր վուգուա' թ
 տըր . վէ վագի օլմասը' ալէլիսուպուս Աիրա-
 կի կիւնիւնիւն ա'զիզ սագլայարագ օնու
 պօղմաղա վէսիլէ օլան հէր կէօնէ մուճիպ-
 լէրտէն գաչան քիմնէյէ կէլմէսի պէքի հիչ
 ասլա իսապէթ էթմէպ : Աու կէօնէ է' օ-
 ղիւրէրի տիլէյէնէր' Աիրակի կիւնիւն իչիւն
 փէք ազ գայտ էտէն քիմնէլէր տիր , քի
 օնլար իչլէրինի վէ մասլահաթլարընը' օն-
 լար Աիրակի կիւնիւնիւն լայըգ օլան պիր
 վէճհիլէ սագլամաղա գատիր էտէճէք պիր
 դարպտա թէրթիպ էթմէզլէր : Բլահըն
 կիւնիւնիւն պօղմաղա վէսիլէ' օ գատար պիլ
 իգթիգա գուրթուլմասը միւմքիւն օլմայան
 ճէպը վէ զօր օլմազ , իլլա պիր կիւն գա-
 ղանմագ եա տահա զիյառէ ագչէ էտինմէք
 եախօտ պիր տիւնեազի մասլահաթ պի-
 թիրմէք Աիրակիյի պօղմաղա տահա զիյա-
 տէ վէսիլէ օլուր . վէ առէմլէրին իգթիգա'
 զօր վէ ճէպը տէտիլլէրի շէյ' եալընըզ օն-
 լարըն օ' ի' թիպարտէ սայտըզլարը պիր շէթ
 տիր : Լյէր օնլար' հէփ էջլէ կիւնահ-

չարտան կէրի տուրմասընը արզու էթսէլէր
 խտի, օնլարըն իշի վէ մասլահաթը՝ հիշ
 պիր զարար կէօրմէքսիզին՝ գօլայճէ հաֆ-
 թանըն պիր պաշգա կիւնիւնէ պրաղըլա
 պիլիր իտի: Եւէր օնլար՝ Լըլահ (Թա'ա-
 լանըն թէնպիհլէրինի սագլամագտա՝ քէն-
 տի մասլահաթլարընը պիթիրմէքտէ էթ-
 տիքլէրի գայղու գատար էթսէլէրիտի, հիշ
 ասլա պէօյլէ է՝ օզիւրլէր տիլէմէլէրիտի:

Կիրակի կիւնիւնտէ խասթալարը զիյա-
 րէթ էթմէք վէ միւհթաճ օլտուգլարը
 խըզմէթլէրի կէօրմէք՝ տէրտ ու միլնէթտէ
 վէ էզիյէթ չէքմէքտէ օլանլարըն տէրտլէրի-
 նի ազալթմագտա մէշղուլ օլմագ՝ աճ վէ
 սուսամըշլարա էքմէք վէ սու վէրմէք՝ վէ
 պուճուն կիպի էյլիք էթմէք ա'մէլէրինտէ
 պուլունմագ շէրյի՝ տիր: Քրիստոս Ե-
 փէնտիմիզ՝ քէնտի շայիրտլէրինի աճլըգլա-
 րընը տէֆ՝ էթմէք իշիւն շաբաթ կիւնիւնտէ
 պուղտայրն պաշապլարընը սիլքտիքլէրինի
 հագգ չըգարտը: Հէմ՝ քէնտիսի տախի շա-
 բաթ կիւնիւնտէ տիւրլիւ տիւրլիւ խաս-
 թալըգլարտան վէ մա'րաղլարտան խասթա
 օլան ատէմլէրի սաղալթտը, հէմ՝ կէօնա
 կէօն խայրաթ իշլէտի: Եւքին պուճուլա-
 րըն ճիւմլէսի էյլիք էթմէք տիր, վէ ա-
 տէմլէրին իպթիզա տէտիքլէրի օլ տիւնեալի
 մասլահաթլարտան փէք ֆարգը շէյլէ'ր
 տիր: Եւէր Կիրակի կիւնիւնտէ նալընըզ
 Եփէնտիմիզին վէ օնուն շայիրտլէրինի

իշէտիքէրի իշէ՛ր կիպի իշէնմիշ օլսայը-
տը , տէօրտիւնճիւ թէնպիճ պօղուլույօր
տէյիւ շիքեայէթ էթմէյէ հիշ պիւ վէսիլէ
օլմազըտը :

Ապին Աիրակի կիւնիւնտէ հէր քէս իշ-
տէն կիւճտէն թա՛թիլ էթմէյէ պօրճլու
իսէտէ, Բէնպէլ Բէնպէլ օթուրմալը տէյիլ
տիր : () Լ կիւնտէ թէնպէլ օթուրմազ-
տան հասիլ օլա պիլէն կիւնաճ՝ իշ իշէմէք-
տէն հասիլ օլանտան էքսիք տէյիլ տիր ,
վէ պու տաիի կիւնիւ պօղմապ գատար մէմ-
նուաթտէն տիր : Աիրակի կիւնիւնտէ վիւ-
ճիւտլէրիմիզի իշտէն րահաթլանտըրմաղա
պօրճլույուլ , լաքին րուհանի պօրճլարըն
իճրասընա՛ մէշղուլ օլա պիլէրիզ : Ալթը
կիւն ճիւմանի գայզուլարա վէրիլտիյի կի-
պի՛ եէտինճի կիւն տաիի մախսուսէն ճանըն
գայղուսուսնա վազֆ օլունմալը տըր : Հաֆ-
թանըն պագի կիւնլէրինտէ՛ վիւճիւտ քէն-
տի նաֆագասը վէ պագի լէվաղիմաթի ի-
շիւն չալըշմազա մէշղուլ օլտուղու՛ կիպի՛
Աիրակի կիւնիւնտէ ա՛գըլ վէ երւէք տա-
իի ճանըն ա՛ղիղլէնմէսինի վէ խէլասընը ի-
լէրի կէթիւրմէյէ մէշղուլ օլմալը տըր : Պու
մատտէտէ՛ չօգ քիմսէլէր հանղըշըղա՛
տիւշէյօր : () Նլար վանն էտէրլէր քի ,
սատէճէ տիւքքեանլարընը գափայըպ էվ-
լէրինտէ էլէրի իլէ պիր իշ իշէմէյէրէք
իշսիզ օթուրմաղըլա Աիրակի կիւնիւնիւ
ա՛ղիղլէմիշ օլույօրլար : Ապին իշտէն

կիւճտէն թաթիլ էթմէք՝ մաղլուպ օլունանըն եալընը պիր դարաֆը տըր , վէ պագի մաղլուպ օլունան պոլ տուր քի , կիւնիւ՝ միւնասիպ պիր դարդ իլէ կէչիւրէլիմ՝ , վէ պոլ տախի օպիրի գատար իգթիզալը՝ տըր :

Պոլ մաալին կիւնիւ՝ Եհոպիւրին Կոմարալը Լարալը պէշը Ելիւյէ Դերալը Եօգ Կոլ : () Նլար՝ պոլ խուսուստա՝ սայքի սատէճէ շարաթ իշիւն՝ եա՛նի օնու սաղլամագ վէ օնա թա՛ղիմ էթմէք իշիւն եաիրըլըշլար կիպի ա՛մէլ վէ հարաքէթ էտէրլէր : Լչֆէնտիմիլ իսէ տէր քի , “ Եալաթ ատէմ իշիւն օլտու , տէյիլ ատէմ շարաթ իշիւն ” . (Սարկ . ք . 27 .) Եա՛նի շարաթ՝ ատէմին բուհանի Փայտա վէ թէսէլի թահսիլ էթսին մերամը իլէ եաիրըլըշ տըր : Լաքին Եհհուտիլէրէ՝ պիր տիւրլիւ բուհանի էսիրլիք օլմուշ տուր քի , օնուն վասիդասի իլէ օնլարըն ապատըղը վէ բուհանի թէսէլիլէրի օնլարտան ալընմըշ տըր : Լաքին օնլար օնու՝ սուրէթա պոլ գատար սըղը սաղլար իքէն , օնու հագիգաթտէ վէ բուհտա պօղարլար . զիրա օնտա՝ ըսսընմաղա աթէշ վէ գարանլըգտա կէօրմէյէ մօմ՝ եագմաղլար՝ վէ եէյէճէք դա՛ամ պիլէ պիշիրմէզլէր , վէ պոլ միսիլի հիշ պիր իշ իշէմէզլէր իսէ տէ , օլ կիւնիւն էքսէր զէմանընը սօգաղարտա պօշ պօշունա ավարա կէղմէքտէ վէ տիւնեալի մասլա-

հալածար իւզերիննէ եախօտ պիհուտէ սեօղ-
լէր սեօլլէշերէք կէշիրիւլէր :

Եւ քին շարաթըն կէշիրիւմէյէ ճայիզ
օլան սահիհ ըուհ պու տուր . քէնտիմիզի
ըուհանի շէյլէրէ պու գատար վէրմէլիյիզ՝
ճանըմըզըն խէլասընա տայիր օլան հէր
պիր շէյէ պու տէրէճէ մէշղուլ օլմալըյըզ՝
վէ ա'գըմըզ հէմ՝ եիւրէյիմիզ պունլարա
պունճիլէյին եափըշմալը տըր քի . պիր
տիւննալի Ֆիքիր ա'գըմըզտան պիլէ կէշ-
մէյէ իսթէյիմիզ օլմամալը տըր : Պիր
ատէմ՝ չօգ քեար մէմիւլ էթտիյի պիր
պէօյիւք տիւննալի մասլահաթմա մէշղուլ
օլտուղու զէման նիճէ ա'մէլ էտէր : ()
մասլահաթ օնուն հուզուրունտա օլտուգճա՝
օ քիմսէ պագի շէյլէրին ճիւմլէսիննէ հիշ
պիր տիգգաթ վէրմէզ : Բէզալիք Կիրա-
կի կիւնիւնտէ ճանըմըզըն մէնֆա'աթընա
տայիր օլան ա'զիմ մասլահաթլար եիւրէք-
լէրիմիզի էօյլէ ճէզպ էթմէլի տիրլէր քի .
սայըր մասլահաթլարա տիգգաթ էթմէյէ
իսթէյիմիզ գալմամալը տըր : Ե'գլ ու
Ֆիքրի պու հալտէ պուլունան ատէմ՝ պու
ղիքը էյլէտիյիմիզ Եհհուտիլէրին շարա-
թը սագլատըզլարը աւելորդապաշտ ու-
սուլտան քէնտինի գօլայ հըֆզ էտէ պիլիւր :
Պու հալտէ օլան ատէմ՝ Կիրակի կիւնիւն-
տէ էպինաէն չըգմայօր տէյիւ՝ քէնտինի
պիր հափիստէ՝ կիպի տույմազ , վէ ի'պա-
տէթէ մէշղուլ օլտուղու տէմտէ՝ քէնտինի

ղօրաքի պիր խրզմէթ իշինտէ սայմաղ , եա-
 խօտ հէր տիւննաւի իշտէն կէրի տուրտու-
 ղու իշիւն րահաթլըղընը վէ ազատըղընը
 էքսիլմիշ տույարագ՝ պունու կէօնիւլիւզ
 էթմէղ : Իլլա Աիրակի կիւնիւ կէլտիքտէ՝
 օնու էն փաք վէ ա՛ղիղ սէֆա՛աթէ Դայիլ
 օլաճագ՝ վէ հէլաք օլմաղ խաղինէյէ մալ
 երղաճագ պիր կիւն կիպի եիւրէք շաղլըղ
 իլէ գապուլ էտէր , վէ օնու սէմաւի Փէ-
 տէրինտէն իհսան օլունմուշ զայէթ ա՛ղիմ
 պիր պէրէքէթ տայարագ՝ համտ ու սէնալէր
 իլէ օլ կիւնիւն հէփ ա՛ղիղ սա՛աթլէրինի
 էպէտիլիյէ տայիր օլան մատտէլէրտէ սարֆ
 էտէր : Աիրակի կիւնիւ՝ պէօլէ պիր բուհ-
 տա սարֆ օլունմալըտըր :

Լաքին Աիրակի կիւնիւնիւ կէչիրմէյէ
 վաճիպ օլան դարզըն մատտէսինի թէքմիլ
 վէ էյի անկլամագ իշիւն՝ օնու կէչիրմէյէ
 պիղէ վաճիպ օլան եօլլարըն պիր գաչընը
 թաֆսիլէն զիքր էտէլիմ :

Ֆասլ 1 . Աիրակի կիւնիւնտէ ճէմա՛աթ իլէ ի՛պատէթ
 էթմէնին պօրճու .

Աիրակի կիւնիւնտէն օլան պաշլըճա մէ-
 րամլարըն պիրի՝ օլ կիւնտէ խաղըն
 ճիւմլէսի քիլիսէտէ ճէմ՝ օլուպ Իլլահ ա՛-
 ղիմ ուշշանէ ի՛պատէթ էթմէք վէ օնուն
 սէօղիւնիւն օպունտուղունու վէ վա՛ղ օլուն-
 տուղունու տինկլէմէք տիր , քի պու վէճհիլէ

քէնտիւերինէ՝ ինսանլէրէ վէ Մլաճա օլան
 պօրճլարընը էօյրէնէլէր , վէ օնլարըն էօ-
 լիւմսիւզ ճանլարընըն խէլասընա տայիր օ-
 լան մատտէլէրին ճիւմլէսի ա' գըլլարընա եւր
 էթտիրէլէր : Էր շէյտէն զիյատէ իգթի-
 զալը վէ մուհիմ մատտէլէր պուշլար տըր ,
 վէ պուշուռն իշիւն՝ պուշլարա հէր սայիր
 շէյտէն զիյատէ տիգգաթ էթմէլի տիր :
 Սիրա Մփէնտիմիզ տէր քի , « Լաքին էվվէ-
 լա Մլաճըն փատիշաճըղընը վէ օնուռն սատա-
 գաթընը տիլէյին » (Լապիս . Դ . 33 :) Լա-
 քին տիւնեանըն մասլաճաթլարընա վէ գայ-
 ղուլարընա պիլ իգթիզա վէրիլէն տիգգաթ՝
 ատէմլէրին ա' գլլարընը զապգ էտիպ՝ օնլարը
 ունուլթտուրուրլար . վէ պիր ատէմ՝ հէր
 նէ գատար օնլարըն իգթիզալը օլտուգլարը-
 նը տայիմա եիւրէյինտէ տույմագ արզու-
 սունտա օլուր իսէտէ , տիւնեանըն թէսիրի
 վասիդասի իլէ եինէ օնլարը պիր տէրէճէտէ
 ունուլթմաղա մէյլէնիր : Պու էճիլտէն
 Մլաճ թա'ալա ճաղրէթլէրի ա'զիմ՝ ի-
 նայէթի իլէ Վիրակի կիւնիւնիւ թա'յին
 էթմիշ տիր , քի օնուռն վասիդասի իլէ օնլար
 եինէ ատէմին ա' գլ ու Ֆիքրինէ՝ կէթիրիլէ-
 լէր : Իմտի Վիրակի կիւնիւնտէ քիլիսէյէ
 կիտիպ՝ օրատա Մլաճըն ի'պատէթինէ եիւ-
 րէյի իլէ մէշղուլ օլարագ՝ Մլաճըն Սէօ-
 ղիւնիւն ալըգ ալըղա վէ սողըու սողըույա
 վա'յ օլուռնտուղուռու տինկլէմէյիլէ՝ ճանա
 տայիր օլան մատտէլէրին՝ էօլիւմիւն՝ բաճ-

չէր ու շէրա՛ւածըն՝ էպէտիլի յին՝ ճէննէթին
վէ ճէհէննէմին իւզէրինէ սէօյլէնէնլէրէ
գուլադ վէրէն ատէմին ա՛գլընըն հուզու-
րունա պու շէյլէր թագտիմ՝ օլունուր . վէ
էյէր օնլար վաճիպի իւզըն վէ թէքմիլ պիր
դարզ իլէ թագտիմ՝ օլունուրսա , օ ատէմ
պի գայտ գալամազ , իլա եիւրէյի տույար
քի , Ալահը եիւրէյինտէն սէվմէք՝ քէնտի
խէլասընը արամադ վէ քէնտինի օնուն խըզ-
մէթինէ թէսլիմ՝ էթմէք՝ տէրէճէսիլ գըյ-
մէթլի շէյլէր տիր . օլ քիսնէնին եիւրէյի
տույաճագ քի , տիւննավիլիյի իչիւն ա՛-
զապէ՛ մուսթահագդ օլմուշ տուր , վէ
պունուն իչիւն՝ թէյ թէզ կիթմէքտէ օլ-
տուղու օլ էպէտի տիւննա իչիւն հազըր-
լանմաղա հարաքէթէ՛ կէլէճէք տիր :

Աքին քէնտիլէրինի Վրիստոնեայ իսմի
իլէ չաղըրան նէ՞ գատար քիմնէլէր պուլու-
նուր քի , Կիրակի կիւնիւնտէ Ալահա ճէ-
մա՛ւած իլէ քիլիսէտէ ի՛պատէթ էթմէլէրի
նատիր տիր : Երտա՛ մախտուսէն ա՛ղիզ
սայտըդլարը պա՛ղը մուային վագիթլէրտէ
թէրթիպ իւզըն քիլիսէյէ կիտէրլէր : Ա-
քին պու վագիթլէր կէչտիքլէրի կիպի՛ ար-
թըգ քիլիսէյէ օղրամաղլար : Պու քիմնէ-
լէր Ալահա տայիմա հէր Կիրակի կիւնիւ
թէրթիպ իւզըն ի՛պատէթ էտէճէքլէրի
եէրտէ , Ալահըն հուզուրունտա՛ նալընըզ
պա՛ղը մուա՛յին զէմանլէքտէ՛ կէօրիւնիւր-
լէր . վէ զէմանլարտա պիլէ քիլիսէյէ կիթ-

տիքէրինտէ՝ Քրիստոս խօսեցին Էմի
 Էթտիյի կիպի՝ (Հով. 7. 24) : " րուհի
 վէ կերչէքիք իւէ ի՛ պատեթ Էթմէզէր :
 () նլար՝ Ս իւճիւտէրի իւէ" Լլաճըն հու-
 զուրունտա տուրմուշար իբէն՝ օնլարն ա՝
 գըլարը ֆիքրէրի տիւնեալի շէյլէրտէ՝
 եա՛նի տիւքքեանլարընտա՝ պաղչէլէրինտէ՝
 պաղլարընտա՝ չիթլէրինտէ չուպուգլա-
 րընտա՝ Էվլէրինտէ՝ եախօտ պիր զայրի մաս-
 Լաճաթլարընտա՝ օլուր : Եախօտ՝ օնլար
 քիլիսէտէ վագըթլարընը՝ սէյր Էթմէտէ՝ օ-
 րատա քիմ՝ վար քիմ՝ եօգ կէօղէթմէքտէ՝
 շունուն պունուն էսվապարընը վէ պէգէք-
 լէրինի տիգգաթ Էթմէքտէ կէչիւրիւէր :
 Պայրիլէրի տախի օրայա՝ եալընըզ պագը
 քիմսէլէրի պուլուպ կէօրիւշմէք իչիւն կի-
 տերլէր . վէ շօգ տէֆա՝ ժամասացութիւն
 օլուր իբէն, օնլար պիրի պիրի իւէ դաթք
 դաթը ուզուն սէօճպէթլէր էտերլէր : Իմտի
 խօսեցին " Եաղըմըշտըր քի , Էվիմ՝
 ի՛ պատեթ Էվի չաղըրլաճագ" (Սաթլ.
 Ին . 13) տէտիյինի խաղըմըզա կէթիւ-
 տիյիմիզ գէման՝ պունլարըն պու միսիւլի
 հարաքէթի նէ՝ պատար ույղունսուզ վէ
 Լլաճըն միւրատընա մուղաիր տիր . Վի-
 րակի կիւնիւնիւ ա՛ղիզէմէք իչիւն Էթտիք-
 լէրի ճէհատէ պիւէ Լլաճըն կիւնիւնիւ վէ
 տ՛ղիզ շէյլէրի պու նէ՝ պատար թաճգիր
 Էթմէք տիր : Պու՝ Լ՛ղիզ Լլաճըն հէր
 վէճիւէ ա՛ղիմ տարղընըղընը թաճգիր Է-
 տեր պիր հարաքէթ տիր :

Պատ 2 . Կիրակի կիւնիւնտէ հերքեա ՄԱԼԱՏԱ՝ եա-
լընըզ իքէն ի՛ պատէթ էթմէյէ պօրճու :

Պա՛ղը քիմսէլէր զաննէտէրլէր քի , է-
յէր կիրակի կիւնիւ սապաճլայըն պիր իքի
սա՛աթ ժամտա սարֆ էտէրլէրսէ՛ եէթէր ,
վէ կիւնիւն պագի զէմանընը քէյֆլէրինէ
կէօրէ կէչիրմէյէ ըուխսաթլարը՛ վար : Ա՛ է
պա՛ղը քիմսէլէր վար քի , պիւթիւն հաֆ-
թատա՛ պու պիր եա իքի սա՛աթտէն զիյա-
տէ ի՛ պատէթէ սարֆ էթմէզլէր . կէօյա քի
ՄԱԼԱՏ՝ եալընըզ քիլիսէտէ վէ Կիրակի
կիւնիւնտէ ի՛ պատէթ օլունմալը տըր , վէ
ղայրի եէրտէ օնա օլունան ի՛ պատէթ մագ-
պուլ տէյիլ տիր : Աքին՝ Գուրթարըճը
Լֆէնտիմիզ տէր քի , “ Աէն իսէ տուա՛
էթտիյինտէ , օտանա կիր , վէ գափունու
գափայըպ՝ կիզլիտէ օլան Պապանա տուա՛
էյլէ , վէ կիզլ իտէ կէօրէն Պապան՝ սանա
աշիքեարէտէ էօտէյէ ” (Պ՝ապլ . Դ . 6) :
Պունտան պէս պէլի կէօրիւնիւյօր քի ,
Լֆէնտիմիզին միւրատը՛ պիզ եալընըզ ՄԱ-
ԼԱՏըն էվինտէ ի՛ պատէթ էտէլիմ՝ տէյիլ
իտի . իլլա էվլէրիմիզտէ՛ պիր հաֆի մահալ-
տէ եիւրէքլէրիմիզի ՄԱԼԱՏըն հուզուրուն-
տա տէօքմէյէ պօրճլույուզ : Իմտի պու-
նու էթմէյէ՛ Կիրակի կիւնիւնտէն տահա՛
միւնասիպ հա՛նկի կիւն տիւր : Պիզ օլ
կիւնտէ տիւնեանըն գայղուլարընը պիր

դարաժապարակով՝ ազլարըմըզը պուլան-
տըրաճագ հիշ պիր շէյիմիզ օլմայըպ՝
կիւն քէնտիսի պիլէ ա'գլ ու ֆիքրիմիզի
բուհանի շէյլէրէ եափրշթըրմաղա տա'վէթ
էտէր իքէն , օլ կիւնիւն էն զիյատէ դէմա-
նընը իպատէթ ու տուա'տա կէշիրմէմիզ
նէ՛ գատար միւնասիպ տիր : Թէնլէրի-
միզ՝ վէ ա'լէլիսուսուս ճանլարըմըզ՝ չօգ
շէյլէրէ միւհթաճ տըր : () Լ կիւնտէ՛ է-
պէտի զէնկին օլմաղա փուրսաթըմըզ վար .
պու փուրսաթըր էլտէն գաշըրմամաղա չա-
լըշմալը տէյիլմիյիզ . սէմավի փէտէրիմիզ
քէնտի պէրէքէթինի ալմաղա պիզի տա'վէթ
էտէյօր , իմտի կիթմէյէլիմ մի :

Խալաս պուլմագ իշիւն՝ կիւնաշլարըմըզ
թէ'րք էթմէլիյիզ , պիր ա'ղիզ է'օմիւր
սիւրմէլիյիզ , վէ Մաշըմըզ պիւթիւն
եիւրէյիմիզտէն վէ պիւթիւն գուվէթի-
միզ իլէ՛ հէմ գօնշումուպու քէնտիմիզ կիպի
սէվմէլիյիզ : Լաքին պուշլարըն ճիւմլէ-
սինի էթմէյէ Մաշըն լուգֆուհա միւհ-
թաճըզ , վէ օնա զիյատէսինճէ միւհթաճիզ .
օնսուզ հէր պիր վէճհիլէ պիր շէյ է-
տէ'մէզիզ , իլա հէլաք օլուրուզ . հէլաքտէն
պիզի հըֆզ էտէ պիլէճէք՝ Վրիստոսուն
վասիղասի իլէ իհսան օլունան օնուն եալը-
նըզ լուգֆուհա տուր (Եփէս . ք . 8 , 9) :
Լաքին պու լուգֆ՝ պիզիմ հէր պիրիմիզին
քէնտի տուասը վէ քէնտի մաղլուպ էթմէ-
սի վասիղասի իլէ քէսպ օլունուր : Պիզ

օնու՝ Ալլահաւան դալապ էթմէյէ մէմուր-
 ուզ : Հագիգաթ՝ հէր խուլուսի փաք
 Վրիստոնեայ պու միսիլլի պերէքէթլէրի-
 չիւն Ալլահա հէր կիւն տու՝ա էտէր , վէ
 պէօյլէ էթմէքտէն չօգ խօշլանըր . հագի-
 գաթ պուլսուզ եաշայամալ . լաքին պու
 շէյլէրի իչիւն Աիրակի կիւնիւ Խալսուս պիր
 կիւն տիւր , վէ օ՝ օնու պուլնա սարֆ էտէր :
 Հաֆթանըն պագի կիւնլէրինտէ պիր չօգ
 վագթընը իչիւն կիւնիւնէ սարֆ էթմէլի
 տիր , վէ մասլահաթընըն իգթիզասընտաւ
 եիւրէյինին արզուլէտիյի գատար վագթ
 ի՝ պատէթէ վերէմէլ . լաքին Աիրակի կիւ-
 նիւնտէ իսթէտիյի գատար տուա՝ էտէ պի-
 լիւր : Ա է պու ա՝ղիզ կիւն՝ պուլստան տա-
 հա էյի նաճըլ կէչիւրէ պիլիւրիզ , իլաքի
 օնտա՝ նիհայէթսիզ էյի վէ մէրհամէթլի
 օլան Ալլահ (ձա՝ալայէ եալվարալմ քի ,
 պիզէ հէփ միւհթաճ օլտուզումուզ ճիս-
 մանի վէ րուհանի պերէքէթլէրի իհսան
 էյլէսին : Ալլահը տարըլարպ օնուն հագգ
 զաղապընա լայըզ օլան պիր մախլուգա՝ օ-
 նուն հուզուրուստա ալլադլանարագ՝ մախ-
 սուս պէօյլէ շէյլէրի իչիւն թա՝յին օլուն-
 մուշ կիւնտէ օնուն մէրհամէթլինի վէ
 ճիւրմլէրիին ա՝վիլըլընը դալապ էթմէք-
 տէն տահա իգթիզալը նէ՝ օլա պիլիւր : Ա
 քին պու ճիւլիլէ իլէ՝ քէնտիլէրինի Վրիս-
 տոնեայ տէյէն քիմսէլէրտէն պու ա՝ղիզ
 կիւնիւ պու դարզ իլէ կէչիւրէն նէ՝ գատար

ազ պուլունույօր . օնլարն նիւրէքլէրի՝
 Բլլաճտան կէրէք քէնտիլէրի իշիւն վէ կէ-
 րէք զայրիլէրի իշիւն րուճանի շէյլէր զա-
 լապ էթմէքտէն Փարգլը շէյլէրէ՝ նաւիը-
 միշ տըր . օլ ա՛ղիզ սա՛աթլար՝ Բլլաճըն
 մէրճամէթինի գալապ էթմէքտէ տէյիլ
 իլլա օնուն զազապընը իւզէրինէ կէթիւրէ-
 ճէք եօլլարտա՛ սարփ օլունուրլար : ()ն-
 լար տիւնեայը պոլգատար սէվէրլէր՝ վէ
 Բլլաճա ի՛պատէթ մա՛գուլէսի օլան ա՛-
 մէլլէրէ օ՛գատար մէյիլլէրի եօգ տուր քի ,
 տուա՛ օնլարա պիր կէօթիւրիւլմէզ եի՛ւք
 օլուր : Տիւնեանըն ճէր պիր զէվգ ու սէ-
 փասընտան քէսիլիպ պիր օտանըն իշինտէ
 գաւիանսրապ ճափի տուա՛տա մէշղուլ օլ-
 մասը՝ օնլարա իսքէնճէնին էն պէօյիլիւ
 կէօրիւնիւր :

Ֆիսսւ 3 . Աիրակի կիւնիւնաէ Բոստուածայունցու մէշք
 էթմէնին պօրճու :

Բլլաճըն Աէօղիւ Աիրակի կիւնիւնտէ
 տէյիլ եալընըզ քիլիսէլէրտէ՝ իլլա սայրի
 եէրլէրտէ՝ տախի օգուլնմալը՝ թէֆսիր օ-
 լունմալը վէ վա՛յ օլունմալը տըր : Ի՛ֆէն-
 տիմիզ Վրիստոս տէր քի , “ Վրիթապլա-
 րը թէֆթիշ էտին . զիրա սիզ զանն էտէր-
 սինիզ քի , օնլար իլէ էպէտի է՛օմրիւնիւզ
 օլուր ” (Յովն . ե . 39) : Ի՛ֆէնտիմիզ՝ Վրի-
 թապլարը սատէճէ քիլիսէտէ օգույուն եա

տինկէյին տէմէտի . լաքին օնուն պու
 թէնպիհի՝ ալէսսէվի պիր թէնպիհ տիր , վէ
 մա՛նասը էլպէթթէ պու տուր քի , Լ՛զիզ
 Վիթապլարը հէր քէս ֆուրսանթ պու
 տուղու վազըթ էվինտէ տէ օգումալը վէ
 թէֆթիշ էթմէլիտիր : Պու փէք ա՛ղիզ
 վէ մուհիմ պօ՛րճ տուր , վէ Լ՛ֆէնտիմիզ
 պունա՝ պիզէ պիր սէպէպ կէօսթէրիյօր .
 եա՛նի.քի Լ՛զիզ Վիթապլարտա էպէտի
 է՛օմրիւմիւզ վար . վէ պու տէմէք տիր քի ,
 էպէտի է՛օմիւր քէսպ էթմէնին վէսիլէլէրի
 վէ եօլարը Լ՛զիզ Վիթապլարտա պէյան
 օլունույօր . վէ պաշգա սէօղէր իլէ՝ Լ՛լա-
 հըն Սէօղիւնիւ տիգգաթլէ թէֆթիշ էթ-
 մէյիլէ գուրթուլուշ եօլունու պուլու-
 րուզ : Իմտի պիզի գուրթուլուշումուզու
 գազանմաղա հէր կէօսթէրէն վէ եարտըմ
 էտէն շէյ՝ պագի հէփ շէյլէրին էն մու-
 հիմի վէ էն իգթիզալըսը՝ տըր , վէ օնա տէ-
 վամ էթմէյէ՝ ա՛լէլիսուսուս Կիրաքի կիւ-
 նիւնտէ օնա մուգայէտ օլմաղա իհմալ էթ-
 մէմէլիյիզ : Լ՛լահըն Սէօղիւնիւն օգուն-
 մասը պուգատար մուհիմ վէ իգթիզալը
 պիր շէյ օլտուղու թագտիրտէ , հէր պիր
 սահիհ Վրիստոնեայ ազ չօգ օնու հէր կիւն
 օգումաղա մուգայէտ օլուր : Լաքին Լ՛-
 ֆէնտիմիզին թէնպիհի՝ օնու տէյիլ սատէ-
 ճէ օգույուպ կէշմէք՝ իլա “ թէֆթիշ ”
 էթմէք՝ եա՛նի չօգ տիգգաթ իլէ օգույուպ
 արամադ օլմաղըլա , պունու լայըղը իւզրէ

էթմէսի սայիր կիւնլէրտէ տիւնեանըն մաս-
 րահաթլարը սէպէպինտէն ատէմլէր իգթիզա
 էտէն վագթը պուլամազար . լաքին Վիրա-
 կի կիւնինտէ. իսթէտիքլէրի գատար վագըթ-
 լարը օլուր : Հագիգաթ չօգ քիմնէլէրին՝
 վէ խուսուսա ֆուգարալարըն՝ քէնտիլէրի
 վէ ֆամիլեալարը իչիւն էքմէքլէրինի քէսպ
 էթմէյէ պիր չօգ չալըշմաղա մէճպուր օլ-
 տուգլարընտան կէրէք գուվէթլէրի վէ
 կէրէք վագըթլարը տիւքէնիպ՝ զայրի իշէ
 նարամազ օլուրլար . լաքին պու՝ եալընըզ
 հաֆթանըն սայիր կիւնլէրինտէ՝ օլապիլիւր .
 Րապպըն կիւնիւնտէ հիշ պիր քիմնէյէ՝
 զէնկին օլտուն ֆուգարա օլտուն՝ իշէմէյէ
 րուխսաթ եօ՛գ տուր : Հաֆթանըն պա-
 գի կիւնլէրինին հէր պիր սա՛լաթը իշտէ
 սարֆ օլունսա՝ տախի՝ Վլահա ի՛պատէթ
 էթմէյէ վէ ճան իչիւն թէտարիք կէօրմէյէ
 կէրիտէ պիր Վիրակի կիւնիւ գալըր :

Եւ յէր պիր փատիշահ՝ մէմլէքէթլէրինէ
 ֆէրմանլար կէօնտէրիպ՝ օնլարըն օգունմա-
 սընա պիր կիւն թա՛յին էթսէ , օնու տինկ-
 լէմէք իչիւն օլ կիւն հէր քէս կիտէր . իմաի
 փատիշահլարըն փատիշահընըն էմրի շէ-
 րիֆլէրի՝ օնուն թա՛յին էթտիյի կիւնտէ օ-
 գունուպ տինկլէ՝ սմէսին մի : Պիր քիմնէ
 տիյարի ղուրպէթտէ իքէն մուհապպէթլու-
 ֆամիլեասընա պիր մէքթիւպ կէօնտէրտիյի
 թագտիրտէ , վուսուլ պուլունճա , օլ ֆա-
 միլեանըն հազըր պուլունան ա՛ղալարը պիր

Իհրէ կէլիւ օլ մէքթիւպիւ նէ՛ զայրէթ իլէ
 օգուրլար : ()նլար մէքթիւպիւ ալտըգլա-
 րը պէման օնուկն պիր եանա պրազըպ թա
 հէփ իշլէրինի պիթիրմէյէ վէ րահաթ օ-
 թուրուպ օնու էօյլէ օգումաղա պէքլէմէզ-
 լէր . իլլա օնու ալտըգլարը կիպի՝ միւհիւ-
 րիւնիւ աշըպ՝ օնուկն նիճէ օլտուղունու վէ
 օնլարտան նէ մաղլուպ էյլէտիյինի էօյ-
 րէնմէք իշլէն՝ թէզ օգումաղա պաշլարլար :
 Իմտի սէմավի Վէտէրիմիզին՝ մախուգաթ-
 լարընա պու գատար մուհապպէթ վէ լէ-
 գաֆէթ իլէ տօլու օլան մէքթիւպիւ՝ հիւ
 տէյիլ իսէ օնուկն ա՛ղիզլէտիյի կիւնտէ օ-
 գումալը տէյիլ մի : Վրիստոս Լփէն-
 տիմիզին էօլիւլէրտէն տիրիլտիյի կիւնտէ
 պիզիմ՝ կիպի լայըգսըզ կիւնահքեարլարա
 իհսան պույուրտուղու ա՛ղիմ՝ քէրէմլէրի
 խուսուսուկնտա օգումալը տէյիլմիյիլ :
 Եախօտ էյեր էքմէյիմիզի քէսպ էթմէյէ
 շիմտիքի խթի՛մալ էթտիյիմիլ Կօլտան
 տահա գօլայ վէ տահա թէզ վէ տահա ազ
 զահմէթ իլէ շիմտիքինին իւջ տէօրթ գա-
 թընը գազանուհա՝ եախօտ զայէթ չօգ
 զէյթուկն՝ մէյվէ վէ հէր տիւրլիւ զախիրէ
 վէ մահսուլաթ Եթիշթիրմէյէ Փայտալը
 պիր թէրթիւպ թա՛րիֆ էտէն պիր քիթապ
 օլտա , օնու հէր քէս օգումաղա ճէհտ էթ-
 մէզմի : Պէյլէ պիր քիթապը՝ պիր քիմ-
 սէնին օնու ալմաղա ագչէսի օլմասա պիլէ՝
 էօտիւնճ ալըպ օնու հէր վէճհիլէ էտինիր .

վէղայրի իշէր վէ մասլահաթլար զաիւսի
սէպէպինտէն օնու կիւնտիւզիւն օգուժաղա
վագըթ պուլամազ իսէ, կէճէ ույգուսու-
նու թէրք էտէր, վէ օթուրուր՝ օնու էյի
անկլայանագատար տիւշիւնէրէք՝ էյիճէ օ-
գուր :

Իմտի պու տիւնեատա սա'ատէթ վէ րա-
հաթ իլէ եաշամաղա վէ կէլէճէք տիւնեատէ
էպէտի է'օմիւր գազանմաղա պիզէ կէօսթէ-
րէն Վիթապի շէրիֆի՝ տէմէմ՝ րահաթա
վարմաղա պիզէ վաճիպ օլան կէճէնին
սա'աթլարընտա՝ իլլա հիշ տէյիլ իսէ պու
միսիլի ա'զիզ մատտէլէր իշիւն Վլլահըն
այըրտըզը կիւնտէ օգուժալը տէյիլմիյիլ :
Իշվահ. էյէր ատէմլէր տիւնեալի մասլա-
հաթլարընա վէրտիքլէրի մուհապպէթին
օն փայընրն պիր փայընը Վլլահըն Վէլա-
մընա վէրմիշ օլսալար իտի օնուն օգունմասը
պու գատար իհմալ օլունմազ իտի : Հիշ
տէյիլ իսէ հէր քէս հաֆթատա պիր քէրրէ
Վստուաճաշունչու էլինէ՝ ալըրլտը :

Լաքին պէլքի պազըլարը տէյէճէքլէր
քի, պիզիմ՝ օգուժագ էյրէնտի յիմիզ եօ'գ
տուր, վէ էյէր Վստուաճաշունչու օգու-
մաղա շիտտէթլի արզումուզ օլսա պիլէ՝ օ-
նու իճրա էթմէյէ գատիր օլամազըլ :
Պօղոս Վաքեալըն պիզի՝ “ Խէլասէ ա'լիմ՝
էթմէյէ գատիրլէրտիր ” (ք Տէ. գ. 15)
տէտիյի Վ'զիլ Վիթապլարը՝ պիր Վրիս-
տոնեայ միլէթտէ օգուլամայան պիր ատէմ

պուլունտուղու՝ պասալէթէ պախա պիր շէյ
տիր . լաքին պէօյլէ քիմնէլէրին չօղու՝ օ-
գումադ էօյրէնէ պիլիւրլէր : Իշպու րի-
սալէնին մուսանիֆի ատէմլէ՛ր կէօրմիւշ-
տիւր քի , եալընըզ Լստուածաշունչու օ-
գումանըն ա՛ջընտան՝ սինլէրի օթուղ եա
գըրգ եաջը կէչմիշ իքէն , օգումադ էօյ-
րէնմէսինէ համվէս էտիպ՝ էօյրէնտիլէր :
Պու շէյի սայրըլարը տախի էտէ պիլիւրլէր :
Լաքին էյէր պիր քիմնէ քէնտիսի օգույա՛ւ-
մազ իսէ , էլպէթթէ գօնշուլարընըն արա-
սընտա եախօտ քէնտի ֆամիլեասընըն իչին-
տէ՝ վէ պէքի քէնտի էվլատը օգումադ պի-
լիւր , վէ օնա Լստուածաշունչու օգումուպ
տինկլէյէ պիլիւր : Սէ էյէր օգույան
քէնտի էվլատը իսէ , օնու Բապպըն ա՛ղիզ
կիւնիւնտէ օյնամադ վէ եարամաղըզ իշլէ-
մէքտէն հըֆզ էթմէք վէ ֆամիլեանըն
ճիւմլէսինէ ֆայտալը էթմէք զըմընտա՝ օ-
թուրտուպ ֆամիլեայէ Լլահըն Սէօյլէնիւ
օգութմասը՝ պիլթիւն ֆամիլեա օլ կիւնիւ
պիհուտէ սէօհպէթլէրտէ վէ ֆայտասըզ
սէֆա՛աթլէրտէ կէչիւմէքտէն նէ՛ գաւտար
տահա էյի տիր :

Լիրակի կիւնիւնտէ տինէ տայիր էյի
քիթապլար տախի օգունա պիլիւր , լաքին
մուղլագա տինէ՛ տայիր օլմալը : Պատ-
մութիւնլար՝ ի՛լմ ու ֆէննէ տայիր քի-
թապլար՝ գարատան վէ տէնիզտէն տիւն-

եայր կեցիպ քիթապլէր եազանլարըն թէ-
 լիֆաթլէրի վէ հէր կէօնէ տիւնեալի մատ-
 տէլէր իւզէրինէ օլան քիթապլար՝ զայրի
 կիւնլէրտէ օգոււնմալարը չօգ ֆայտալը պիր
 շէյ օլա պիլէր . լարին օնլար Վիրակի կիւ-
 նիւնտէ հիշ պիր վէճհլէ օգոււնաճագ
 շէյլէր տէյիլլէր տիր : Պոււնճիլէյին քի-
 թապլարը օգոււնագ իշլէմէք իլէ պերապէր
 տիր . զիրա օնլարըն օգոււնասը ա'գլ ու-
 ֆիքրի ապա ըուհանի էթմէզ , իլա տիւ-
 նեանըն մասլահաթլարընա՝ չէքէր : Ո է
 պու սէպէպտէն օնլարտա մէշղուլ օլմա-
 սը՝ տախի Վլահըն նազարընտա շաբսթը
 պօզմագ սայրլըր : Նաքին օլ ըուհանի
 քիթապլար քի Վլահըն Վէօզիւնտէ թագ-
 տիմ՝ օլոււմուշ ճշմարտութիւնլարը՝ թաֆ-
 սիլէն պէյան էտէրլէր՝ չօգ ֆախտէ իլէ Վի-
 րակի կիւնիւնտէ օգոււնա պիլիլլէր . վէ
 վազ օլմայան մահալլէրտէ՝ օնլար տահա՝
 իգթիզալը տըր : ()նլարըն վասիդասի ի-
 լէ չօգ Վրիստոնեալար թէսէլլի պուլուպ
 զայրէթլէրի թաւադգա պուլուր , վէ չօգ
 թէվպէ էթմէմիշ կիւնահաքեարլար կիւնահ-
 լարընտան թէվպէ էտիպ Վրիստոսա կէլիւ-
 լէր : Պու գատար պէշլէ քիթապլար պու-
 լունտուղու իշիւն Վլահ թա'ալայէ համո-
 ու սէնալէր էթմէյէ պօրճուլուզ . վէ հէր
 պիր Վրիստոնեայէ վաճիպ տիր քի , օն-
 լարտան եանընտա պուլունմաղա իշմալ
 էթմէսին : ()նլար օլմաղսա , պէլքի Վիրակի

կիւնէրինտէ պիր չօգ սա՛ւթլարը պօշունս՝
կէչէճէք , հէմ տախի սայիր վագըթտէ զէ-
մանը ֆայտասըզ կիպի կէչէճէք տիր :

Ֆասլ 4 . Կիրակի կիւնիւնտէ բուհանի վէ Բլլահանի
շէյլէր իւզէրինէ թէֆէքբիւր էթմէնին պօրճու :

Ինսան գըսմը մասլահաթլարը իւզէրինէ
տիւշիւնմէքտէ՝ վէ ա՛լէլ խուսուս օնլար
մուհիմ օլտուգլարը վագըթտա օնլարն
իւզէրինէ միւլհաղա էթմէքտէ պիր չօգ վա-
գըթ սարֆէտէրլէր : Սայքի սապահտան
ախշամա գատար օնլարն ա՛գըլլարը ֆի-
քիրլէրի օնլարն իւզէրինտէ օլուր , վէ
չօգ տէֆա՝ օնլարն սէպէպինտէն կէճէտէ
պիլէ ույգուլարը գաչար : Իմտի էյէք
պու տիւննանըն մասլահաթլարը իւզէրինէ
պու գատար միւլհաղա օլունույօր իսէ ,
ա՛գըլմըզ վէ ֆիքրիմիզ նէ գատար տահա
ղիյատէ կէլէճէք տիւննանըն շէյլէրի իւզէ-
րինտէ՝ օլմալը տըր : Լպէտիլէք՝ զէման-
տէն հէր նէ գատար էֆղալիսէ , ճան՝ լմէն-
տէն հէր նէ գատար գըյմէթլի իսէ , էպէ-
սիլիյէ տայիր օլան շէյլէր տախի տիւննա-
վի շէյլէրտէն զիյատէ խաղըրտա սագլան-
մալարը օգատար զիյատէ իգթիզալը տըր :
Վէ պուսու էթմէյէ՝ Կիրակի կիւնիւնտէն
ղիյատէ միւնասիպ հա՛նկը զէման օլա պի-
լըր : Լշէր հաֆթանըն պագի կիւնէրինտէ
տիւննավի մասլահաթլարն սէպէպինտէն

ա՛գըլ եօրդուն իսէ , էլպէթթէ Կիրակի
 կիւնիւնիւն թա՛թիլի՝ վէ օլ ա՛ղիզ կիւ-
 նիւն րահաթը ա՛գըլ պունու էթմէյէ ա՛-
 զատ գօր : Ա.գլ ու Ֆիքրէ մալիք՝ վէ ա-
 մէլէրի իշիւն ճէվապ վէրմէյէ պօյնունա
 պօրճ օլան էօլիւմսիւզ մախլուգաթըն՝
 քէնտինէ թագրիր օլունմուշ նասիպին իւ-
 ղէրինէ տիւշիւնմէք՝ վէ պունու ալէլ խու-
 սուս՝ Բապպըն կիւնիւնտէ էթմէսինտէն
 միւնասիպ շէյ օլամազ : ()՝ էօլմէյէ թա՛յին
 օլունմուշ տուր . վէ օնուն պու տիւնեայը
 պրագմասընըն սա՛աթը՝ իհթիմալ քի՛ փէք
 եագըն օլա պիլիւր . օնա պու էօմիւր՝
 խէլաս գազանմագ իշիւն վէրիլմիշ տիր ,
 վէ պու ճիւմէ իլէ օնուն էօմիւնիւն վագ-
 թը հէման տիւքէնմիշ կիպի տիր . օնուն
 ճանը՝ պինէրճէ տիւնեալարտան գըյմէթ-
 լի տիր , վէ պէօյլէ իքէն տէ՝ օնուն հէլաք
 օլմասընա չօգ թէհլիքէ վար : Այէրշի
 Վրիստոս օնուն տօսթու օլուպ՝ օնու իւէ-
 լաս էթմէյէ արղու էտէյօր իսէ տէ , թէն
 վէ տիւնեա վէ “ Վիլի եուտա տէ-
 յիւ պէօյիւրէն արսլան կիպի տօլաշան ”
 (ա Պէպ . Կ . 8) (էյգան) օնուն էպէտի
 սա՛ատէթինէ խասիմէր տիր : Պունտան
 դաթը՝ նազար՝ էօլիւմտէն սօնկրա շէ-
 րա՛աթ վար . վէ Վրիստոսուն տէտիյինէ
 կէօրէ՝ օ “ հէր քէսէ ա՛մէլինէ կէօրէ էօտէ-
 յէճէք ” (Սապլ . ԺԳ . 27) եա՛նիպու տիւն-
 եատէ պիր ատէմ եա էյի եա եարամազ

է'օմիւր սիւրտիւ իսէ , էօթէքի աիւննատէ
 օնա կէօրէ՝ եա էպէտի սա՛ատէթտէ եա է-
 պէտի ա՛ղապտա օլաճագ տըր : Դմտի պու՝
 վէ պունոուն կիպի տաճա չօգ ճշմարտու-
 թիւնլարըն իւզէրինէ միւլճաղա էթմէսի՝
 վէ խուսուսա Բապպըն կիւնիւնտէ օնլարըն
 իւզէրինէ թէֆէքքիւր էթմէսի ղայէթլէ
 միւնասիպ տէյիլմի : Պունլարա նաղարէն՝
 պու տիւնեանըն էն ա՛ղիմ վէ մուհիմ պի-
 լէ սայրլան ումուրլէրի նէ՝ գատար քիւչիւք
 կէօրիւնիւր : Պու ճշմարտութիւնլարըն
 դապիաթընա պագարագ՝ պիրի թաճմին է-
 տէ պիլիւքի , օնլար ատէմլէրին ֆիքրինտէն
 Տիչ պիր կիւն չըգմալը տէյիլէ՛ր տիր . վէ
 ճագիգաթ՝ ատէմին եիւրէյի տէրէճէսիզ
 եարամազ օլմասայրտը Տիչ չըգմալլարը-
 տը : Իյէր Աիրակի կիւնիւնտէ ատէմլէր
 պունլարը լաղըմ՝ օլտուղու կիպի ֆիքրլէ-
 րինտէ դութուպ օնլարըն իւզէրինէ թէ-
 ֆէքքիւր էթսէլէր , օնլար ճափմանըն պա-
 գի կիւնլէրինտէ՝ տախի օնլարըն ֆիքրին-
 տէն չըգմալլար . վէ օղէման ատէմլէր՝ կէ-
 լէճէք զէման վէ էպէտիլիւք եօ՛գ կիպի՝ տիւ-
 քէնմէզ սա՛ատէթ իլէ տօլու պիր տիւնեա
 վէ էպէտի աղապ չէքէճէք պիր մաճալ եօ՛գ
 կիպի եաշամաղլարըտը . օղէման ատէմլէր
 տաճա ազ կիւնաճ իշլէրլէրիտի , վէ Ելաճ
 օնլարը տաճա փէք չօգ զիյատէ միւպա-
 րէքլէրիտի : Պունտան գաղը՝ նաղար՝ է-
 յէր Աիրակի կիւնիւնտէ պիր ատէմ իշլէ-

մէզ՝ եախօտ տիւնեալի քիթապլէր օգու-
մազ իսէտէ՝ օնուն ագլի տիւնեալի մապա-
հաթլարտա օլուրսա , օլ քիմսէ՝ եինէ Աի-
րակի կիւնիւնիւ պօղմուշ օլուր : () Լ
քիմսէնին էյէրչի էլէրի իշտէ մէշղուլ տէ-
յիլէր իսէտէ , օնուն ա՛գլ վէ եիւրէյի
րուհանի մատտէլէրտէ օլաճագ եէրտէ տիւ-
նեատա՛ տըր , վէ եիւրէյէ պագան Մլահ
թա՛ալանըն նաղարընտա պու՝ շարաթ
խուսուսուստա օլան օնուն թէնպիհինէ ա՛
սը օլմագ տըր : Վրիսթիան տէնիլէն
քիմսէլէրտէն նէ՞ գատար քիմսէլէր վա՛ր քի ,
մասլահաթլարընը՝ քեարլարընը՝ ի՛ թիպար-
լարընը՝ ագչէ վէ մալարընը՝ սէֆա՛աթ ու
գէվքլէրինի վէ քէնտի ի՛զգէթլէրինի տիւ-
շիւնմէյիլէ Աիրակի կիւնիւնիւ ա՛զիզլէ-
մէզլէր : Օլահիրտէ կէօրիւնիւր քի , էվ-
լէրինտէ րահաթ օթուրմուշ Մլահըն թէն-
պիհինէ րաղպէթ էտէյօրլար . լաքին կիզ-
լիտէ օնու պիլ քիւլէյէ թահգիր էտէ-
յօրլար : () Նլարըն իշտէն թա՛թիլ էթ-
մէլէրի՛ ազիզ շէյլէրի սէվտիքլէրինտէն
տէյիլ՝ իլլա ա՛տէթ օլմուշ օլտուղունտան
տըր : Վաքին Աիրակի կիւնիւնտէ ա՛զիզ
շէյլէրի թէֆէքքիւր էթմէք՝ պու միսիլէի
կիզլի կիւնահլարա տիւշմէքտէն ատէմի
հըֆլ էտիա՛ ա՛գլ ու ֆիքրի վէ եիւրէյի
րուհանի էթմէյէ տաիի չօգ ֆայտալը՝ օ-
լուր :

Ֆրազ 5 • Ախրաղի կիւնիւնտէ բարեպաշտ սէօհպէթ՝
վէ Մ'զեզ Վիթապլարը օգումազ հէմ տուա՝ էթմէր
իշկէն Վրիստոնեալար պիր եէրէ
ճէմ՝ օլմանըն պօրճու :

Լ'տէմ գրամը սէվտիյի վէ մուհիմ սայտըղը
շէյլէրին խուսուսունտա սէօյլէմէյէ մայիլ
տիր : () Նուն Փիքրի օլ շէյլէրին իւզէ-
րինտէ պիր չօգ օլմաղըլա , օնլարը սայրիլէ-
րէ տախի սէօյլէմէյէ արղու էտէճէյի՝ դա-
պիաթէ մուվաֆըգ պիր ումուր տուր :
Իմտի ատէմլէր պիրի պիրի իլէ ճանլարընըն
մէնֆա՝աթը խուսուսունտա օլան շէյլէրին
իւզէրինէ սէօյլէշմէք նէ՞ գատար տահա
ղլյատէ իգթիզալը պիր շէյ տիր : Լ'յէր
օնլար հագիգաթ իւզրէ օնլարը եիւրէքլէ-
րինտէ դութարլարսա , էլպէթթէ օնլարըն
իւզէրինէ սէօյլէշէճէքլէր տիր : Օլիրա Լ'-
ֆէնտիմիզ տէյօր քի . "Լ'ղըզ՝ եիւրէյին
թաշգընըղընտան սէօյլէր " (Լ'ապլ . Ժբ .
34) : Լ'աղաքիա փէյղամպէր տէյօր քի ,
էսքի ա՛ղիզլէր տախի էօյլէ էտէյօրլարըտը :
"Լ'լլահտան գօրգանլար պիրի պիրի իլէ
սէօյլէշտիլէր " (Լ'ապլ . Գ . 16 :) վէ Լ'լլահ
օնլարըն պու հարաքէթինտէն խօշլանտը :
() Նլարըն օլ խուսուսունտա սէօյլէշտիքլէրի
շէյլէրին սէմավի վէ բուհանի օլտուղունա
շիւպհէ հօ՛գ տուր : Պունտան զիյատէ
միւնասիպ շէյ օլանաղ քի , Լ'ֆէնտիմիզ
Վրիստոսուն օլ ուղուրլարընա էօլտիւյիւ

քիմսէլէր՝ պիր եերէ ճէմ՝ օլուպ պիրի պի-
 րի իլէ օնուն օնլարա կէօսթէրտիյի մու-
 Տապպէթի՝ օնուն թէնպիՏլէրի՝ օնուն ի՛պ-
 րէթի՝ օնուն չէքտիյի էզիյէթլէրի վէ էօ-
 լիւմիւ՝ օնուն էօլիւմիւնէ սէպէպ օլան
 կիւնաՏըն քէօթիւլիւյիւ վէ օնուն խէլաս
 էթտիյի ճանըն գըյմէթի վէ պունուն
 էմսալի շէյլէր իւզէրինէ սէյլէշէլէր :
 Խմտի պունլար վէ պունուն կիպի տաՏա
 պիր չօգ մատտէլէր՝ Խէլաս էտիճիմիզին էօ-
 լիւլէրտէն տիրիլմէսի իլէ ա՛ղիզէտիյի
 կիւնտէ սէյլէշմէյէ նէ՞ գատար միւնասիպ՝
 վէ օլ կիւնիւն ա՛ղիզլիյինէ նէ՞ գատար
 մուդապըգ տըր : Լաքին է՛յ վաՏ՝ է՛յ-
 վաՏ . քէնտիլէրինի Վրիստոնեայ ատը իլէ
 չաղըրան քիմսէլէրտէն նէ՞ գատար ազ քի-
 շի պուլունուր քի , պու շէյլէրին իւզէրին-
 տէ ասլա սէյլէշմէքտէն Տիշ Տազզ էթմէզ-
 լէր . վէ նէ Լիիրակի կիւնիւնտէ նէ տէ պիր
 զայրի կիւնտէ պու շէյլէրի ասլա աղըզլա-
 րընա ալմազլար : ()նլար՝ Տէր նէ օլուր-
 սա օլսուն՝ զայրի մատտէլէրին Տէփիսի իւ-
 զէրինէ սէյլէշմէյէ Տաղըրլար տըր . Լաքին
 օնլարա պու ա՛ղիզ մատտէլէր թագտիմ օ-
 լունտուղու կիպի՝ տէր ա՛գապ սուս օլուր-
 լար , Տիշ պիր սէյլէյէճէքլէրի գալմազ :
 ()նլարըն պա՛ղըսը պիրազ վագըթ տինկ-
 լէր կիպի օլուրլար , Լաքին թէզ՝ րաՏաթ-
 սըզլըգ վէ պիգայտսըզլըգ նիշանէլէրի
 կէօսթէրմէյէ պաշլարլար :

Կիրակի կիւնիւնտէ Վրիստոնեալարըն
 Լ՛ղիզ Վրթապլարը օգումագ վէ տուա՝
 էթմէք իշիւն պիր եէրէ ճէմ՝ օլմալէրի փէք
 միւնասիպ տիր : Լ՛տէմլէր՝ Կիրակի կիւ-
 նիւնտէ պիր գաչը պիր եէրտէ պիր գաչը
 պիր եէրտէ ճէմ՝ օլարագ պիր տիւրլիւ եա
 պիր զայրի տիւրլիւ մէճլիսլէր գուրմաղա
 չօգ մէյիլի՛ տիրլէր . իմտի օլ ա՛ղիզ կիւն-
 տէ օգումագ վէ տուա՝ էթմէք իշիւն պիր
 եէրէ կէլմէսի՛ նէ՞ գատար տաճա զիյատէ
 միւնասիպ վէ խայրլը տըր : Պէօյլէ քիմ-
 սէլէրէ ճէմ՝ օլտուգլարընտա՝ մէճլիսլէրին-
 տէ Լ՛լաճըն Սէօզիւնիւ օգումասը՝ վէ օն-
 տա աշիքեար օլունան ճշմարտու թիւնլարըն
 իւզէրինէ սէօյլէշմէսի՛ վագըթլարընը պօշ-
 շէյլէրէ կէշիրմէքտէն նէ՞ գատար զիյատէ
 Փայտալը օլըր : Լ՛ղիզ Վրթապլարըն
 պու մինվալ իւզըէ օգունտուղու թագտիր-
 տէ , մա՛նալարը տաճա՛ էյի անկլաշըրը .
 զիրա պիր գաչ քիշի պիր եէրտէ օգույուպ
 չէր պիրի ըէյինի վէ պիտիյինի սէօյլէտի-
 յի թագտիրտէ , տէյիլ եալընըղ սաճիճ
 մա՛նանըն մէյտանա չըգմասը իճթիմալ
 տըր , իլա ճիւմլէ ճազըր օլանլարա պիր
 չօգ Փաիտէ տախի ճասիլ օլըր . չիւն քի-
 պու գարլ իլէ պու մուճիմ մատտէլէրին
 իւզէրինէ սէօյլէշմէյիլէ՝ օլ ճագգընտա
 սէօյլէշտիքլէրի ճշմարտու թիւնլար Փիքըլէ-
 րինտէ վէ եիւրէքլէրինտէ եէր էտէր , վէ
 օնտա գալըր : Զէմ՝ տախի՛ խուլուսի փաք

իլէ պու ա՛մէլէ մէշղուլ օլունտուղու զէման՝
 Լ՛ղիզ Բուհուն օլ ճշմարտութիւնլարը
 միւսպարէքլէյիպ ճանլարա ֆայտալը էտէճէ-
 յինի ինանմաղա պիր չօգ վէսիլէ ևօֆ մու .
 վէ ա՛լէլ խուսուս պու կէօնէ մէճլիսլէրտէ
 Լ՛լահա տուա՛լէր սունուլտուղու վազըթ-
 տա , Լ՛լահըն պէրէքէթի կէլէճէյինէ պիր
 շիւպհէ էտէճէք եէր գալըրմը : Լսքի
 Վրիստոնեալար պու տիւրլիւ ճէմիյէթլէր
 էթմէյէ ա՛տէթլէրի վար իտի . օնլար՝ եա-
 լընըլ քիլիսէտէ ճէմա՛աթ իլէ ի՛պատէթ
 էթմէյէ գանա՛աթ էթմէզլէրիտի , իլա
 պիր գաչը պիր եէրէ պիր գաչը պիր եէրէ
 կէլիպ՝ Լ՛ղիզ Վրիթապլարը օգուրլար ի-
 տի , վէ երգլէր օգույուպ տուա՛ էտէրլէր-
 իտի : Ալէօրիւնիւր քի , Վուրթարըճը-
 մըզ պու միսիլի ճէմիյէթլէրի գապուլ է-
 տիպ օնլարտան խօշլանըյօր . զիրա օնլարա
 տիր մախսուս վա՛տ էտէրէք՝ “ Ալէնիմ ա-
 ռըմտա իքի եա իւչ քիլի հէր նէրէտէ ճէմ՝
 ղուրլար իսէ , օրատա օնլարըն օրթասըն-
 ոայլմ ” տէյօր (Վ՛ապլէ . Ժը . 20) :

Փասլ 6 . Աիրակի կիւնլէրինտէ քէնտույի թէզ թիշ
 էթմէնին պօրճու :

Խիւճճար չօգ տէֆա՝ նէգատար պօրճու
 վէ նէ գատար ալաճաղը վար՝ իշիւտէն նէ
 գատար քեար եախօտ զարար էտէյօր՝ խիւ-

լասէյի . քէլամ' իշի վէ մասլահաթը նէ հալտէ
 պուլունտուղունու էջրէնմէք իշիւն տէֆ-
 թէրլէրինի եօգլայրպ պիր կէօզտէն կէշիւրի :
 () նլարըն չօղու պունու' մախսուսէն թա-
 յին օլունմուշ վագթլարտա էտէրլէր , վէ
 պա'ղըլարը' պէլքի հաֆթատա պիր էտէր-
 լէր : Բ. յի պունուն կիպի հէր պիր առէմ'
 տախի պօրճլու տուր քի , տայիմա' վէ պա
 խուսուս Կիրակի կիւնլէրինտէ' քէնտի ճա-
 նընըն նէ հալտէ պուլունտուղունու' Բ. լահ
 իլէ հիսապր նէ հիյէթտէ օլտուղունու
 թէֆթիշ վէ թէճէսսիւս էյլէյի : Պօղոս
 Բ. ռաքիւալ տէր քի , " Բ. էնտինիզի սընա-
 յըն , էյէր իմանտա' իսէնիզ , քէնտինիզի
 թէճրիւպէ էյլէյին " (ք Կ. Բ. Ժգ . 5) :
 Չօգ խուսուսլար վար քի , պիղէ քէնտիմի-
 զի թէֆթիշ էթմէսի' թիւճճարըն քէնտի
 տէֆտէրլէրինի թէֆթիշ էթմէսինտէն զի-
 յատէ չօգ իգթիզալը տըր , վէ օնլարըն
 սալթ պիր գաշընը' զիքր էտէ պիլիւրիզ : Լ-
 ֆէնտիմիզ տէյօր քի , " Լ. յէր թէվպէ
 էթմէզսէնիզ , հէփինիզ պէյլէ հէլաք օ-
 լաճագսընը " (Լ . Կ . Ժգ . 3) : Լ. ջլէ
 իսէ , թէվպէ գուրթուլուշա մուղլապա իգ-
 թիզալը տըր , շէյլէքի օնսօւզ հիշ քիմնէ'
 հէր քիմ' օլուրսա վէ հէր նէ օլուրսա վէ
 խէլաս պուլմաղա հէր նէ գատար իւմիտի
 օլուրսա օլտուն' խէլաս պուլմաղ : Պու-
 նուն իշիւն թէվպէ էթմէք' վէ Բ. լահ
 մագպուլ թէվպէ նէ տէմէք օլտուղունու'

Թէվպէնին սատեճէ տուտագլար իլէ կիւնաճ
 իչիւն նէտամէթ իգրար էթմէք տէ յիլ իտի-
 յինի իլլա կերէք կիզլի վէ կերէք զաճիր
 օլան ճէր պիր մա'լիւմ կիւնաճտան ֆա-
 րիղ օլմագ վէ պիր ա'զիզ է'օմիւր սիւրմէք
 եօլունա գուլղուզլայան եիւրէք գըրղըն-
 լըղը վէ կիւնաճա իքրաճ կէթիրմէք օլտու-
 ղունաւ պիլմէսի էն իգթիզալը վէ մուճիմ'
 շէյլէրին պաշը' տըր : Իմոի օնուն նէ
 օլտուղունու պիլտիքտէն սօնկրա , ճէր քէս
 քէնտինի սօրմաղա պօրճլու տուր քի ,
 "Պէնտէ պու տիւրլիւ թէվպէ վա'րմը ,
 պէնիմ' կիւնաճլարըմ' իչիւն եիւրէյիմօնէ
 սաճիճան գասափէթ տույուպ օնլարը թէրք
 էթտիյիմ վա'րմը , եօխսա տաճա մա'լիւմ'
 կիւնաճլարըն եօլունտամը եաշայօրում " :

Ա է եինէ' Վրիստոս Լ'ֆէնտիմիզ տէ-
 յօր քի , " Լ'յէր պիր քիմնէ եօգարրտան
 տօղմաղսա , Լ'լաճըն փատիշաճըղընը կէօ-
 րէմէղ " (Հ)՝Ն . Գ . 5) : Եա'նի տէմէք օ-
 լույօր քի , պիր ատէմ խէլաս պուլմագ ի-
 չիւն կերէք տիր քի , տէրունի' ագլը ֆիքրի
 վէ տույուլարը թէպտիլ օլմալը , եիւրէյի
 պիւթիւն պիւթիւնէ թէպտիլ օլմալը .
 քէօթիւտէն էյիյէ' եարամաղլըգ իլէմէյի
 սէվմէքտէն էյլէք իլլէմէյի սէվմէսինէ
 թէպտիլ օլմալը տըր : Իմոի ճէր քէս'
 քէնտինի սօրմալը' տըր քի , " Լ'ճապ պէն
 պէյլէ թէպտիլ օլունտունմու . պիր եէնի
 ատէմ օլտունմու , Պօղոս Լ'ոաքեալ իլէ

պերապեր՝ “Ենի մախուգում , էսքի-
լէր կէշտի , իշթէ հէր շէյ ենի օլտու
(Ի Կորնթ. Բ. 17) տէյէճէք տէրէճէտէ թէպ-
տիլ օլունտումմու ” : Օխրա պէօյլէ պիր
թէպտիլիք վէ տէյիշմէք օլմագսըզն իւ-
լաս եօգ տուր :

Վէ պունճիլէյին հէր քէս քէնտինի
սօրմալ տըր . “Ալահը սահիհան պիւ-
թիւն եիւրէյիմտէն սէվէրմիյիմ . գօն-
շումու քէնտիմ կիպի սէվէրմիյիմ . տիւ-
նեալի շէյլէրէմի՝ եօխսա սէմալի շէյ-
լէրէմի մուհապպէթիմ վար . ճանրմըն իւ-
լասընը քէնտիմէ իլք իշ վէ իլք մասլա-
հաթ սայաճօրմույում : Եւրտէմի՝ եօխ-
սա կէօքտէմի խազինէ երղայօրում : ”
Քէնտիլէրիմիպի թէֆթիշ էտէճէք իու-
տուլար պունլար տըր :

Հագիգաթ քէնտիմիղի թէֆթիշ էթմէք
պոլ գատար իգթիզալը պիր պօրճ տուր
քի , օնու տայիմա՝ վէ հէր կիւն իճրա էթ-
մէլիյիլ : Աքին էյէր սայիր կիւնլէրտէ
իգթիզալը՝ իսէ , օնու Բապպըն ա՛ղիլ Կի-
րակի կիւնիւնտէ նէ՝ գատար չօգ տահա
զիյատէ էթմէյէ պօրճլույուլ : Պուն-
տան միւնասիպ պիր շէյ օլամալ : Հէմ
էյէր պու պօրճա Կիրակի կիւնիւնտէ պա-
գըլմայաճագ օլուրսա , պիւթիւն պիւթիւ-
նէ իհմալ օլունաճաղընա սայքի շիւպհէ
եօգ կիպի տիր : () եա՝ Կիրակի կիւ-
նիւնտէ մասլահաթլարտան վէ իշտէն կիւճ-

տէն աղատ իբէն տիգրաթ էթմէյէ վագըթ
պուլամայան քիմնէ՝ ա՛յլը ֆիքրի տիւննա
էշղալի իլէ տօլու օլտուղու հաֆթանըն պիր
ղայրի կիւնիւնտէ նա՛սը վագըթ պուլա
պիլիւր :

Յիսու 7 • Աիրակի կիւնիւնտէ ֆամիլայէ թա՛խ
վերմէնին պօրճու :

Պու տախի էն իգթիզալը վէ մուհիմ
պօրճլարըն պիրի տիր : Պիր քիմնէ քէնտի
ճանընըն խէլասընա տիգրաթ էթտիքտէն
սօնկրա՝ չօլուգ չօճուգ սահիպի օլան քիմնէ
պօրճլու տուր քի , օնլարա Բապպը արա-
մասընը՝ էջրէտէ : Եյէր ատէմլէր էվ-
լատլարընա՝ Ելլա հա օլան պօրճլարընը լա-
յըգ օլան վէճհիլէ էջրէտէճէք օլուրլար ի-
սէ , մէմիւլ օլունա պիլիւր քի , օնլար օլ
պօրճլարըն էտա էթմէյէ տէվաւ՝ էտէճէք-
լէր . լաքին էյէր օնլարա էջրէթմէզլէր ի-
սէ , փէք իճթիմալ տըր քի , օնլար քէնտի
ճանլարը խուսուսունտա գայտսըզ օլաճագ-
լար : Պու խուսուստա չօճուգլար էքսէ-
րիա՝ աթալարը օնլարը նասըլ էտէրլէր ի-
սէ էջլէ՝ օլուրլար : Եմտի դապիա՝ թէ մէ-
վաֆըզ վէ միւնասիպ պունտան զիյատէ նէ՞
օլա պիլիւր , իլլաքի աթալար պու գատար
սէվտիքլէրի՝ վէ քէնտի ա՛ղալարը նէվի՛տէն
օլան էվլատլարըն բուհանի էյլիյի իշիւն
չալըշալար : Եթալար՝ էվլատլարընըն պիր

էյի վէ քեալը իշ պուլտարը՝ զէնկին վէ միւլթէպէր օլմալէրի վէ միւմքիւն օլտուղու գատար րաճաթ վէ էյի կէչինմէլէրի խուսուսունտա պիր չօգ գայիջ'ւ չէքերլէր. օնլար սայքի էվլատլարը՝ իչիւն եաշայօրլար կիպի կէօրիւնիւրլէր : Խմտի պու պէօյլէ՛ իսէ, օնլարա իւէլաս եօլունու տախի էօյրէթմէլի տէյիլմի տիրլէր : Այէր օնլար՝ Տափթանըն վէ սէնէնին պիր պաշընտան օպիր պաշընա գատար օնլարըն թէնլէրինին րաճաթը իչիւն չալըշըրլար իսէ, եէտի կինտէ պիր կիւնիւն՝ Տիշ տէյիլ իսէ պիրաղ վադթընը օնլարըն ճանլարընըն էյիլի իչիւն սարֆ էթմէքտէ չալըշմալը տէյիլլէր մի :

Պու տիւնեատա՝ աթալարը Մալաճըն Սէօղիւ իլէ էլլէրինտէ վէ էվլատլարը օնլարըն էգրաֆընտա օթուրմուշ՝ աթալարը էօյրէտիր վէ էվլատլարը տինկլէր սէյր էթմէրտէ՛, կիւզէլ վէ սէվիլէճէք սէյրան օլապիլիբմի . պունտան զիյատէ արզուլանթա՝ ճագ շէյ Եօ'գ տուր . վէ Մալաճըն դայէթլէ Տաղզ էթտիյի պիր ա'մէլ տիր . իմտի օնուն պէրէքէթի կէրէք աթալարա վէ կէրէք էվլատլարա կէլէճէյինէ պիր շիւպճէ վա'րմը : Աիրակի կիւնիւնիւ պունծիլէյին կէչիւրմէսի՝ աթալարըն թէնպէլ վէ իշսիզ օթուրմագտա եախօտ պօշ վէ ֆայտասըզ վէ պա'զը տէֆա՝ զարարը սէօճպէթլէրտէ՛ եախօտ էվտէն, էվէ միւսաֆիրլիքտէ կէզմէք-

տէ վէ պու վեճհիլէ չօճու գլարը տախի պու շէյլերէ ալը շթրմագտա կէշիրմէքտէն նէ՝ գատար տաճա խայրը վէ տաճա ֆայտալը տըր : Չօճու գլար պէջլէ ա՛ղիզ պիր խըզմէթտէ մէշղուլ օլտու գլարը թագտիրտէ՝ ա՛ղիզ կիւնիւ էվլէրինտէ՝ եախօտ տաճա պէթէրի օլան սօգագլարտա օյնամագ վէ եարամագլըգ էթմէք իլէ մուրտարլամագտան կէրի դութուլուր , հէմ տախի պօրճ եօլունտա պուլունուպ ա՛ղիմ մէնֆա՛աթ թաճաիլ էտէրլէր : () իրա էյէր աթալարը կիւնէ միւնասիպ պիր խըզմէթ վէրմէզլէրսէ , օնլար օ կիւնտէ՝ պագի մէքթէպտէ օլտու գլարը կիւնլէրտէն զիյատէ եարամագլըգ վէ կիւնաճ իշլէմլէրի էմրի մուգարրէր տիր : () գատար ֆամիլեալար պուլունուր քի , օնլարըն էվլատլարը Վիրակի կիւնիւնտէ պագի կիւնլէրտէն զիյատէ չափգընըգտա՝ կէզէրլէր : () նլար աթալարընտան Վլաճըն թէնպիճլէրիի էօյրէնմէյէ կէրէք օլտու գլարը զէմանտէ՝ եարամագլըգ վէ ֆասըզըգ մէքթէպինտէ տէրպէր ալըրլար :

Հայր Վարաճամըն հագգընտա Վլաճ իւա՛ալա քէնտիսի տէմիշ տիրքի , () իրա օնու պիլիբիմ քի , օղուլարընա՝ վէ քէնտինտէն սօնկրա էվինէ թէնպիճ էտէճէք , վէ օնլար սատագաթ վէ հէօքմ իլէ ա՛մէլ էտիպ՝ Րապպըն եօլունու սագլայաճագլար՝ () ննպ . Ժր . 19) : Ղաւիթ մար-

գարէ տախի տէր քի , “ Կէլին՝ է՛յ օղու-
լար՝ պէնի տինկլէյին , սիզէ Ռապպըն գօր-
գուսուսու էօյրէտէյիմ ” (Սաղ. ԸԳ. 11) :
Ս է իքինճի թէվըաթ քիթապընտա եազըւ-
մըշ տըր քի , “ Ս է պու սէօղլէրի եիւրէ-
յինիզէ վէ ճանլարընըզա գօյուն . . . Տէմ
օնլարը օղուլլարընըզա էօյրէտէսիզ , էվին-
տէ օթուրտուղունտա վէ եօլտա կէզտի-
յինտէ վէ եաթտըղընտա Տէմ գալգաթըղըն-
տա օնլարտան սէջլէյէսին (ը) ըն . Ժա .
18 , 19) : Բլաճըն Սէօղլենիւն պու մա-
հալլէրի պիպէ Փամիլեալարըմըզա տին եօ-
լունու թա՛լիմ վէրմէյէ պօրճլու օլտու-
ղումնուղու պէյան էտէյօր : Իմտի իշպու
պօրճու էտա էթմէյէ Սիրակի կիւնիւ նէ՛
գատար միւնասիպ պիր վագըթտըր . վէ է-
յէր Բ՛լիզ Վիթապլարտան եօգարըտա
կէթիրիլէն շէհատէթլէրէ կէօրէ աթալար
պու պօրճուն իճրասընա տայիմա տիգգաթ
էթմէյէ պէնտիսէլէր , Սիրակի կիւնիւնտէ
օնուն իճրասը՝ օնլարըն իւզէրինէ նէ՛ գա-
տար տահա զիյատէ պօրճ օլմալը տըր :
Լաքին է՛յվահ՝ պու պօրճ նէ՛ գատար իհ-
մալ օլունույօր : Սիրակի կիւնիւնտէ օ-
թուրուպ էվլատլարընա տին եօլունտա
թա՛լիմ վէրէն պապա եա անա հա՛նի :
Լ՛յվահ՝ էյվահ , պէօյլէ շէյլէր օնլարըն
քէնտի գայտընտա տէյիլ տիր , վէ չօճուգ-
լարընա նա՛սըլ էօյրէտէճէքլէր : Զուղու-
րի մահշէրտէ պէօյլէ աթալար նէ՛ ճէվապ

վերէճէքլէր . նէ՞ է՝ օգիւր էթմէյէ գատիր
 օլաճագլար : Ա է օնլարն՝ պունճիլէյին
 էվլատլարընըն ճանլարընը իհմալ էթմէսի՝
 նէ՞ գատար պէջիլիք ղատտարըզ տըր : Ա-
 յէր օնլար էվլատլարընըն վիւճիւտլէրինի
 պունճիլէյին իհմալ էթսէլէրիտի , հէր
 քէս օնլարը մէրհամէթսիզ՝ պէլի գաթիլէ՝ր
 շաղըրաճաղըտը : Այէրչի հէր պիր ա-
 թանըն էվլատլարընա հէր կիւն տին Եօ-
 լունտա թա՛լիմ՝ վերմէյէ պօրճու իսէտէ՝
 էքսէրիա օնուն տիւրլիւ տիւրլիւ էշղալ վէ
 գալղուլարը պէյլէ էթմէքտէն օնու մէն՝
 էտէրլէր : ()նուն՝ ֆամիլեասընըն իտարէ-
 սի զըմնընտա չէքտիյի էմէք ու զահմէթլէ-
 րին սէպէպինտէն՝ պունու հէր նէ գատար
 իճրա էթմէյէ արզուսու վար իսէ տէ՝ էթ-
 մէյէ թագաթը գալմազ : Աքին Աիրակի
 կիւնիւնտէ հիչ պիր է՝ օգիւրիւ Եօ՛գ տուր .
 օլ կիւնտէ չօճուգլարընա տին թա՛լիմի
 վերմէքտէն օնու մէ՛ն ու մէքս էտէճէք պիր
 իշի Եա գալղուսու օլմալը տէյիլ տիր . վէ
 էյէր օնու օլ կիւնտէ էթմէզսէ , օնուն պու
 փէք ա՛ղիմ՝ վէ մուհիմ՝ պօրճու հիչ էտա
 էտէճէյի Եօգ տուր տէմէմիզէ հաճէթ գալ-
 մազ :

Աիրակի կիւնիւնիւ կէշիրմէյէ վաճիպ
 օլան ուսուլ պու տուր : Հէր քէս իգրար
 էտէճէք տիր քի , Աիրակի կիւնիւ հագ-
 քընտա իշ պու Արսըմտա թագտիմ՝ օլու-
 նան խըզմէթլէր՝ կիւնիւն ա՛ղիզէյինէ մու-

դապրգ վէ միւնասիւս տիր : Լաքին էյերչի
 պունու հէր քէս իգրար էթմէյէ հազըր ի-
 սէ տէ , հէր քէսին ա'մէլ ու հարաքէթի
 պունա նէ' գատար մուղայիր տիր : Պու
 ա'ղիզ կիւնէ' նէ' գատար ազ ի'թիպար օ-
 լունույօր , վէ նէ' գատար չօգ պօզուլու-
 յօր : Կէնճ' վէ իրթիարլար' զէնկին վէ
 ֆուգարալար' հէր մէրթէպէտէ ատէմլէր'
 օնու պիլ իթթիֆադ պօզուպ ա'ղիզ սագ-
 լամալար : Լաքին իշպու մատտէսին տա-
 խի թաֆսիլինէ կիրմէսի իգթիզալը վէ ֆայ-
 տէլի պիր մատտէ օլտուղունտան' Կիրակի
 կիւնիւնիւն ա'տէթա պօզուլմագտա օլան
 պա'ղը եօլլարընը' իշարէթ էտէլիմ :

Պատմ 8 . Ինսան դըսմընըն Կիրակի կիւնիւն պօզմալա-
 րընըն եօլլարը :

Ը . Եւլէլա վէ Խէնէսովէ սէօհպէլ էլմէս
 իլէ : Պու' Բապպըն կիւնիւնիւ պօզմանըն
 տիւրլիւ տիւրլիւ եօլլարընտան էն ալէս-
 սէվիսինին պիրիտիր : Լէյեր Կիրակի կիւ-
 նիւնտէ միւսաֆիրլիյէ կիթմէք' եա միւսա-
 ֆիր դապուլ էթմէք իլէ կէօրիւշմէքտէն
 մէրամ րուհանի շէյլէր իւզէրինէ սէջլէշ-
 մէք վէ պիրիպիրիմիզի մուհապպէթէ վէ է-
 յի ա'մէլէրէ գամէթլէնտիրմէք իսէ , հիչ
 պիր զարարը եօ'գ տուր : Պու դարզ իլէ
 կէօրիւշմէք տէյիլ եալընըզ միւնասիւս' իլ-
 լա Կիրակի կիւնիւն ա'ղիզլէմէք տախի տիր :
 Լաքին ա'տէթա խալգ' պիր րուհանի մէն-

ֆա'աթ քէսպ էթ Ռ.ք իշխն պիր եէրէ կէլ-
 մեզէր . իլւա հէր պիր տիւրլիւ տիւնեա՛վի
 սէօհպէթէր իլէ էյլէն.մէք իշխն թօփլա-
 նրլար . եա'նի պու միսիլի կէօրիւշմէլէր-
 տէ օլան սէօհպէթէր հա՛վանըն կիւզէլի-
 յի եա պօզուգլուղու՛ եէնի հա՛վատիսէր՝
 ալըշվէրիշին աջգլըղը եա քէսատըղը՝ պաղ-
 լարը՝ պաղէլէրի՝ թարլալարը՝ չիֆթէրի՝
 չըպուգլարը վէ պու՛նու՛ն կիպի տիւրլիւ
 տիւրլիւ շէյլէր իւզէրինէ տէօնէրլէր . եա-
 խօտ կէօրիւշմէքտէն մէրամլարը՝ պիր տիւ-
 նեա՛վի մասլահա՛թէ գարար վէրմէք իշխն
 միւզաքէրէ՛ եա փազարլըգ եա գօնդրաթօ
 էթմէք տիր : Եախօտ հազըր պիլ մէճլիս
 օլմայան պազը քիմնէլէրին իսիմլէրի օրթա-
 յա սիւրիլիպ՝ օլ քիմնէլէր ֆապլ օլունուր :
 Ս է տէյիլ եալընըզ սէյլէշիլէն մատտէ-
 լէր՝ իլւա սէյլէշմէնին դարզը վէ րուհու
 տա'իի Ռապպըն կիւնիւնիւն ա'զիզլիյինէ
 պիւթիւն պիւթիւնէ ույղունսուզ վէ միւ-
 նասիպէթսիզ տիր : Ս է չօգ տէֆա՛ պու-
 զիյարէթլէրտէ պօլ պօլ շարապ րարը
 գուլանըլըր . վէ պու՛նու՛ն մէյվէսի՛ շամա-
 թա իլէ սաշմա վէ պօշ սէօզլէր՝ եայղարա
 էտէրէք կիւլմէլէր , վէ դա՛վղա նիղա՛ վէ
 տէյիւշմէքլէր տիր : Ի'պատէթին րու-
 հունա պու՛նտան զիյատէ զըտ շէյ օլա-
 մազ : Սողոմոնուն՝ “Սէօզիւն չօգլու-
 դունտա գապահաթ էքսիք տէյիլ տիր”
 (Լ.առի . թ . 10 .) տէտիյինէ՛ կէօրէ , պու

միտիլի սէօհպէթլէրտէն չօգ կիւնաճլար
հասիլ օլուր :

Եւ յեր պիրի՝ հաֆթա իշինտէ կէօրիւ-
շէճէք վազթըմըզ եօգ տուր ” տէյէճէք
օլուրսա, ճէվապըմըզ պո՛ւ տուրքի, ատէմ՝
հէր պիր իգթիգալը սայարղը շէյի եափմա-
ղա վազըթ պուլուր : Հէր պիր շէյէ՝
մէրամ՝ վէնիյէթ կերէք. վէ պունլար օլ-
տուգտան սօնկրա ատէմ՝ հէր իսթէտիյի
շէյի էտէ պիլիր : Եւ յեր ատէմլէր Կիրա-
կի կիւնիւնիւ կէօրիւշմէքլէր վասիղասը ի-
լէ պօզմամաղա մէրամ էթսէլէր, կէօրիւշ-
մէսի պէճիտ օլան ատէմլէր իլէ հաֆթա ի-
շինտէ կէօրիւշիւրլէր : Պունտան գաղը՝
նազար պիր քիմսէ հէփ կէօրիւշմէյէ իս-
թէտիյի ատէմլէր իլէ ալթը կիւնտէ կէօ-
րիւշէ՛մէզ իսէ, Ելլահըն օնա ճանընըն
մէնֆա՛ւթը իշիւն վէրտիյի վազթը՝ պու
տիւնեանըն մասլահաթլարը խուսուսուն-
տա սէօհպէթլէրտէ կէշիւմէյէ հազգը եօ՛գ
տուր : Հա՛նկըսը տահա իգթիգալը վէ
մուհիմ տիր, պո՛ւ տիւնեանըն մասլահաթ-
լարըմը, եօրսա ճանըմըզըն սէլամէթիմի :

Ք. Կիրակի կիւնիւնիւ պօզմանըն պիր
եօլու տախի՝ օնու սէֆա՛ւթ վէ պէ՛ւլէ կիւնի-
էթէք իլէ օլուր : Բըրիստոնեայ թէսմիյէ
օլանլարըն պիր չօղունա՝ Կիրակի կիւնիւ
պիր ըահաթ վէ ըուհանի շաղըզ վէ մէն-
ֆա՛ւթ կիւնիւ օլահազ եէրտէ՝ զէվք սէֆա
կիւնիւ օլույօր : ()նլար պաղլարա պաղ-

չէլերէ՛ վէ սայիր սէյիւր եւրէրիսն կիտէր-
 ւէր , եախօտ զէվք իչիւն դագըմ՝ դագըմ՝
 պիր եւրէ կէլիպ՝ օլ ա՛ղիզ կիւնիւն սա՛-
 աթլարընը կէչիւմէք իչիւն տիւրլիւ տիւր-
 լիւ պաշգա եօլար թէրթիպ էտէրլէր : Ա-
 յէր պաղլարա պաղչէլէրէ չըգմալարը՝ Ա-
 լաշըն ա՛մէլէրի իւզէրինէ թէֆէքթիւր՝ եա-
 խօտ Ալլաշըն Ա) քօզիւնիւ օգուճագ վէ սա-
 յիր ըուհանի խըզմէթլէրէ մէշղուլ օլմագ
 մէրամը իլէ օլսայըտը , գապահաթլարը օլ-
 մագըտը . Լսքին օնլար վագթլարընը օրատա
 տիւնեազի սէֆա՛աթտա կէչիւրիւրլէր . վէ
 օնլարըն ֆիքթի՛ տինէ տայիր մատտէլէրտէն
 փէք ուզագ տըր : Ա) է պու սէֆալէրին ա-
 րասընտա եալընըղ տիվանէճէ վէ պօշ
 սէօհպէթլէր տէյիլ՝ իլլա պիր չօգ սէօյիւպ
 սայմագ վէ քիւֆիւր կիւնահ տախի օլուր :
 ‘Չօգ տէֆա՛ պու միսիլի ճէմիյէթլէրտէ
 պուլուհան շարապ րաքընըն վասիգասի իլէ՛
 իճրա օլուհան ույղուհսուզլուգլար վէ միւ-
 նասիպէթսիղ հարաքէթլէր հատտէն աշը-
 րըտըր : Ա) է պուհտան պէօյլէ Այիրակի
 կիւնիւնտէ՛ սայիր կիւնլէրտէն չօգ զիյատէ
 վէ քէօթիւ կիւնահլար իշլէնիյօր . վէ օլ
 կիւն ճանա ըուհանի պէրէքէթլէր քէսպ
 էտէճէք պիր զաման օլմագ մէրամը իլէ
 թա՛յին օլուհսուշ իքէն , լա՛նէթ վէ կիւ-
 նահ վէսիլէսի էտիլիյօր :

Ա քքին պա՛ղըլարը տէյէ պիլիւրլէր քի ,
 հաֆթանըն իշինտէ իշիմիզտէ կիւճիւմիւզ-

նէ վէ տիւրլիւ տիւրլիւ մասլահաթլարը-
 մըզտա մէշղուլ օլուպ' նէֆէպէնէճէք վէ
 տէֆի' զամ էտէճէք սայիր վագթըմըղ եօ'գ
 տուր : Պունա ճէվապըմըղ պո'ւ տուր քի ,
 էվէլէլա էյէր Կիրակի կիւնիւնիւ պօղմա-
 մաղա ճանի կէօնիւլտէն արղու օլունսա ,
 սայիր կիւնլէրտէ նէֆէսլէնէճէք վէ տէֆի'
 զամ էտէճէք վագթըթ պուլունուր . մերամ
 օլտուղու զէման տայիմա վագթըթ պուլու-
 նուր : Սանիա , էյէր Տաֆթա իշինտէ
 ագըմըղ Փիքրիմիզ պիւթիւն պիւթիւնէ
 մասլահաթլարըմըզտա վէ իշիմիզտէ կիւ-
 ճիւմիւզտէ օլուրսա , պունուլ իշիւն Կիրա-
 կի կիւնիւնտէ ճանլարըմըզա պագմաղա
 տահա զի յատէ միւհթաճըղ : Տիւնեափի
 մասլահաթլարըմըզըն խուսուսուստա տիւր-
 լիւ տիւրլիւ գայղու վէ միւհթալէրիմիզ'
 ա'գլ ու Փիքրիմիզտէն վէ եիւրէքլէրիմիզտէն
 էպէտիլիք իշիւն տիւշիւնմէյի պէր դարաֆ
 էտէրլէր : Սալէսէն , կէրէք Կիրակի կիւ-
 նիւնտէ վէ կէրէք Տաֆթանըն սայիր կիւն-
 լէրինտէ ախրէթ իշիւն հազըրլանմաղա վա-
 գըթ պուլամայաճագ տէրէճէսինտէ իշէ վէ
 տիւնեափի մասլահաթլարա տալմաղա Տիշ
 քիմսէնին հագգը եօգ տուր : Լֆէնտի-
 միզ տէր քի , " Բէնտինիզի սագընին քի ,
 եիւրէքլէրինիզ մախմուրլուգ վէ սէրխօշ-
 լուգ վէ Կիւնիւն Գայղու-լարա աղըրլան-
 մասըն , վէ օ կիւն իւզէրինիզէ ափանսըզ
 կէլին " Վ . Գ . Գ . 34 :

Գ. Արեւիկէ կենդանութե Եօճո-ւ-ժ Է՛-
 Տէր : Այդէր մասլահաթ կէօրմէք եախօս
 խորսրմ ագրապա վէ տօսթլար իլէ կէօ-
 թիւշմէք իշիւն պիր ախէր շէհիրէ եա պէլ-
 տէյէ կիթմէյէ իճապ էտէրսէ , պունու
 չօգ տէֆա՝ Աիրակի կիւնիւնտէ իճրա է-
 տէրլէր : Պունա լաղըմ՝ օլան հաղըրլըպա-
 րը Աիրակի կիւնիւնտէ էտիպ՝ եօլա չը-
 գարլար : Ա է էքսէրիա պունա վէրտիք-
 լէրի սէպէպ պոն տուր , էջյէ էտէնլէր
 դանն էտէրլէր քի՝ էյէր հաֆթա իշինտէ
 եօլա չըգըրըսա , հէր կիւնքի մասլահաթա
 վէ իշէ քէտէր օլուր . լաքին էյէր Աիրակի
 կիւնիւնէ պրաղըրըսա , պիր կիւն գաղա-
 նըլըր : Ալաքին օնլար չօգ եանղըրըրլար .
 զիրա տօղըրուսու պու տուր քի , օնլար էջ-
 լէ էթմէյիլէ հագիգաթ պիր կիւն դա՛յ է-
 տէրլէր . զիրա օնլար օլ կիւնիւն բուհանի
 պէրէքէթլէրինի զայպ էտէրլէր , վէ Մ.Լ
 լահատան՝ օնուն քէնտի կիւնիւնի՛ւ չալար-
 ւար : Աիրակի կիւնիւնտէ եօլա կիթմէսի՝
 տիւքքեանը մաղազայը աչըպ իշ իշէմէք վէ
 մասլահաթ կէօրմէք գատար կիւնահ տըր :

Դ. Արեւիկէ կենդանութե Դի-ր-լէ- Դի-ր-լէ- էշ-
 ըլէր կէօրմէր : Այդէր ճէփ Վ.րիսթիան միւ-
 լէթլէր ալէսսէվի Աիրակի կիւնիւնտէ տիւք-
 քեանլարընը գափալըպ հէր կիւնքի մասլա-
 հաթլարընտան թա՛թիլ էտէրլէր իսէ տէ ,
 օնլարտա զայէթ չօգ քիմնէլէր վար քի՝ հէր
 կիւնքի մասլահաթլարընտան սայըլմայան

հէր տիւրիւ իշի կէօրմէքտէն ասլա չէքին-
մէզէր : Ա՛հսէլա՛ էյէր էվէրինին պիր դա-
րաֆրնտա գըրըմը՝ սէօքիւմիւ շա պօ-
զուլմու չէր շէյ վար իսէ , օնու թա՛միր
էտէրլէր . էյէր պաղլարը պաղլէլէրի պօւ-
թանլարը տիւղկիւն տէյիւ իսէ , օնլարը
նիզամա՛ գօրլար , էյէր պիր եազըլաճագ
եա թազէլէնէճէք գօնդրաթօ՛ պիր քէսիլէ-
ճէք փազարըգ՛ գարար վէրիլէճէք մասլա-
հաթ՛ էօտէնէճէք պօրճ՛ ալընաճագ ագչէ՛
մասլահաթ իշիւն եազըլաճագ պիր մէք-
թիւպ՛ թէֆթիշ օլունուպ կէօզտէն կէշիրի-
լէճէք վէ տօղըուլաճագ պիր թէֆթէր՛ խիւ-
լասէի քէլամ պու միսիլի քիւշիւք սալը-
լան հէր նէ իշ վար իսէ , Աիրակի կիւնիւնէ
պրաղըր . վէ պու հարաքէթ իշիւն՝ "Ալուն-
լար քիւշիւք շէյլէր տիր " տէյիւ է՛օզիւր
գալլապ օլունուր : Աքին Աիրակի կիւնիւ-
նիւն հագգընտա լմէնպիհտէ սէյլէնմիշ
տիր քի , " () նտա " հիշ պիւ էշ էշէմէյէ-
պին " : Ալպէթթէ " հիշ պիր իշ " թա՛պիրի՛
քիւշիւք օլուն պէյիւք օլուն տէմէք տիր .
վէ հիշ պիր քիմսէնին քիմ՛ օլուրսա օլուն՛
օնլարտան պիրինի իշլէմէյէ րուխսաթը
հօգ տուր : Ալլահ լմա՛ալանըն ի՛նտինտէ՛
քիւշիւք շէյլէրտէ իգա՛աթսըղըղըն՛ պէօ-
յիւք շէյլէրտէ օլան իգա՛աթսըղըղըտան
հիշ պիր ֆարգը հօգ տուր . զիրա ճիւմլէ-
սի իգա՛աթսըղըղ տըր :

Ե . Աիրակի կիւնիւնտէ օլունուր օլունապ :

Զօգ քիմսէլէր ա՛ղիզ վազթը կէշիրէճէք
 պիր զայրի եօլ պուլմամաղըլա՝ օնու քեա-
 ղըտ՝ տամա՝ թափուլ՝ պիլեարտօ վէ պունուն
 կիպի ցունլար ցնամագտա կէշիրիրլէր .
 վէ պէքի պունուն՝ Կիրակի կիւնիւնիւ
 պօղմանըն եօլլարընըն պիրի օլտուղու ֆիքր-
 լէրինտէն պիլէ կէշմէզ : Լաքին պիզի՝
 ֆիքրլէրիմիզի րուհանի շէյլէրտէն սայրի
 շէյլէրէ շէվիրմէյէ պաիս օլան հէր շէյ՝
 պաշգա կիւնլէրտէ հէր նէ գատար զարար-
 սըզ իսէ տէ՝ Կիրակի կիւնիւնտէ օ շէյի
 էթմէսի փէք ֆէնա տըր : () Լ քիմսէլէր՝
 Կիրակի կիւնիւնիւ պու ցունլարտա կէշի-
 րէճէք եհրտէ՝ Լլաշըն Վէլամընը օգու-
 մագտա վէ Լլաշանի շէյլէր իւզէրինէ
 թէֆէքթիւր էթմէքտէ վէ սօյլէշմէքտէ կէ-
 շիրէճէք օլսալար , օնլարա նէ՞ գատար տա-
 շա խայըրը օլուրուտու : Ա է քէնտիլէրինի
 Վրիստոսուն շայիրտլէրի թէսմիյէ էտէն
 քիմսէլէրէ օնուն ա՛ղիզ կիւնիւնիւ պու
 վէճհիլէ թահգիր էթմէսի նէ՞ գատար եա-
 րըշմազ պիր շէյ տիր : Վրիստոսուն պու
 շէյի պէյէնէճէյինի թահմին էտէճէք ա-
 տէմ պուլունո՞ւր մու : Եաիստ Լ՝ֆէն-
 տիմիզ քէնտիսի՝ եա օնուն Լաքեալլարը
 եալընըզ պիր Կիրակիյի պունծիլէյին կէ-
 շիրմիշ օլտուղլարընը հէյալ էտէճէք ա-
 տէմ վա՞րմը : Լյէր պիր ատէմ պիզէ Լ-
 աքեալլարըն վէ Լստուածաշունչտա զիքր
 օլունան ա՛ղիզլէրին պիր Կիրակի կիւնիւ-

նիւ պու օյուկնլարտա կէշիրմէք զըմնընտա
պիր հիքիայէթ նագլ էտէճէք օլսա , օնուկ
նագլի յէթի պիզէ նէգատար ա՛ճայըպ՝ վէ
պէքի քիւֆիւր կէօրիւնէճէ յիտի : Սէ
պու ծիւմլէ իլէ օլ զէմանտէ Մուաքնալա-
րա Աիրակի կիւնիւնիւ պու միսիլի օյուկ-
նլարտա կէշիրմէսի հէր նէ գատար միւնա-
սիպ տէյիլ իտի իսէ , շիմտի տախի Վրիս-
տոնեալարա հէման օգատար միւնասիպ տէ-
յիլ տիր : () Նլար պու ա՛ղիզ կիւնիւ տի-
նէ տայիր մատտէլէրտէ կէշիրմէքտէն հէր
նէ գատար հազզ էտէրլէր իտի իսէ , հէր
պիր Վրիստոնեայ՝ վէ Վրիստոս լփէնտի-
միզի սահիհան հէր պիր սէվէն քիմսէ տախի
պուկուկ էթմէքտէն սյնի օնլար կիպի հազզ
էթմէլի տիր :

9 Ֆիասլ . իիթամ զըմնընտա պա՛ղը նասիհաթլար :

Աիրակի կիւնիւնիւ պօղմանըն պիր չօգ
եօլարը տահա զիքր օլունա պիլիւր . լաքին
օնլարը թափսիլ էտէճէք վագթըմըզ եօգ
տուր , իլա օնլարըն պաղըսընը իճմալէն
կէշէրիզ : Սէսէլա պաղը քիմսէլէր օլ
ա՛ղիզ կիւնտէ՝ տիւքքեանլարընը աչըպ
մէյվէլէր եախօտ սայիր շէյլէր սաթարլար ,
վա սայիրլէրի տա սաթուկն ալըրլար , վէ էք-
սէրի քիլիսէլէրին գափուլարը էօնիւնտէ
փազարլար գուրուլուպ ի՛պատէթ իշիւն
կիրիպ չըգանլար ալըշ վերիշ էտէրլէր :

Պէրպէր տիւքքեանլարը՝ գահվէլէր՝ մէյ-
 խանէլէր՝ պագալար՝ մանաւլար վէ պա՛ղը
 էանաֆլար տահա Վիրակի կիւնիւնտէ տիւք-
 քեանլարընը աջըպ ալըջ վէրիշ էտէրլէր :
 Պաղըլարը Վիրակի կիւնիւնտէ չօգ տէֆա՛
 սիւրիւսիւրիւ սօգաղլարտա՝ մէյտանլարտա՝
 շէճըլէրին եանընտա օլան քէօյլէրտէ վէ
 շայըրլարտա պօշ պօշուճա կէզիպ էյլէնէ-
 րէք վագթլարընը կէլիւրիւլէր : Չօգ Վ. րիս-
 թիւնլար՝ Վիրակի կիւնիւնտէ էվլէրինտէ
 օթուրուպ Մստուածաշունտա խէլաս էտի-
 ճիլէրինին օնլարա օլան մուհապպէթի սէ-
 պէպինտէն չէքտիյի էզիյէթլէրին խու-
 սուսունտա օգուճապտան՝ վարըպ մէտտաճ
 տինկէմէսինի տահա էյի սէվէրլէր . սա-
 յիրլէրի Վիրակի կիւնիւնտէ խըզմէթքեար-
 լարընա՝ պաշգա կիւնիւնտէն զիյատէ խըզ-
 մէթ էթտիրիւլէր , վէ զայրիւլէրի տէ՝ պիր
 գաչ զուրուշ գազանմապ իշիւն հայվանլա-
 րընը՝ իշլէտիրլէր . Մլաճ թա՛պանըն էմ-
 րի իսէ պո՛ւ տուր քի , օլ կիւնտէ էլիմիզին
 ալթընտա պուլունան՝ կէրէք խըզմէթքեա-
 րըմըզ վէ խալայըղըմըզ վէ հայվանըմըզ՝
 վէ կէրէք գափուլարըմըզտա օլան եատ քիմ-
 սէ պիլէ հիշ պիր իշ իշլէմէլի տէյիլ տիր ,
 Ելից Վ. իթապընըն եիրմինճի պաշընըն օ-
 նունճու խանէսինի օգու : Պա՛ղը եէրլէրտէ
 ատէմլէր մահսուլլարընը Վիրակի կիւնիւն-
 տէ փազարա կէօթիւրիւլէր , վէ օրտտա

սաթրպ տէօնէրէր : Հագիգաթ՝ Աիրակի
կիւնիւնիւ պօզմաննն եօլարը հիսապա
կէլմէզ , վէ օնլարն ճիւլէսի վասֆ օլուն-
սա , պիր ճիւտ քիթապ օլուր :

Լաքին պունլարն ճիւլէսի՝ Լեւտարա-
նրն րուհունա նէ՞ գատար մուղայիր տիր :
Սահիհ Վրիստոնեալարն ա՛մէլ ու հա-
րաքէթի պունտան նէ՞ գատար ֆարգլը
տըր : Աիրակի կիւնիւնիւ պօզմասը՝ օնու
էտէնէրին ճաննա նէ՞ գատար զարարլը
պիր շէյ տիր , վէ օ կիւնիւ թա՛յին էտէն
Լալահ ա՛ղիմ՝ ուշշաննն նաղարընտա նէ՞
գատար ֆէնա կէօրիւնմէք կերէք տիր . վէ
օլ ա՛ղիզ կիւնիւ եօգարըտա թա՛րիֆ օ-
լունան եօլտա կէշիրմէսի նէ՞ գատար խա-
յըրլը տըր :

Փէք իհթիմալ տըր քի , պու քիթապը
օգույանլարն պա՛ղըսընա պու՝ Աիրակի
կիւնիւնիւ կէշիրէճէք պիր փէք խօշ եօլ
կէօրիւնմէյէճէք տիր . Լաքին սահիհ
Վրիստոնեալարա պէօյլէ կէօրիւնմէյէճէ-
յինէ շիւպհէ եօգ տուր : ()նլարա րու-
հանի շէյլէրէ մէշղուլ օլմագտան զիյատէ
սէֆա վէրէն շէյ եօգ տուր : ()նլարա պու՝
հաֆթաննն էն գըյմէթլի վագթը տըր , քի
օնուն կէլմէսի՝ օնլարը շաղըզ իլէ տօլ
տուրուր . վէ պունու զա՛յ էթմէտէն իսէ ,
հաֆթաննն պիր զայրի վագթընը՝ հէր
հանկը վագթը օլուրսա օլուն՝ զա՛յ էթ-

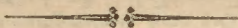
մէյէ գայրլլար տըր : Լյսքի Վրիստոնեա-
լար պէյլէ իտի : ()նլարըն տայիմա տինէ
տայիր մատտէլէրտէ կէշիրտիքլէրի Աիրակի
կիւնիւ՝ պիր շաղլըգ վէ ֆերրաճլըգ՝ վէ
րուհանի զիյաֆէթ կիւնիւ իտի : ()նլար
օ կիւնտէ՝ եիւղէրինտէ գասավէթ կէօս-
թերմէմէյէ՝ իլլա եիւրէքլէրինին ֆերրաճ-
լըղընը կէօսթերմէյէ տիգգաթ ու շայրէթ
էտէրլէրիտի :

Իմտի հէր պիր Վրիստոնեայ չալըշըն
քի , Աիրակի կիւնիւնիւ զիքր օլունան մին-
վալ իւզրէ կէշիրսին . վէ օլ զէման Լլաճ
օնու միւպարէքլէյէճէք տիր . Եսսյիւտա
պէյլէ վա՛տէթմիշ տիր . “ Լյէր շաբաթ-
տա մուգատտէս կիւնիւմտէ միւրատընը
էթմէքտէն այաղընը տէօնտէրիրսէն , վէ
շաբաթա Գէրրաճլըգ՝ Բապպըն Ը՝ ուգատ-
տէսինէ ա՛ղիզ տէրսէն , վէ օնու ա՛ղիղէ-
մլքլէ՝ քէնտի եօլարընճա ա՛մէլ էթմէյիպ
միւրատընը պուլմազ՝ վէ (քէօթիւ) սէօզ
սէյլէմէզսէն , օլ զէման Բապպտա մէսրուր
օլաճապսըն , վէ սէնի եէրին եիւճէ մահալ-
լէրինէ պինտիրէճէյիմ՝ , վէ սանա պապան
Հալոբուն միրասընը եէտիրէճէյիմ . զիրա
Բապպըն աղղը սէյլէտի ” (Եւայ . ծը . 13 ,
11) : Եա՛նի տէմէք տիր քի , էյէր շաբաթ
կիւնիւնիւ էյլէ կէշիրիլլէրսէ , Լլաճտա
վէ օնա ի՛պատէթ էթմէքտէ չօգ լմէսէլի
վէ շաղլըգ պուլաճագլար , տիւշ մէնլէրի
իւղէրինէ զալիպ կէլէճէքլէր , վէ օնլարա

դռնի նիյմեթէր իհասն օլունաճագ. վէ
 պիր զէման ասթալարը օլան Յակոբա իհասն
 օլունան ա'ղիմ պերէքեթթէր կիպի պերէ-
 քեթթէրէ նայիլ օլաճագլար : Վու' նէ
 գըլմեթի վէ ա'ղիմ վա'տ տըր. օնտա կե-
 րէք ճիւմանի վէ կերէք բուհանի պերէ-
 քեթթէր վա'տ օլունաճագ կերէք տիր. հէմ
 թէնէ հէմ ճանա իգթիզա օլան հէր շէյ
 վա'տ օլունույօր : Իվվէթ . Աիրակի
 կիւնիւնիւ ա'ղիզ սագլայանլար' Բլաճ-
 տան միւպարէքլէնէճէքլէր . օնլար սէլամե-
 թէ վէ թէսէլիյէ մալիք օլաճագլար . օն-
 լար ա'ղիզլիքտէ թէզ թէզ թարագա
 պուլմատա օլաճագլար . վէ կէջէ կիտիպ
 օրատա Բլաճըն սաղ դարափընտա պիր է-
 պէտի Աիրակի սիւրմէք իջիւն տայիմա
 հազըրլանմատա օլաճագլար : Բտէմլէրին
 զուհանի էյլիյինէ պայիա' վէ միլէթլէրին
 իշինտէ բարեպաշտութիւն իյէրի վարմաղա
 սէպէպ' Աիրակի կիւնիւնիւ սագլամագտան
 զիյատէ պիր շէյ օլամալ : Եսայիա տէ-
 յօր քի , 'Եւ' մութլու շարաթը
 նափաքլամայարադ . օնու սագլայանա'
 (Եսայ . ԺԳ . 2 .) , վէ պիզ տէյէ պիլիթիզ
 քի , նէ մութլու Աիրակի կիւնիւնիւ ա'ղիզ-
 զէյէն միլէթէ , էլպէթթէ օ' սա'ատէթէ է-
 րէճէք տիր :

Իմտի , Ի'յ պու սահիփէլէրի օգույան
 ա'ղիզիմ , էլիւտէն կէլտիյի գատար Իվ-

լաճըն թա՛յին էտիպ ա՛ղիզէտիյի կիւնիւ
տիգգաթ իլէ ա՛ղիզէմէյէ ճէհտ էտէճէթ-
միսին , քի պուռտան պէջլէ կէրէք բէնտի
իւզէրինէ վէ կէրէք միլէթին իւզէրինէ
Նաճըն զանի պէրէքէթլէրինի կէլիթիսին :

ՖԻԶՐԻՍԹ :

Սահիֆէ

ԻԳՐԻՏՈՒ ԲԵԼՍՄ

5

ԳԸՍՄԻ ԵՎՎԵԼ

ԳԻՐԱԿԻ ԳԻՐՆԵՐՆԵՐՆԵՆ ԵԼԼԱԶԱՅԻՒՄ ԵՒ Ե-

ԳԵՏԻ ԷԵՕՔՄԻԻ

9

ՖԻՐՍԻ 1. Ն'եննէթտէ թախսիս
վէ թա'յիլն---օլունմասընտան իսպաթ---
() ննդոց քիթապընտա Էէպէ Լէն
զիքրինտէն իսպաթ---Ելլց քիթապըն-
տա ԺԷ. 22---26 զիքր օլունան Եւա-
թըն խուսուսուստա օլան թէնպիճ
նէշր օլունմազտան Էվվէլ Եւաթա-
թըն զիքր օլունմասընտան իսպաթ---
Ն'իւմլէ ատէմլէր իշիւն թա'յին օլու-
նան Էվվէնմէք իլէ պէրապէր պիր զէ-
մանտէ թախսիս օլունմասընտան իս-
պաթ

9

ՖԻՐՍԻ 2. Եւաթաթըն թա'յին վէ
թախսիս օլունմասընտան իւլ շէյ մէ-
րամ օլտուղունտան Էպէտի Փարպ
օլտուղունա իսպաթ---ա. Ելլաճ ա'զիմ
ուշշանըն ա'լէմի Էարաթմասընըն
գուտրէթինին վէ իլմինին զիքրի. Բ'
պէնի ատէմէ իշ զաճմէթինտէն րա-
ճաթլանաճադ պիր կիւն վէրմէք. վէ

դ փիւղմիւղ ատէմ ճինսինէ ա'ղիզէիք
քէսպ էթմէք վէ խէլասընըն խուսու- 17
սունտա գայլըրաճագ վէման վէրմէք :

ՖԸՄՄ 3 . Ըլաճ ա'ղիմ ուշշանըն
եարատըշըն ամէլինտէն եէտինճի կիւն-
տէ րաճաթլանմասը ի'պրէթինտէն իս- 20
պաթ

ՖԸՄՄ 4 . Եարաթըն պիր սատէ-
ճէ Եէճուտի գանուենու օլմայրպ' ճիւմ-
լէ ինսան ճինսի իշիւն թա'յին օլուն- 21
մասը

ՖԸՄՄ 5 . Եարաթըն խուսու-
սունտա օլան օրէնքին Սինա տա-
ղընտա նէշը օլունմասը--()նուն պիր
()իսական ա'յին օլմայրպ' Յաւիտենա-
կան օրէնքէ տախիլ օլարագ' ճիւմլէ
նէվիւր ատէմին իւզէրինէ էպէտի ֆարպ
օլմասը--Եարաթըն վէ պագի Յաւի-
տենական օրէնքլէրին նէշը օլունտուգ-
լարընտա իզճար օլունան ճիյպէթլու
ա'լտոնթլէր' օնուն ա'ղամթինէ պիր
իսպաթ--Կէրէք Եարաթըն վէ կէ-
րէք պագի տօգուզ Յաւիտենական օ-
րէնքլէրին կէրէք ին վէ կէրէք Նոր
Կտակարանտա ասլա պագղալ օլմամըշ
իտիյի 23

ՖԸՄՄ 6 . Ըլաճըն թա'յին վէ դու-
թուլմաղա էմը էթտիյի եպլընըզ կիւն
պու օլտուղու 35

ԳԸՍՄԻ ՍԱՆԻ:

ՀԱՐԱՐԸՆ ԿԻՐԱԿԻՅԵ ԹԵՊՅԻԼ ՕԼ-
ՄԱՍԸ

38

ՖԼՄ 1. Հարաթըն էմր օլունմա-
սընտա գուլանըլան թա'պիրտէն կէօ-
րիւնիւր քի, պու օրէնքի վէրէն Լ-
լաճ թա'ալանըն' օլ կիւնիւ պիր զայ-
րի կիւնէ թէպտիլ էթմէյէ մերամը
վարըտը---կիւնիւն թէպտիլ օլմասընա
խապաթլէր---Բրիստոս Լփէնտիմիպին
քէնտի ի'պրէթինտէն իսպաթլէր

38

ՖԼՄ 2. Լոաքեալարըն վէ օնլա-
րըն թանգիմ էթտիքլէրի քիլիսէլէրին
ի'պրէթինտէն իսպաթ

42

ՖԼՄ 3. Կոր կտակարանտա կի-
րակի' եա'նի Բապպըն կիւնիւ թէսմի-
յէ օլունմասընտան իսպաթ

44

ՖԼՄ 4. Իլք Վրիսթիանլարտան'
Վրիսթիանլըղըն էն ա'զիզ ալինի օ-
լան Բապպըն ախշամ դա'ամընըն իծ-
րասընա թային օլունմասընտան իս-
պաթ

46

ՖԼՄ 5. Լլաճ թա'ալանըն' պին-
տեկոստէ կիւնիւնտէ Լ'գիլ Բուհու-
նու տէօքտիլիւ կիւն ճաֆթանըն իլք
կիւնիւ օլմաղըլա, օլ կիւնիւ պու ճէ-
լիլ վուգուաթ իլէ զայէթլէ միւպա-
րէքլէյիպ իզզէթլէտիյինտէն իսպաթ

47

ՅԵՐՈՒ 6 . Հայրապետէրին շէհա-
տէթինտէն վէ փութփերէսթ օլան
Պղինիոս նամ քիմնէնին վէ զայրի
փութփերէսթլէրին շէհատէթինտէն
պու թէպտիլ լի յէ իսպաթլէր---(մէպ-
տիլլի յին սէպէպի--Մ'զիզլէնէճէք կիւն'
մուղլադա պիր մախսուս վագըթտա
պիւթիւն տիւննատէ օլմասը միւմքիւն
օլմատըղընտան , պէլլիտիր քի մէրամ'
վագթըն եէտի փայընտան պիր փայը
սագլանմագ իտի

49

ԳԸՍՄԻ ՍԱԼԻՍ:

ԷԱԲԱԹԸ ՍԱԳԼԱՄԱՆԸՆ ԴԱՐՁԸ :

ՍԻՆՏԻՆԻՆԻ " Լզիզ դութմագ "
վէ " Լզիզլէմէք " լուղէթլէրինին մա'
նասը--(Հաբաթըն թա'յին օլունմա-
սընտան մէրամ' Եէհուտիլէրին օնու
սագլատըղլարը աւելորդապաշտ դա-
րիգ իլէ սագլանմագ տէնիլ տըր
ՅԵՐՈՒ 1 . Աիրակի կիւնիւնտէ ճէ-
մա'աթ իլէ ի'պատէթ էթմէնին պօրճ'
օլմասը
ՅԵՐՈՒ 2 . Աիրակի կիւնիւնտէ' եա-
լընըղճա իպատէթ էթմէնին պօրճ' օլ-
մասը

51

63

67

ՅԵՐԱՍԻՄ 3. Կիրակի կիւնիւնտէ Ե՛-
ղիզ Վիթապլարը օգուժագ պօրճ
օլմասը 70

ՅԵՐԱՍԻՄ 4. Կիրակի կիւնիւնտէ Ե՛-
լահանի վէ րուհանի շէյլէրտէ թէ-
ֆէքքիւր էթմէք պօրճ օլմասը 77

ՅԵՐԱՍԻՄ 5. Կիրակի կիւնիւնտէ բա-
րեպաշտ սէօհպէթտէ վէ Ե՛ղիզ Վի-
թապլարը օգուժագ վէ տուա՝ էթմէք
իշիւն ճէմ՝ օլմագ պօրճ օլմասը 81

ՅԵՐԱՍԻՄ 6. Կիրակի կիւնիւնտէ քէն-
տույի թէֆթիշ էթմէք պօրճ օլմասը 84

ՅԵՐԱՍԻՄ 7. Կիրակի կիւնիւնտէ չօ-
ճուգլարա տինէ տայիր թալիմ վէր-
մէք պօրճ օլմասը 88

ՅԵՐԱՍԻՄ 8. Կիրակի կիւնիւնիւն
պօղուլմասընա ա՛տէթ օլունմուշ պա՛-
ղը դարիգլէր. նա՛ Ս իգիթա էթմէք վէ
տիւնեազի սէօհպէթլէր էթմէք 93

Թ. Կիրակի կիւնիւնիւ սէֆա՛աթ
կիւնիւ էթմէք 95

Դ. Եօլճուլուգ էթմէք 98

Դ. Տիւրլիւ տիւրլիւ իշէրէ էլ գօ-
մագ 98

Ե. Տիւրլիւ տիւրլիւ օյունլար օյնա-
մագտա եա սէյր էթմէքտէ մէշդուլ
օլմագ--Կիրակի կիւնիւնիւ պօղմանըն
տահա տիւրլիւ տիւրլիւ հօլարը : 99

զաթ տէյիւս սայմադա հաճէթ եօ՛գտուր .
իլլա օլապիլիր քի , օլ քիմնէլէր՝ թէզ
զէնկին օլմաք սէվտասընտա օլմալէրի իլէ՛
տայիմ իշ իլէ ագըլարընը եօրուպ՝ օնա
րահաթլանմադա աուլա վազըթ վէրմէմիշ օլ-
տուզլարընտան , ագըլարը տօղրու հիսապ
վէ հէնտիսէ էտէճէք տէրէճէ թամ օլմատը-
ղընտան օլույօր :

Ավրօփատա պիր մէնզիլիւսնէ միւտիրի
պուլտան տէօրթ սէնէ ադտէմ՝ շէհատէթ է-
տէր քի , քէնտինին ախըրլարընտա տայիմա
120 պէյկիր սագլարըտը . օնլարը հաֆթատա
եւտի կիւն իշլէթիյի թապտիրտէ՛ եիւզ եիրմի
պէյկիրին սայըսընը տայիմա թէմամ սագլա-
մազ իջլւն՝ հաֆթատա պիր պէյկիր սաթուն
ալմադա մէճպուր իտի . լարին օնլարը հաֆ-
թատա սալթ ալթը կիւն իշլէթտիյի զէման ,
իւշ այտա պիր պէյկիր սաթուն ալըրըտը :
Հայվանլարա իգթիզալը օլան րահաթ՝ ին-
սան գըսմընա տախի իգթիզալը տըր :

Աօնտրա շէհրինտէ՛ Գար ատընտա պիր մէշ-
հուր հէքիմ՝ գըրգ երլ հէքիմիք էթտիքտէն
սօնկրա՛ քէնտի թէճըրլապէսինի թազըրի ետէ-
րէք տէր քի , “ Հէքիմճէ սէօյլէնյինճէ՛ Աիրա-
կի կիւնիւնիւն րահաթը՝ հաֆթանըն ալթը
կիւնիւնտէ շէքիլէն էմէքտէն զա՛յ օլան գուվ-
վէթի եէրինէ կէթիլիր : Աիրակի կիւնիւ՛
սալթ Ալլահըն թէնպիհի տէյիլ տիր . իլլա
գապիաթըմըզա պիր պօրճումուզ տուր . շէօյ-
լէքի էօմրիւմիւզիւն միւտտէթինի ուզաթմա-
դա գատըր օլալըմ՝ : Տէվլէթ ումուրլէրին-
տէ մէշղուլ օլան րիճալլէրին պիր չօղը՛ երլ
օն իքի այ հէր կիւն տուրմայըպ ա՛գըլարընը
գուլլանմալէրի սէպէպինտէն՝ էօմիւրլէրինի

զբաստրալ՝ վագթսըզ մեզարա եկեղիշիչէր տիր՝ :

Մտրիդատա՝ եօլա կիթմէք իւղէրինէ պին-
լէքճէ քիմնէլէր՝ պու մատտէնին թէճրիւպէսի-
նի էթմիշէր տիր : Ուզազ պիր մահալէ՝ մէ-
սէլա՝ սէքիզ եիւզ միւ ուզազ պիր եերէ կի-
տէն իքի քիմնէտէն պիրի տէր քի , « Վիմտէն
գալցրպ եօլա տիւշտիւմ՝ վէ եօլտա՝ իւք Աի-
րակի կիւնիւ կէրէք քէնտիւմ՝ վէ կէրէք հայ-
վանըմ՝ րահաթլանտրգ : Պէրապէրիմճէ շը-
գան ատէմ տուրմայրպ՝ Աիրակի կիւնիւնտէ
պիլէ կիթմէյիլէ պէնի կէշտի . լաքին էրթէտի
հաֆթա թէքմիւ օլմաղտան օնու եէթիշտիւմ ,
վէ պու ուզուն եօլճուլուղումուզտա հէր հաֆ-
թա պէօյլէ՝ օլտու : Նիհայէթի՝ պէն Աիրա-
կի կիւնիւ տուրուպ րահաթ էտէրէք՝ վէ օ-
տուրմայրպ պիր գարար կիտէրէք՝ եօլումու-
ղուն նիհայէթինէ պէրապէր եէթիշտիք . լա-
քին պէն վէ պէնիւմ պէյկիրիւմ սաղ վէ էյի
հալտէ , օ՛ իսէ վէ օնուն պէյկիրի զահմէթտէն
պօղուլմուշ վէ ֆէնա հալտէ իտիլէր՝ :

Իմտի պու զիքր օլունան ոահիշվուզուա՝ թ-
լէրտէն ալէքիար կէօրիւնիւր քի , Աիրակի
կիւնիւնիւ պօզան ատէմ՝ մալինի զա՛յ էթմէք՝
սաղըրղընը ինճիթմէք վէ Մաւհնը ի՛զնէթինի
պօզմազ թէհիքէտինտէ տիր : Աիրակի կիւ-
նիւնիւ սաղւայան իսէ , քէնտի վիւճիւտինէ
ֆայիտէ էտէր , աղընը թէմիւղ՝ փաք վէ
թամ՝ սապլար , վէ քէնտի մասլահաթլարընը
տահա զիյատէ տիգպաթ վէ տօղրուլուզ ին-
իճրա էթմէյէ գատըր օլուր :

Հաքաթ կիւնիւնիւ ֆիքրինտէ դո՛ւթ , քի
օնու աղիլէյէտին : Նշից . Ի . 8 :

